

Fortum osavuosisikatsaus

TAMMI-SYYSKUU 2022

Sisällysluettelo

Käänteentekevä neljännes – Fortum myy Uniperin ja keskittyy toimitusvarmuuden turvaamiseen puhtaalla energiatuotannolla Pohjoismaissa	3
Toimitusjohtaja Markus Rauramon kommentti	5
Uniperin divestointi	6
Lopetettuja toimintoja koskeva IFRS-oikaisu	7
Solidiumin siltarahoituslaina Fortumille ja Solidiumille suunnattu maksuton osakeanti	7
Taloudellinen tulos	8
Taloudellinen asema ja rahavirta	10
Segmenttikatsaukset	13
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit	22
Toiminta- ja sääntely-ympäristö	23
Avaintekijät ja riskit	27
Fortum Venäjällä	29
Näkymät	30
Kestävä kehitys	31
Oikeudenkäynnit	35
Osakkeet ja osakepääoma	35
Konsernin henkilöstö	36
Muutokset konsernin johdossa	36
Hallituksen valtuutukset	36
Muut merkittävät tapahtumat kolmannella neljänneksellä	37
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat	37
Lisätietoja	37

Puolivuosikatsauksen taulukot

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	38
Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma	39
Lyhennetty konsernin tase	40
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	41
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	43
Rahoitusnettovelan muutokset	45
Pääomariskien hallinta	45
Tunnuslukuja	48
Konsernin lyhennetyn osavuositiedon liitetiedot	49
Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset	79
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	86
Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit	87

Tämän kolmannen vuosineljänneksen osavuositiedon taloudelliset tiedot koskevat Fortum-konsernin jatkuvia toimintoja. Uniper-segmentti on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi vuosineljänneksen ja koko katsauskauden taulukoissa, joissa on tietoa vertailukausilta. Tämän vuoksi Fortum-konsernista esitetään erikseen jatkuvat toiminnot ja lopetetut toiminnot. Vuoden 2021 vertailukauden tiedot sekä vuoden 2022 ensimmäisen ja toisen neljänneksen tiedot on oikaistu vastaavasti ja julkaistu 6.10.2022 pörssitiedotteessa. Lisätietoja on liitetiedoissa 2 ja 6.

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat vertailukauteen eli edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin mainita.

Käänteentekevä neljännes – Fortum myy Uniperin ja keskittyy toimitusvarmuuden turvaamiseen puhtaalla energiatuotannolla Pohjoismaissa

Heinä–syyskuu 2022, jatkuvat toiminnot

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 561 (386) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 421 (243) miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli 917 (3 000) miljoonaa euroa, ja siihen vaikuttivat pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokset. Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 2,6 miljardia euroa verottomia myyntivoittoja.
- Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 0,31 euroa (0,19). Fortumin vertailukelpoinen osakekohtainen tulos lopetetut toiminnot mukaan lukien oli -2,25 euroa (0,19).
- Osakekohtainen tulos oli 0,67 euroa (3,26). Fortumin osakekohtainen tulos lopetetut toiminnot ja konsolidoinnin päättymisen vaikutus mukaan lukien oli 6,86 euroa (-0,81).
- Liiketoiminnan rahavirta oli 497 (340) miljoonaa euroa
- Fortum, Uniper ja Saksan hallitus sopivat 22.7.2022 kattavasta vakautuspaketista taloudellisen avun antamiseksi Uniperille
- Fortum, Saksan hallitus ja Uniper allekirjoittivat 21.9.2022 uuden periaatesopimuksen korvaten aiemmin solmitun vakautuspaketin. Sopimuksen mukaan Fortum myy omistuksensa Uniperista Saksan valtiolle 0,5 miljardilla eurolla. Lisäksi Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin ja Fortumin 4 miljardin euron emoyhtiötakaus vapautuu. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen vuoden loppuun mennessä.
- Uniperia ei enää yhdistellä Fortumiin, ja se on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi

Tammi–syyskuu 2022, jatkuvat toiminnot

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 1 541 (1 343) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 126 (909) miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli 1 930 (3 778) miljoonaa euroa. Liikevoittoon vaikuttivat pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokset ja verottomat myyntivoitot. Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 2,68 miljardia euroa verottomia myyntivoittoja.
- Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 1,50 euroa (0,82). Fortumin vertailukelpoinen osakekohtainen tulos lopetetut toiminnot mukaan lukien oli -1,36 euroa (1,22).
- Osakekohtainen tulos oli 1,82 euroa (4,02). Fortumin osakekohtainen tulos lopetetut toiminnot mukaan lukien oli -2,04 euroa (-0,12).
- Russia-segmenttiin liittyviä arvonalentumisia (ennen veroja) kirjattiin noin 0,6 miljardia euroa
- Liiketoiminnan rahavirta oli 1 496 (1 032) miljoonaa euroa
- Fortum sai 19.5.2022 päätökseen 50 prosentin omistusosuutensa myynnin Fortum Oslo Varme AS:stä. Kaupan kokonaisarvo oli noin 1 miljardia euroa. Sopimus allekirjoitettiin 22.3.2022.

Yhteenveto näkymistä

- Generation-segmentin suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: loppuvuodelle 2022 noin 80 % hintaan 49 euroa/MWh, vuodelle 2023 noin 65 % hintaan 49 euroa/MWh ja vuodelle 2024 noin 40 % hintaan 38 euroa/MWh.
- Investointinäkymien PÄIVITYS: Fortum päivittää investointinäkymänsä vuodelle 2022 ja odottaa jatkuvien toimintojen investointien ilman yritysostoja olevan noin 550 miljoonaa euroa vuonna 2022. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit.

Tunnuslukuja, jatkuvat toiminnot

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	2 152	1 296	6 068	4 251	6 422	8 239
Liikevoitto	917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-37	7	-333	147	168	-312
Kauden voitto	600	2 888	1 623	3 580	4 008	2 050
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	601	2 892	1 619	3 568	3 985	2 036
Tulos/osake, euroa	0,67	3,26	1,82	4,02	4,49	2,29
Liiketoiminnan rahavirta	497	340	1 496	1 032	1 119	1 583

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	561	386	1 541	1 343	2 016	2 214
Liikevoitto	421	243	1 126	909	1 429	1 646
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	9	5	42	108	104	38
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	276	171	1 333	730	1 091	1 694
Tulos/osake, euroa	0,31	0,19	1,50	0,82	1,23	1,91

Tunnuslukuja, jatkuvat ja lopetetut toiminnot (yhteensä)

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	6 099	-721	-1 809	-103	739	-967
Tulos/osake, euroa	6,86	-0,81	-2,04	-0,12	0,83	-1,09
Liiketoiminnan rahavirta	-8 120	2 274	-9 374	3 394	4 970	-7 797
Vertailukelpoinen						
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	-1 990	171	-1 204	1 086	1 778	-512
Tulos/osake, euroa	-2,25	0,19	-1,36	1,22	2,00	-0,58

milj. euroa tai kuten merkitty	30.9.2022	31.12.2021	Edelliset 12kk
Taloudellinen asema			
Rahoitusnettovelka kauden lopussa	5 863	789	
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta*	1 863	N/A	
Oikaistu nettovelka kauden lopussa	5 902	3 227	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot		N/A	2,6
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta*/vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot		N/A	0,8
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, yhteensä		0,2	N/A

* Fortum otti käyttöön uuden vaihtoehtoisen tunnusluvun (APM) Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Tunnusluku sisältää 4 miljardin euron osakaslainasaamisen Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa. Laina sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Toimitusjohtaja Markus Rauramo:

”Kolmatta neljänestä hallitsivat edelleen Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa ja Euroopan energiakriisi. Kaasun ja sähkön hinnat Euroopassa kohosivat ennätystasolle, kun Venäjä katkaisi kaasuvirrat Nord Stream 1:ssä. Saksalaiset kaasuntuojat kärsivät mittavia tappioita, sillä niiden oli hankittava kaasua huomattavasti korkeammilla hinnoilla muualta, eivätkä ne voineet siirtää kohonneita hankintakustannuksia asiakkaille.

Fortumille merkittävin tapahtuma kuluneen vuosineljänneksen aikana oli päätöksemme myydä omistuksemme Uniperissa kokonaisuudessaan Saksan valtiolle. Uniper on maan suurin kaasuntuoja ja myynti on osa Saksan johtamaa operaatiota yhtiön pelastamiseksi. Tämä oli käännteentekevä hetki Fortumin historiassa. Heinäkuussa Saksan hallituksen ja Uniperin kanssa sovittu vakautuspaketti ei yksinkertaisesti toiminut. Kun kaasutoimitukset Venäjältä tyrehtyivät, vakautuspakettia oli vaikea panna täytäntöön, eivätkä sovitut toimet riittäneet pelastamaan Uniperia, jolle oli syyskuuhun mennessä kertynyt jo miljardien eurojen tappiot. Uuden ratkaisun myötä Saksan valtio ottaa Uniperin hallintaansa ja merkitsee yhtiön osakkeita useilla miljardeilla eurolla. Lisäksi Saksan valtio hankkii kaikki Fortumin Uniper-osakkeet yhteensä noin 0,5 miljardilla eurolla. Tämän jälkeen Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin ja Fortumin 4 miljardin euron emoyhtiötakaus vapautuu. Järjestely edellyttää viranomaisyhteyksiä sekä Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä odotamme, että järjestely saadaan päätökseen vuoden loppuun mennessä.

Uniperista luopuminen ei ollut meille Fortumissa helppo päätös. Viisi vuotta sitten investoimme yhtiöön ja rakensimme yhteistä tulevaisuutta merkittävänä eurooppalaisena sähkö- ja kaasuyhtiönä. Lopputulos ei selvästikään ole se, jota toivoimme tai jonka eteen työskentelimme viime vuodet, mutta se antaa meille mahdollisuuden uuteen alkuun. Kokonaistappio Uniper-investoinnista on hieman alle 6 miljardia euroa ja koostuu sijoituksestamme Uniperin osakkeisiin, Uniperin meille maksamista osingoista sekä Uniperin myynnistä saatavasta kauppahinnasta. Myynnillä on negatiivinen vaikutus emoyhtiö Fortum Oyj:n omaan pääomaan, mutta olemme arvioineet, että konsernin oma pääoma pysyy riittävällä tasolla eikä oman pääoman ehtoiseksi lisärahoitukselle ole tarvetta. Sopimuksen myötä Uniperia ei enää yhdistellä Fortumiin, ja se raportoidaan lopetettuina toimintoina. Fortumin jatkuvien toimintojen talousluvut eivät enää sisällä Uniperin vaikutusta ja konsolidoinnin päättyminen vahvistaa Fortum-konsernin omaa pääomaa noin 5 miljardilla eurolla.

Meneillään olevalla energiakriisillä on ollut vaikutuksensa myös pohjoismaisiin kotimarkkinoihimme. Sähkön spot- ja futuurihintojen jyrkän nousun myötä vakuusvaatimukset pohjoismaisessa Nasdaq Commodities -pörssissä nousivat ennätyksellisen korkealle. Varmistaaksemme, että Fortum selviytyy markkinoilla vallitsevan suuren epävarmuuden ja hintojen heilunnan keskellä, ja pystyy tarvittaessa sitomaan merkittävästi käyttöpääomaa lyhyellä varoitusajalla vakuuksiin, olemme sopineet pääomistajamme Suomen valtion kanssa 2,35 miljardin euron siltarahoituksesta. Ensimmäinen erä lainasta (350 miljoonaa euroa) nostettiin syyskuun lopussa, mikä takasi sen, että järjestely jäi voimaan. Lainasopimuksen ehtojen mukaisesti kutsuimme koolle Fortumin ylimääräisen yhtiökokouksen päättämään Solidiumille (1 %) suunnatusta maksuttomasta osakeannista. Tällä hetkellä tilanteemme käyttöpääoman osalta on vakaa ja meillä on riittävästi likvidejä varoja vakuusvaateiden täyttämiseksi.

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta kaikki Fortumin jatkuvien toimintojen liiketoimintasegmentit paransivat tulostaan kolmannella vuosineljänneksellä. Etenkin Generation-segmentin tulos oli vahva ennätyksellisen korkean saavutetun sähkönhinnan sekä fyysisen optimoinnin, korkeamman spot-hinnan ja korkeamman suojaushinnan johdosta.

Lyhyen aikavälin tärkeimmät tavoitteemme ovat saattaa loppuun Uniper-kauppa ja hallittu poistuminen Venäjän markkinoilta sekä varmistaa riittävä likviditeetti talvella mahdollisesti edessä olevan markkinaturbulenssin varalta. Näiden lisäksi arvioimme uudelleen strategiaamme, jonka varaan rakennamme tulevaisuutemme. Ydinliiketoimintaamme on puhtaasti pohjoismaisen sähkön tuotanto ja matkalla kohti hiilineutraalia Eurooppaa, päästötön tuotantokapasiteettimme on erittäin tarpeellista.

EU-maat ovat sopineet hätätoimista, joilla pyritään hallitsemaan energiakriisin vaikutusta yhteiskuntiin. Kriisitoimenpiteet, joilla autetaan asiakkaita selviämään energian jyrkästä hinnannoususta, ovat epäilemättä tarpeellisia. Ne on kuitenkin tärkeää toteuttaa siten, että ne eivät johda kapasiteetin poistumiseen markkinoilta ja siten jopa sähkön säännöstelyyn. On myös erittäin tärkeää, että nämä toimet ovat väliaikaisia ja erillisiä sähkömarkkinoiden pitkän aikavälin rakenneuudistuksesta, joka on käynnistymässä EU:ssa. Hinta- ja tuottokatot ja windfall-verot eivät saa olla pysyviä, koska ne heikentäisivät energiateollisuuden mahdollisuuksia investoida energiatransitioon pitkällä aikavälillä. Jotta nämä investoinnit voidaan toteuttaa, yhtiöt tarvitsevat selkeää, ennustettavaa sekä huolellisesti valmisteltua sääntelyä. Sääntely-ympäristön yleinen näkyvyys ja luotettavuus ovat avainasemassa.

Viime kuukaudet ovat olleet Fortumin historian intensiivisintä ja haasteellisinta aikaa. Haluan kiittää lämpimästi Fortumin koko henkilöstöä heidän tärkeästä panoksestaan ja kovasta työstään. Koska Ukrainan sodalle ei kuitenkaan ole näkyvissä nopeaa ratkaisua ja talousnäkymät ovat aiempaa synkemmät, voi talvikausi olla entistä ankarampaa aikaa asiakkaillemme ja yhteiskunnille. Siksi jatkamme määrätietoista työtämme sen varmistamiseksi, että voimalaitoksemme toimivat vakaasti ja luotettavasti. Tuottamaamme energiaa ja toimitusvarmuutta tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan.”

Uniperin divestointi

Fortum, Saksan hallitus ja Uniper ilmoittivat 21.9.2022 allekirjoittaneensa uuden periaatesopimuksen pitkäaikaisesta ratkaisusta, joka mahdollistaa Saksan valtiolle Uniperin haltuunoton. Sopimuksen tultua voimaan Fortum myy omistuksensa Uniperista ja keskittyy yhtiön ydinliiketoimintaan, puhtaaseen energiatuotantoon Pohjoismaissa. Sopimus korvaa osapuolten heinäkuussa 2022 allekirjoittaman alkuperäisen Uniperin vakautussopimuksen. Heinäkuusta 2022 Euroopan energiakriisi syveni ja aiemmin sovitut vakautustoimenpiteet osoittautuivat riittämättömiksi ja vaikeiksi toteuttaa. Uniperille oli 21.9.2022 mennessä kertynyt miljardeja euroja kaasuliiketoimintaan liittyviä tappioita, eikä Uniper olisi enää pystynyt yksityisessä omistuksessa olevana yhtiönä jatkamaan tehtävänsä kriittisenä toimitusvarmuuden tarjoajana.

Sopimuksen mukaisesti Uniper laskee liikkeelle uusia osakkeita, jotka Saksan valtio merkitsee 1,70 euron nimellisarvolla osakkeelta. Saksan valtion omistama KfW-pankki antaa Uniperille tarvittaessa lisälainaa, kunnes osakepääoman korotus on toteutettu.

Osakepääoman korotuksen yhteydessä Saksan valtio ostaa kaikki Fortumin omistuksessa olevat Uniperin osakkeet (yhteensä noin 293 miljoonaa osaketta) 0,5 miljardilla eurolla eli 1,70 eurolla osakkeelta. Tässä vaiheessa rahoitussopimuksen lauseke määräysvallan vaihtumisesta astuu voimaan, ja Saksan valtio myöntää rahoitusta Uniperille Fortumin myöntämän 4 miljardin euron osakaslainan takaisinmaksuun ja Fortumin 4 miljardin euron emoyhtiötakaus vapautuu.

Osapuolet ovat myös sopineet, että mikäli Uniper aikoo myydä vesivoima- ja ydinvoimaliiketoimintansa Ruotsissa osittain tai kokonaan, Fortumilla on ensisijainen oikeus tehdä niistä ostotarjous vuoden 2026 loppuun saakka.

Sovitun järjestelyn toteutuminen edellyttää vielä lopullisten sopimusten solmimista Saksan valtion ja Uniperin kanssa sekä viranomaishyväksyntöjä useilla maantieteellisillä alueilla, mukaan lukien sulautumisia (Merger Control) ja valtionapua (State Aid) koskevat luvat Euroopan komissiolta. Uniperin pääoman korotuksen toteuttaminen edellyttää myös Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen tämän vuoden loppuun mennessä.

Järjestelyn loppuun saattaminen pienentää Uniperin rahoitus- ja taloudellisen tilanteen olennaista epävarmuutta ja niihin liittyviä riskejä, jotka vaikuttavat myös Fortumiin. Uniperin taloudelliset vaikeudet tai viime kädessä sen maksukyvyttömyys sovitun järjestelyn epäonnistumisen seurauksena tai muutoin voisivat olla haitallisia Fortumille ja niillä voisi olla vakavia vaikutuksia paitsi Fortumin rahoitusjärjestelyille myös pohjoismaisille ja mahdollisesti Euroopan energiamarkkinoille.

Vuonna 2017 Fortumista tuli Uniperin pääosakas 46,65 %:n omistusosuudella. Vuonna 2019 Fortumista tuli Uniperin enemmistöomistaja, jonka osakeomistus Uniperissa nousi lopulta noin 80 %:iin.

Uniperin osakkeet omistavan Fortum-yhtiön kokonaistappio Uniper-investoinnista on hieman alle 6 miljardia euroa, joka muodostuu Uniper SE:n osakkeisiin nettona sijoitetusta noin 7,2 miljardista eurolla, 0,5 miljardin euron saatavasta myyntitulosta ja noin 0,9 miljardin euron Fortumin Uniper-omistuksen aikana saamista osingoista. Divestoinnista aiheutuva tappio pienentää emoyhtiö Fortum Oyj:n omaa pääomaa, mutta Fortum on arvioinut, että oma pääoma pysyy riittävällä tasolla eikä oman pääoman ehtooselle lisärahoitukselle ole tarvetta.

Lopetettuja toimintoja koskeva IFRS-oikaisu

Fortum myy koko Uniper-omistuksensa Saksan valtiolle 21.9.2022 allekirjoitetun periaatesopimuksen mukaisesti. Sopimuksen myötä Fortum menetti määräysvallan Uniperissa, ja Uniperia ei enää yhdistellä vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Myytävät liiketoiminnot sisältävät Fortumin Uniper-segmentin kaikki toiminnot.

Myytävänä olevia pitkäaikaisia omaisuuseriä ja lopetettuja toimintoja koskevan IFRS 5 -standardin mukaisesti Uniper-segmenttiä käsitellään lopetettuina toimintoina tässä vuoden 2022 kolmannen neljänneksen osavuositiedotuksessa. Vertailukelpoisuuden vuoksi Fortum oikaisi vuoden 2021 ja vuoden 2022 ensimmäisen ja toisen neljänneksen konsernin tuloslaskelmaa, konsernin muuta laajaa tuloslaskelmaa, konsernin rahavirtalaskelmaa ja joitakin tunnuslukuja. Konsernin segmenttiedoissa Uniper-segmentti on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi ja Generation-segmentti on oikaistu ruotsalaisen ydinvoimaoperaattorin OKG AB:n Fortumin omistaman osuuden osalta osakkuusyhtymän suhteellisen yhdistelyn sijaan.

Tämän kolmannen vuosineljänneksen osavuositiedotuksen taloudelliset tiedot koskevat Fortum-konsernin jatkuvia toimintoja.

Solidiumin siltarahoitusjärjestely Fortumille ja Solidiumille suunnattu maksuton osakeanti

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Venäjän päätös käyttää energiaa aseena ovat aiheuttaneet Euroopassa energiakriisin, joka on vaikuttanut myös Pohjoismaiden sähkömarkkinoihin. Elokuussa 2022 jyrkästi nousseet sähkön spot- ja futuurihinnat Pohjoismaissa johtivat ennennäkemättömän suuriin vakuusvaatimuksiin sähköntuottajille, jotka suojaavat sähkönmyyntiään markkinoilla. Syyskuun lopussa nettovakuussaamiset olivat 2,9 miljardia euroa. Elokuun lopussa Fortumin vakuusvaateet Nasdaqissa olivat noin 5 miljardia euroa.

Fortum ilmoitti 6.9.2022 sopineensa pääomistajansa Suomen valtion kanssa 2,35 miljardin euron siltarahoituksesta, jolla yhtiö pyrkii varmistamaan riittävät likviditeettivarat tilanteessa, jossa sähköhinnat, ja sen myötä vakuusvaatimukset nousisivat edelleen voimakkaasti. Lainan myöntää Suomen valtion kokonaan omistama sijoitusyhtiö Solidium. Siltarahoitus on solmittu Suomen valtion asettaman aikataulun ja ehtojen mukaisesti. Fortumille ei ennen syyskuun päättymistä ollut saatavilla siltarahoitusjärjestelylle vaihtoehtoja, määrältään vastaavaa ja ehdoiltaan Fortumille suotuisampaa rahoitusta johtuen avoimista, yhtiötä koskevista keskeisistä strategisista kysymyksistä.

Ensimmäinen, vähintään 350 miljoonan euron erä lainasta oli sopimuksen mukaan nostettava viimeistään 30.9.2022, jotta rahoitusjärjestely olisi voimassa syyskuun 2022 jälkeen. Fortum tiedotti pörssitiedotteella 26.9.2022 päättäneensä nostaa siltarahoituksesta edellä mainitun 350 miljoonan euron erän. Seuraavien nostojen edellytyksenä on likviditeettitarve vakuusvaatimuksia varten. Tähän päivään mennessä lisänostoja ei ole tehty.

Järjestely on voimassa syyskuuhun 2023, ja viimeinen erä on nostettavissa 31.3.2023 saakka. Laina on sidottu kuuden kuukauden Euriboriin. Lainalle maksettava marginaali on 10 % kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta ja 12 % kuudelta seuraavalta kuukaudelta. Järjestelyyn sisältyy järjestelypalkkio ja luotonvarausprovisio, jolloin todellinen vuosikorko ilman jäljempänä mainitun osakeannin vaikutusta koko lainasummalle ja laina-ajalle laskettuna olisi 14,2 %.

Lainan nostamisen yhtenä ehtona oli suunnattu osakeanti, joka oikeuttaa Solidiumin merkitsemään enintään 8,97 miljoonaa Fortumin uutta osaketta. Osakkeet annetaan maksutta, ja niiden määrä vastaa 1 %:a Fortumin liikkeeseen lasketuista osakkeista osakeannin toteuttamisen jälkeen. Näin ollen Suomen valtion määräysvallassa olevan omistuksen osuus nousisi 50,76 %:sta 51,26 %:iin laimentaen vastaavasti muiden osakkaiden omistusta. Suunnattu osakeanti edellyttää Fortumin ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää kahden kolmasosan enemmistöllä paikalla olevista osakkeista ja äänistä. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään 23.11.2022.

Järjestely sisältää myös johdon palkitsemista koskevia rajoituksia. Yhtiön hallituksen palkkioita ei koroteta vuosina 2022 ja 2023. Fortumin johtoryhmän jäsenille ei makseta lyhyen tai pitkän aikavälin (STI- ja LTI-ohjelmat) kannustinpalkkioita, jotka kertyvät vuosilta 2022 ja 2023, eikä heidän palkkojansa koroteta vuosina 2022 ja 2023.

Järjestelyssä ei ole osingonjakoa koskevia rajoituksia. Fortumin hallitus ottaa kantaa mahdolliseen osinkoon vuodelta 2022 alkuvuodesta 2023.

Tällä hetkellä Fortumilla on riittävästi likvidejä varoja nykyisten vakuusvaatimusten täyttämiseksi. Syys- ja lokakuussa sähkön hinnat Pohjoismaissa laskivat elokuun lopun ennätystasoilta ja markkinoiden voimakas hintaheilahtelu tasaantui. Yhtiön on kuitenkin varauduttava markkinaheilahtelun jatkumiseen, ja lainan ensimmäisen erän nostaminen jo syyskuussa turvaa Fortumille varojen saatavuuden, jos vakuusvaatimukset nousevat jälleen talven aikana. Likviditeettiriskin hallinnan lisätoimenpiteenä Fortum on pienentänyt positiotaan sähköjohdannaiskaupassa Nasdaqin hyödykeporssissa ja lisännyt kahdenvälisten sopimusten osuutta.

Pidemmillä aikavälillä sääntelymuutokset oikeudellisena viitekehysenä vakuusvaatimuksille toimivaan Euroopan markkinainfrastruktuuria koskevaan EU:n EMIR-asetukseen (European Market Infrastructure Regulation) ovat tarpeellisia. Nykyinen lainsäädäntö ei tee eroa välittäjien ja sähköntuottajien välillä. Energiayhtiöillä on pienemmät riskit, koska niillä on hallussaan omat voimalaitokset ja siten myös tuotettu sähkö. EMIR-asetuksen muuttaminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan palauttaa vakaus ja ennustettavuus sekä energian tuottajille että käyttäjille ja vapauttaa sähköntuottajat kohtuuttomista vakuusvaatimuksista.

Taloudellinen tulos

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	894	676	2 310	1 916	2 869	3 264
Russia	262	193	702	639	906	969
City Solutions	254	201	873	876	1 302	1 300
Consumer Solutions	1 094	485	3 118	1 570	2 622	4 171
Muut toiminnot	34	33	103	103	138	139
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-568	-229	-1 394	-588	-1 128	-1 935
<i>Eliminoinnit</i>	181	-64	355	-264	-286	333
Jatkuvat toiminnot yhteensä	2 152	1 296	6 068	4 251	6 422	8 239

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) segmenteittäin

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	416	278	1 073	817	1 287	1 542
Russia	107	81	290	285	404	409
City Solutions	17	22	107	197	317	227
Consumer Solutions	36	31	130	120	123	132
Muut toiminnot	-15	-25	-59	-78	-114	-95
Jatkuvat toiminnot yhteensä	561	386	1 541	1 343	2 016	2 214

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	375	237	950	695	1 123	1 377
Russia	67	45	185	182	261	264
City Solutions	-16	-21	-3	62	135	70
Consumer Solutions	17	13	73	68	52	56
Muut toiminnot	-22	-31	-78	-98	-142	-122
Jatkuvat toiminnot yhteensä	421	243	1 126	909	1 429	1 646

Liikevoitto segmentteittäin

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	506	171	796	669	1 066	1 192
Russia	16	44	-211	152	227	-136
City Solutions	-80	2 575	519	2 658	2 671	533
Consumer Solutions	359	235	772	382	495	885
Muut toiminnot	116	-25	54	-83	-134	3
Jatkuvat toiminnot yhteensä	917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	11	2	23	13	0	10
Russia	-1	5	14	57	62	19
City Solutions	3	-1	10	39	42	14
Consumer Solutions	-	-	-	-	-	-
Muut toiminnot	-4	0	-6	0	0	-5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	9	5	42	108	104	38

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Generation	-13	4	-131	52	64	-119
Russia	-24	5	-207	57	62	-201
City Solutions	3	-1	10	39	42	14
Consumer Solutions	-	-	-	-	-	-
Muut toiminnot	-4	0	-6	0	0	-5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	-37	7	-333	147	168	-312

Heinä–syyskuu 2022

Liikevaihto oli 2 152 (1 296) miljoonaa euroa pääasiassa korkeampien sähköhintojen seurauksena.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 421 (243) miljoonaa euroa. Kasvuun vaikuttivat pääasiassa korkeampi saavutettu sähkönhinta ja hyvin onnistunut fyysinen optimointi, joiden vaikutusta tasoittivat pienemmät vesivoiman tuotantomäärät Generation-segmentissä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 496 (2 757) miljoonan euron vaikutus katsauskauden liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutosten seurauksena.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi myös 138 miljoonan euron veroton myyntivoitto Recharge- ja Plugsurfing-liiketoimintojen myynnistä. Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisälsivät 2 350 miljoonan euron verottoman myyntivoiton Stockholm Exergi Holding AB:n ja 254 miljoonan euron myyntivoiton Baltian kaukolämpöliiketoiminnan divestoinneista (liite 4).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 9 (5) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi–syyskuu 2022

Liikevaihto oli 6 068 (4 251) miljoonaa euroa ennätysellisen korkeiden sähköhintojen seurauksena.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 126 (909) miljoonaa euroa. Kasvua tukivat pääasiassa korkeampi saavutettu sähkönhinta ja hyvin onnistunut fyysinen optimointi, joiden vaikutusta tasoittivat pienemmät vesivoiman tuotantomäärät Generation-segmentissä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 804 (2 869) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon osittain suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutosten seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät myös 780 miljoonan euron verottoman myyntivoiton Fortum Oslo Varme AS -omistussuuden sekä Recharge- ja Plugsurfing-liiketoimintojen divestoinneista ja 355 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät käyttöomaisuuteen ja liikearvoon Russia-segmentissä. Ruplan vahvistuminen kasvatti arvonalentumisia 35 miljoonalla eurolla vuoden 2022 alkupuoliskoon verrattuna. Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisälsivät 2 350 miljoonan euron verottoman myyntivoiton Stockholm Exergi Holding AB:n, 254 miljoonan euron myyntivoiton Baltian kaukolämpöliiketoiminnan ja 50 miljoonan euron myyntivoiton Ruotsissa sijaitsevasta kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen divestoinneista (liitteet 4 ja 13).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 42 (108) miljoonaa euroa (liite 12). Tammi–syyskuussa 2022 osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli -333 miljoonaa euroa. Se sisältää 194 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät Fortumin omistukseen venäläisessä TGC-1:ssä, ja 29 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyrityksiin Venäjällä. Arvonalentumisten kasvu vuoden 2022 alkupuoliskoon verrattuna johtuu Venäjän ruplan vahvistumisesta.

Nettorahoituskulut olivat 417 (-135) miljoonaa euroa. Vertailukelpoiset nettorahoituskulut olivat 564 (-96) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulujen muutos liittyy pääasiassa ruplamääräisten saatavien valuuttakurssivoittoihin ja ruplamääräisten valuuttasuojauksen sulkemiseen (liite 7).

Tulos ennen tuloveroja oli 2 014 (3 790) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen tulos ennen tuloveroja oli 1 732 (922) miljoonaa euroa.

Katsauskauden tuloverot olivat -391 (-210) miljoonaa euroa. Vertailukelpoiset tuloverot olivat -383 (-181) miljoonaa euroa (liite 8).

Kauden voitto oli 1 623 (3 580) miljoonaa euroa. Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus vertailukelpoisesta kauden voitosta oli 1 333 (730) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen kauden voitto sisältää oikaisut vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä sekä oikaisut osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, nettorahoituskuluihin ja tuloveroihin (liitteet 4.2 ja 24).

Jatkuvien toimintojen osakekohtainen tulos oli 1,82 euroa (4,02). Fortumin osakekohtainen tulos lopetettujen toimintojen vaikutus mukaan lukien oli -2,04 euroa (-0,12). Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 1,50 euroa (0,82), ja koko Fortumin vertailukelpoinen osakekohtainen tulos lopetettujen toimintojen vaikutus mukaan lukien oli -1,36 euroa (1,22).

Lisätietoja on kohdassa ”Segmenttikatsaukset”.

Taloudellinen asema ja rahavirta

Rahavirta

Tammi–syyskuussa liiketoiminnan rahavirta kasvoi 464 miljoonalla eurolla ja oli 1 496 (1 032) miljoonaa euroa. Kasvu johtui pääasiassa vertailukelpoisen käyttökatteen paranemisesta ja käyttöpääoman positiivisesta muutoksesta.

Investointien rahavirta oli -3 358 (1 465) miljoonaa euroa. Sitä heikensi vakuussaamisten -2 401 (-819) miljoonan euron muutos. Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 326 (330) miljoonaa euroa. Osakkeiden myynnit ja pääoman palautukset olivat 1 156 (3 733) miljoonaa euroa ja liittyivät pääasiassa 50 %:n omistussuuden myyntiin Fortum Oslo Varme AS -kaukolämpöyhtiöstä Norjassa. Osakkeiden myynnit vertailukaudella liittyivät pääasiassa 50 prosentin omistussuuden myyntiin ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukokylmäyhtiö Stockholm Exergistä sekä Baltian kaukolämpöliiketoiminnan myyntiin.

Rahoituksen rahavirta oli 850 (-471) miljoonaa euroa. Pitkäaikaiset lainat vähenivät -1 053 (-535) miljoonaa euroa, ja lyhytaikaisten lainojen kasvu oli 2 555 (735) miljoonaa euroa. Vakuusvelan muutos oli 546 (337) miljoonaa euroa.

Likvidit varat vähenivät 4 073 miljoonaa euroa (kasvoivat 3 906 milj. euroa), mukaan lukien 2 248 miljoonan euron vaikutus Uniperin konsolidoinnin päättämisestä (liite 15).

Varat

Taseen loppusumma vuoden 2022 kolmannen neljänneksen lopussa oli 31 719 miljoonaa euroa (149 661 milj. euroa vuoden 2021 lopussa). Lasku joulukuuhun 2021 verrattuna liittyi Uniperin konsolidoinnin päättämiseen vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä.

Oma pääoma

Oma pääoma oli 6 543 miljoonaa euroa (13 665 milj. euroa vuoden 2021 lopussa ja 1 311 milj. euroa kesäkuun 2022 lopussa). Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma oli 6 466 miljoonaa euroa (12 131 milj. euroa vuoden 2021 lopussa ja 1 980 milj. euroa kesäkuun 2022 lopussa). Muutos joulukuuhun 2021 verrattuna liittyi pääasiassa kauden 1 809 miljoonan euron tappioon, -3 407 miljoonan euron kassavirran suojausten käypään arvoon arvostamiseen ja 1 013 miljoonan euron osingonmaksuun sekä Uniperin konsolidoinnin päättämisen vaikutuksiin. Osinko, 1,14 euroa osakkeelta, maksettiin 6.4.2022.

Rahoitus

Vuoden 2021 jälkipuoliskosta lähtien voimakas heilunta hyödykemarkkinoilla ja ennätyskallisten korkeat hinnat ovat edellyttäneet aiempaa merkittävästi suurempia sähkөөn ja kaasuun liittyviä vakuuksia hyödykepörsseissä. Hyödykehintojen heilunnan ja korkeiden hintatasojen hallitsemiseksi Fortum on ryhtynyt ennalta ehkäiseviin rahoitustoimiin varmistaa likviditeettiasemansa ja taloudellisen joustavuutensa. Näistä likviditeettirajoitteista huolimatta konserni on pystynyt hallitsemaan taloudellista asemaansa onnistuneesti. Syyskuun lopussa rahoitusnettovelan (oikaistuna saamisella Uniperilta) ja vertailukelpoisen käyttökatteen suhde jatkuvissa toiminnoissa oli 0,8 eli tavoitetason (alle 2) alapuolella. Suhde ilman saamista Uniperilta oli 2,6. Vuoden 2021 lopussa Fortum-konsernin rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökatteen suhde oli 0,2.

Raportointikauden lopussa rahoitusnettovelka oli 5 863 miljoonaa euroa (789 milj. euroa vuoden 2021 lopussa). Rahoitusnettovelka mukaan lukien Uniperille myönnetty 4 miljardin euron osakslaina, joka maksetaan takaisin Fortumille, kun Uniperin myynti Saksan valtiolle saadaan päätökseen, oli 1 863 miljoonaa euroa. Oikaistu nettovelka oli 5 902 miljoonaa euroa (3 227 milj. euroa vuoden 2021 lopussa).

Raportointikauden lopussa konsernin likvidit varat olivat 3 638 miljoonaa euroa (7 592 milj. euroa vuoden 2021 lopussa). Osinko, 1 013 miljoonaa euroa, maksettiin 6.4.2022.

Tammikuussa 2022 Fortum allekirjoitti 3 000 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, jonka tarkoituksena oli hallita erityisesti Uniperin likviditeettitilannetta vuodenvaihteessa. Tammikuussa Fortum maksoi takaisin nostamansa 500 miljoonaa euroa 800 miljoonan euron kahdenvälisestä valmiusluottolimiitistään (eräänny joulukuussa 2022 ja sisältää Fortumin vuoden jatko-option).

Maaliskuussa 2022 Fortum jatkoi 3 000 miljoonan euron valmiusluottolimiittiään eräännyään heinäkuussa 2022. Lisäksi Fortum maksoi takaisin 247 miljoonaa euroa ydinjätehuoltorahaston lainoista, minkä jälkeen takaisinlainaus ydinjätehuoltorahastosta on 918 miljoonaa euroa.

Toukokuussa 2022 Fortum myi norjalaisen yhtiön Fortum Oslo Varme AS:n, jonka myötä Oslon kaupungin myöntämää 210 miljoonan euron osakslainaa ei enää yhdistellä.

Kesäkuussa 2022 Fortum allekirjoitti uuden 5 500 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka koostuu 3 100 miljoonan euron likviditeettivalmiusluottolimiitistä (eräänny kesäkuussa 2023 sisältäen Fortumin 6+6 kuukauden jatko-optiot), ja 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimiitistä (eräänny kesäkuussa 2025 ja sisältää lainanantajien 1+1 vuoden jatko-optiot). Fortum nosti 2 000 miljoonaa euroa likviditeettivalmiusluottolimiitistä. Edellä mainittu 3 000 miljoonan euron valmiusluottolimiitti peruttiin ja 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimiitti (eräänny kesäkuussa 2023) maksettiin takaisin ja peruttiin kesäkuussa 2022. Fortum nosti myös 800 miljoonaa euroa kahdenvälisestä 800 miljoonan euron valmiusluottolimiitistään (eräänny joulukuussa 2022 ja sisältää Fortumin vuoden jatko-option). Lisäksi Fortum maksoi ennaikaisesti takaisin jäljellä olevan osuuden 450 miljoonaa euroa 2 000 miljoonan euron lainasta.

Kun sähkön ja kaasun hinnat Pohjoismaissa seurasivat kolmannella neljänneksellä Manner-Euroopan kehitystä ja nousivat erittäin korkealle tasolle, Fortumin vakuusvaatimukset kohosivat ennätystasolle ja Fortum nosti jäljellä olleet 1 100 miljoonaa euroa likviditeettivalmiusluottolimiitistä: 600 miljoonaa euroa heinäkuussa ja 500 miljoonaa euroa elokuussa. Lisäksi 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimiitti otettiin kokonaan käyttöön kahdella nostolla: 1 000 miljoonaa euroa elokuussa ja 1 400 miljoonaa euroa syyskuussa. Fortum maksoi takaisin erääntyvän 1 000 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan syyskuussa 2022.

Fortum varautui entistäkin suurempiin vakuusvaatimuksiin 6.9.2022 sopimalla 2 350 miljoonan euron siltarahoituksesta Suomen valtion omistaman Solidium-yhtiön kanssa (erääntyy syyskuussa 2023). Fortum on nostanut 350 miljoonaa euroa tästä rahoituksesta.

Raportointikauden lopussa Fortumin korolliset lainat olivat yhteensä 12 864 miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset lainat olivat 6 843 miljoonaa euroa sisältäen pitkäaikaisten lainojen 1 635 miljoonan euron lyhytaikaisen osuuden. Lyhytaikaiset lainat 5 208 miljoonaa euroa sisältävät 3 900 miljoonaa euroa valmiusluottolimiittejä, 350 miljoonan euron nostetun erän Solidiumin siltarahoitusjärjestelystä ja 421 miljoonaa euroa yritystodistusvelkaa (liite 15).

Raportointikauden lopussa Fortum-konsernilla oli 2 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja, joka koostuu täysin Solidiumin siltarahoituksesta. Lisäksi Fortumilla oli 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat voimassa toistaiseksi. Kahdenvälinen 800 miljoonan euron valmiusluottolimiitti ja 5 500 miljoonan euron valmiusluottolimiitti olivat kokonaan käytössä.

S&P Global Ratings (S&P) vahvisti 3.8.2022 Fortumin pitkän aikavälin luottoluokituksen pysyvän tasolla BBB negatiivisin näkymin sen jälkeen, kun Fortum oli ilmoittanut vakautuspaketista taloudellisen avun antamiseksi Uniperille. Venäjän kaasutoimitusten supistusten vuoksi S&P oli asettanut 5.7.2022 Fortumin CreditWatch Negative - tarkkailuun.

Fitch Ratings vahvisti 5.8.2022 säilyttävänsä Fortumin luottoluokituksen ennallaan tasolla BBB negatiivisin näkymin Uniperin vakautuspaketin jälkeen. Fitch oli muuttanut Fortumin näkymät vakaista negatiivisiksi 26.6.2022.

Fortum ilmoitti syyskuussa myyvänsä Uniperin kokonaan Saksan valtiolle. Sen jälkeen luottoluokituslaitokset ovat todenneet pitävänsä Uniperin myyntiä Fortumin kannalta positiivisena, koska se parantaa yhtiön taloudellista tilaa ja riskiprofiilia. Luottoluokituslaitokset ovat kuitenkin todenneet, että on ennenaikaista arvioida Uniperin myynnin vaikutusta Fortumin luokitukseen kokonaisuudessaan. Luokituslaitosten odotetaan päivittävän luokituksensa sen jälkeen, kun myynti on saatu päätökseen ja Fortum julkaisee uuden strategiansa.

Segmenttikatsaukset

Generation

Generation-segmentti vastaa Fortumin sähköntuotannosta Pohjoismaissa. Siihen kuuluvat hiilidioksidivapaa ydinvoima-, vesivoima- ja tuulivoimatuotanto sekä sähköntuotannon optimointi ja sähkökauppa, markkina-analyysi, lämpövoima ja globaalisti ydinvoiman asiantuntijapalvelut. Uniperin konsolidoinnin päättymisen vuoksi OKG raportoidaan osakkuusyhtiönä aiemman suhteellisen yhdistelyn sijaan (liite 3).

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	894	676	2 310	1 916	2 869	3 264
- sähkönmyynti	879	639	2 272	1 794	2 660	3 138
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	596	442	1 613	1 313	1 937	2 238
- muu myynti	16	37	38	122	209	125
Liikevoitto	506	171	796	669	1 066	1 192
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta**	-13	4	-131	52	64	-119
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	78	37	154	99	175	230
Henkilöstön lukumäärä			1 371		1 116	

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	416	278	1 073	817	1 287	1 542
Liikevoitto	375	237	950	695	1 123	1 377
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta**	11	2	23	13	0	10
Sidotun pääoman tuotto, %					19,0	23,9
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			5 573	5 906	5 961	

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

** Voimalaitokset rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa, ja omistajat ostavat sähköntuotannon hinnalla, joka vastaa tuotannon kustannuksia. Osuus tuloksesta koostuu pääasiassa IFRS-oikaisuista (esim. ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpidosta) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseessa (liite 18 vuoden 2021 tilinpäätöksessä).

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Vesivoima Pohjoismaissa	4,2	5,0	14,3	17,2	23,3	20,4
Ydinvoima Pohjoismaissa	5,5	5,5	17,3	17,2	23,5	23,7
Yhteensä	9,7	10,5	31,6	34,4	46,8	44,0

Pohjoismainen myynti

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Myynti Pohjoismaissa	11,2	12,2	36,9	39,9	54,1	51,0
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	9,3	10,1	30,5	33,3	45,3	42,6

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Saavutettu sähkönhinta

EUR/MWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa*	63,9	43,7	52,8	39,5	42,8	52,6

* Generation-segmentin sähkön tukkuhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Heinä–syyskuu 2022

Generation-segmentin sähköntuotanto Pohjoismaissa pieni, kun vesivoiman tuotantomäärät laskivat tulovirtaaman ja vesivarantojen pienenemisen seurauksena edellisvuodesta. Ydinvoiman tuotantomäärät olivat samalla tasolla kuin vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Ydinvoimalaitosten vuosihuollot olivat hieman suunniteltua pidempiä, mutta tuotannon laskun vaikutusta tasoittivat TVO:n Olkiluodon kolmannen ydinvoimalaitosyksikön (OL3) volyymit. OL3 on tällä hetkellä koekäyttövaiheessa. Segmentin yleinen toiminnallinen tulos ja ydinvoimatuotannon käyttökerroin olivat hyvällä tasolla. Kokonaissähköntuotannosta 100 % oli hiilidioksidipäästötöntä.

Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta nousi 20 euroa/MWh eli 46 % ja oli ennätyselliset 63,9 euroa/MWh. Saavutetun sähkönhinnan nousu johtui pääasiassa ennätysellisestä fyysisestä optimoinnista sekä spot- ja suojaushintojen noususta. Vaikka sähkön spot-hinta nousi 234 % Generation-segmentin sähköntuotantoalueilla, melko korkeat suojaustasot ja spot-hintaa alhaisempi suojaushinta vaimensivat saavutetun sähkönhinnan nousun vaikutusta. Lisäksi saavutettua sähkönhintaa heikensi suuri hintaero Ruotsissa korkean systeemihinnan ja SE2-alueen alhaisen spot-hinnan (Sundsvall) välillä. SE2-aluehinnan tuotteiden alhaisen likviditeetin vuoksi SE2-aluehinnan suojausaste oli alhaisempi kuin systeemihinnan suojausaste, joten sillä oli negatiivinen vaikutus saavutettuun sähkönhintaan.

Korkeampi saavutettu sähkönhinta vahvisti vertailukelpoista liikevoittoa, joka kasvoi 58 %. Vesivoiman tuotantomäärien lasku tasoitti tulosparannuksen vaikutusta (liite 3).

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 131 (-66) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 11 (2) miljoonaa euroa, josta 9 miljoonaa euroa liittyi osuuteen OKG:n tuloksesta (liitteet 3 ja 12).

Tammi–syyskuu 2022

Generation-segmentin sähköntuotanto Pohjoismaissa pieni vesivoiman tuotantomäärien laskun seurauksena. Tämä johtui tulovirtaaman pienenemisestä segmentin sähköntuotantoalueilla ja vesivarantojen vähenemisestä vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä. Ydinvoimatuotannon toiminnallinen tulos ja tuotantomäärät olivat vakaat ja samalla hyvällä tasolla kuin tammi–syyskuussa 2021.

Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta nousi 13 euroa/MWh eli 34 %. Saavutetun sähkönhinnan nousu johtui pääasiassa erittäin hyvin onnistuneesta fyysisestä optimoinnista ja korkeammista spot-hinnoista. Vaikka sähkön spot-hinta nousi 121 % Generation-segmentin sähköntuotantoalueilla, melko korkeat suojaustasot ja spot-hintaa alhaisempi suojaushinta vaimensivat saavutetun sähkönhinnan nousun vaikutusta. Lisäksi saavutettua sähkönhintaa heikensi merkittävä hintaero Ruotsissa korkean systeemihinnan ja SE2-alueen alhaisemman spot-hinnan (Sundsvall) välillä. SE2-aluehinnan tuotteiden alhaisen likviditeetin vuoksi SE2-aluehinnan suojausaste oli alhaisempi kuin systeemihinnan suojausasteet, joten sillä oli negatiivinen vaikutus saavutettuun sähkönhintaan.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 37 %. Kasvu johtui pääasiassa saavutetun sähkönhinnan noususta, jonka vaikutusta tasoitti vesivoiman tuotantomäärien lasku.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -154 (-26) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 23 (13) miljoonaa euroa, josta 9 miljoonaa euroa liittyi osuuteen OKG:n tuloksesta (liitteet 3 ja 12).

Fortumin ja Uniperin yhteinen organisaatio otettiin 1.2.2022 käyttöön vesivoiman ja fyysisen sähkökaupan toiminnoissa Pohjoismaissa. Fortum otti vastuun Uniperin vesivoimatuotannon hallinnasta Ruotsissa sekä fyysisen sähkökaupan optimoinnista ja toimituksista Pohjoismaissa. Kun päätös koko Uniper-omistusosuuden myynnistä oli tehty, sovittiin kaiken strategisen yhteistyön lopettamisesta ja kehitystyön jatkamisesta kahtena erillisenä yhtiönä. Yhteistyön päättäminen on tarkoitus toteuttaa ennen omistajanvaihdosta ja viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä.

Fortum ilmoitti 3.3.2022 päättäneensä hakea Loviisan ydinvoimalaitoksen molemmille yksiköille uutta käyttö lupaa vuoden 2050 loppuun saakka. Jos hakemus hyväksytään, laitoksen odotetaan tuottavan jopa 170 terawattituntia päästötöntä sähköä uuden käyttö luvan voimassaoloaikana. Toiminnan jatkamiseen ja käyttöä pidentämiseen liittyvät investoinnit vuoteen 2050 mennessä nousevat arviolta miljardiin euroon. Fortum toimitti 18.3.2022 Loviisan ydinvoimalaitoksen käyttö lupahakemuksen valtioneuvostolle.

TVO:n Olkiluodon kolmannen ydinvoimalaitosyksikön (OL3) sähköntuotanto käynnistyi 12.3.2022. Laitoksen kokonaiskapasiteetti on 1 600 MW. Kesäkuussa 2022 TVO ilmoitti, että säännöllisen sähköntuotannon aloittamista oli lykätty syyskuusta joulukuuhun 2022. Lokakuussa 2022 TVO ilmoitti, että OL3:n turbiinilaitoksen syöttövesipumppuissa oli havaittu vaurioita. Tämä voi vaikuttaa OL3:n koekäytön etenemiseen ja säännöllisen sähköntuotannon aloittamiseen ja aikataulua päivitetään syöttövesipumppujen vaurioiden selvitystyön valmistuttua. Säännöllisen sähköntuotannon käynnistyttyä OL3 tuottaa noin 14 % Suomen kokonaissähkökulutuksesta (liite 16).

Fortum ilmoitti 9.6.2022, että Fortum ja Gasgrid Finland olivat allekirjoittaneet esisopimuksen Suomen ensimmäisen kelluvan LNG-terminaalialuksen, Exemplarin, sijoittamisesta Fortumin Inkoon satamaan. Suomen etelärannikolla sijaitsevassa Inkoossa on tarkoitukseen erinomaisesti sopiva syväsatama lähellä putkilinjoja, joista kaasu jaellaan pääasiassa teollisuuden loppukäyttäjille Suomessa, Virossa ja Itämeren alueella. Tämä hanke tukee Suomen kaasumavaraisuutta. Gasgrid Finland vuokraa kelluvan LNG-terminaalialuksen 10 vuoden ajaksi ja pyrkii saamaan terminaalin käyttöön jo tänä talvena. Aluksen kapasiteetti riittää kattamaan sekä Suomen että Viron maakaasutarpeet. Kaasutoimitukset Venäjältä Suomeen Imatran kautta keskeytettiin toukokuussa 2022.

Katsauskauden aikana Fortum tarjosi Meri-Porin lauhdevoimalaitosta tehoreserviin lokakuuhun 2023 saakka. Energiavirasto ilmoitti 16.9.2022, että Meri-Poria ei valittu kilpailutuksessa tehoreserviin. Fortum on sen jälkeen valmistellut Meri-Porin voimalaitosta kaupalliseen käyttöön toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi Suomessa energiakriisin aikana. Lokakuussa voimalaitoksessa tehtiin perusteellinen vuosihuolto, jolla pyritään varmistamaan sen toiminta tarvittaessa täydellä 560 MW:n teholla. Varsinaisen sähköntuotannon käynnistyminen riippuu sähkömarkkinoiden kulloisestakin tilanteesta. Meri-Pori on Suomen viimeinen vain sähköä tuottava hiililauhdelaitos, joka käyttää polttoaineena kivihiiltä. Se otettiin käyttöön vuonna 1994, ja se on ollut tehoreservissä vuodesta 2017.

Russia

Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää Fortumin kokonaan omistamat voimalaitokset sekä yhteisyritykset uusiutuvan sähköntuotannon rakentamiseen ja sähkön- ja lämmönmyyntiin sekä yli 29 %:n omistusosuuden osakkuusyhtiö TGC-1:ssä. Yhteisyritykset ja osakkuusyhtiö yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä.

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	262	193	702	639	906	969
- sähkönmyynti	231	175	600	543	761	819
- lämmönmyynti	23	16	91	92	137	135
- muu myynti	7	1	11	4	8	15
Liikevoitto	16	44	-211	152	227	-136
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-24	5	-207	57	62	-201
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	12	24	25	60	83	47
Henkilöstön lukumäärä			2 708		2 627	

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	107	81	290	285	404	409
Liikevoitto	67	45	185	182	261	264
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-1	5	14	57	62	19
Sidotun pääoman tuotto, %					12,9	10,3
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 328	2 551	2 508	

Russia-segmentin sähkön- ja lämmöntuotanto

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Sähköntuotanto Venäjällä	6,3	6,4	21,0	21,0	28,6	28,7
Lämmöntuotanto Venäjällä	1,5	1,7	9,8	11,6	17,1	15,2

Russia-segmentin hinnat

	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk* **	189	161	194	167	170	190
Keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk**	1 030	1 079	1 084	1 143	1 174	1 139
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	465	531	486	564	584	526
Segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 062	2 064	1 954	1 980	2 018	2 000
Segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh***	32,6	23,9	25,5	22,4	23,2	25,5

* Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

** Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

*** Muunnettu käyttäen keskimuunnoskerrointa.

Länsimaiden Venäjälle asettamien pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden vuoksi konsernin Venäjän toimintaan kohdistuu merkittäviä valuuttasiirtojen rajoituksia, jotka vaikuttavat rahavirtoihin ja mahdollisuuksiin siirtää varoja

Venäjältä. Tämä koskee myös mahdollisia osingonjakoa. Fortum on lopettanut kaikki uudet investointihankkeet ja rahansiirrot Venäjälle, eikä yhtiö myönnä uutta rahoitusta venäläisille tytäryhtiöilleen.

Heinä–syyskuu 2022

Sähköntuotanto laski 2 %. Pääsyyinä oli Argayashin hiilikäyttöisen sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen myynti vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Lämmöntuotanto laski 12 % Tšeljabinskin ja Tjumenin lämpimämmän sään sekä rakenteellisten muutosten eli Argayashin yhteistuotantolaitoksen myynnin seurauksena.

Liikevaihto kasvoi 36 % eli 69 miljoonaa euroa. Kasvu johtui pääasiassa Venäjän ruplan vahvistumisesta ja korkeammista sähkönhinnoista, joiden vaikutusta tasoitti Nyagan 1 -tuotantoyksikön CSA-maksujen (Capacity Supply Agreement) päättyminen. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli 72 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 49 % eli 22 miljoonaa euroa. Venäjän ruplan kurssimuutoksen (19 milj. euroa), poistojen pienentymisen (ensimmäisellä neljänneksellä kirjattujen arvonalentumisten seurauksena) ja korkeampien sähkönhintojen positiivisia vaikutuksia tasoitti Nyagan 1 -tuotantoyksikön CSA-maksujen (Capacity Supply Agreement) päättyminen.

Venäjän ruplan kurssimuutoksen seurauksena vuoden 2022 ensimmäisen puoliskon tulokseen kirjattuja Fortumin Russia-segmenttiin liittyviä arvonalentumisia oikaistiin -35 miljoonalla eurolla.

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli -1 (5) miljoonaa euroa ja sisälsi 0 (11) miljoonan euron osuuden TGC-1:n tuloksesta, 6 (2) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta ja -9 (-9) miljoonan euron osuuden lämmönjakelun yhteisyritysten tuloksesta (liitteet 3 ja 12).

Tammi–syyskuu 2022

Sähköntuotanto pysyi ennallaan. Tuotannon kasvun positiivista vaikutusta Nyaganissa ja muilla voimalaitoksilla vuoden 2021 toisella neljänneksellä tehtyjen kunnossapitotöiden seurauksena tasoitti Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen myynti vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Lämmöntuotanto laski 16 % Argayashin yhteistuotantolaitoksen myynnin ja Tšeljabinskin ja Tjumenin lämpimämmän sään seurauksena.

Liikevaihto kasvoi 10 % eli 63 miljoonaa euroa. Kasvu johtui Venäjän ruplan vahvistumisesta ja korkeammista sähkönhinnoista, joiden vaikutusta tasoittivat Nyagan 1 -tuotantoyksikön CSA-maksujen päättyminen ja Argayashin yhteistuotantolaitoksen myynti. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli 94 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 2 % eli 3 miljoonaa euroa. Nyagan 1 -tuotantoyksikön CSA-maksujen päätymisen negatiivista vaikutusta tasoittivat Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus (25 milj. euroa), korkeammat sähkön hinnat ja poistojen pienentyminen ensimmäisellä neljänneksellä kirjattujen arvonalentumisten seurauksena. Vertailukausi sisältää 17 miljoonan euron positiivisen vaikutuksen CSA-kapasiteettimaksuilla tuetun 116 MW:n aurinkoenergiaprojektin myynnistä Fortumin ja RDIF-rahaston (Russian Direct Investment Fund) yhteisyritykselle.

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 14 (57) miljoonaa euroa ja sisälsi -2 (-1) miljoonan euron osuuden lämmönjakelun yhteisyritysten tuloksesta, 12 (23) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta ja 0 (34) miljoonan euron osuuden TGC-1:n tuloksesta (liitteet 3 ja 12).

Fortum ilmoitti 18.1.2022, että 1,3 GW:n tuulivoimahankkeet siirretään uudelle yhteisyritykselle. Ukrainan sodan seurauksena Fortum on ilmoittanut valmistelevänsä hallittua poistumista Venäjältä ja nämä tuulivoimahankkeet kuuluvat käynnissä olevaan myyntiprosessiin. Fortumin omistusosuus 1,3 GW:n tuulivoimahankkeista on esitetty muissa lyhytaikaisissa varoissa ja korollisissa veloissa.

Fortum ilmoitti 3.5.2022 kirjanneensa vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen tulokseensa arvonalentumisia, jotka liittyivät yhtiön Venäjän toimintoihin Venäjän hyökkäyksen, Ukrainan sodan ja niiden myötä kiristyneen geopoliittisen tilanteen, epävarmuustekijöiden ja riskien seurauksena. Arvonalentumisista noin 355 miljoonaa euroa liittyy Russia-segmentin käyttöomaisuuteen ja liikearvoon. Lisäksi noin 223 miljoonaa euroa arvonalentumisista liittyy Fortumin omistuksiin TGC-1:ssä ja uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyrityksissä.

City Solutions

City Solutions -segmentti vastaa kestävästä kaupunkiratkaisuista. Segmenttiin kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, jätteen energiahyötykäyttö ja muut kiertotalouden ratkaisut sekä aurinkovoiman tuotanto, palvelut ja uuden biomassapohjaisen liiketoiminnan kehittäminen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Puolassa ja Intiassa.

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	254	201	873	876	1 302	1 300
- lämmönmyynti	54	58	370	404	612	578
- sähkönmyynti	45	24	125	127	205	202
- jätteiden käsittelyn myynti*	63	58	174	180	250	243
- muu myynti**	92	61	204	164	236	276
Liikevoitto	-80	2 575	519	2 658	2 671	533
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	3	-1	10	39	42	14
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	46	34	109	120	162	151
Henkilöstön lukumäärä			1 606		1 766	

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	17	22	107	197	317	227
Liikevoitto	-16	-21	-3	62	135	70
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	3	-1	10	39	42	14
Sidotun pääoman tuotto, %					6,1	4,2
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			1 655	2 561	2 456	

* Jätteiden käsittelyn myynti koostuu jätteiden vastaanottomaksuista ja ympäristörakentamisen palvelumyynnistä.

** Muu myynti koostuu pääasiassa käyttö- ja kunnossapitopalveluista sekä uusiutuotteiden ja polttoaineiden myynnistä.

Lämmönmyynti maittain

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Suomi	0,3	0,3	1,9	2,1	3,1	2,9
Puola	0,3	0,2	2,3	2,5	3,8	3,7
Norja	-	0,1	0,8	1,2	1,8	1,4
Muut maat	0,1	0,1	0,3	1,2	1,3	0,4
Yhteensä	0,7	0,8	5,4	7,0	10,0	8,4

Sähkönmyynti maittain

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Suomi	0,1	0,1	0,5	0,9	1,3	0,9
Puola	0,2	0,1	0,5	0,5	0,7	0,8
Muut maat	0,0	0,3	0,1	1,2	1,3	0,2
Yhteensä	0,3	0,5	1,2	2,6	3,3	1,9

Heinä–syyskuu 2022

Lämmönmyynti laski 13 % ja sähkönmyynti laski 40 %. Tämä johtui pääasiassa Fortumin 50 %:n omistusosuuden myynnistä Fortum Oslo Varme AS -kaukolämpöyhtiöstä Norjassa sekä 250 megawatin Pavagada II -aurinkovoimalan ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimalan myynnistä Intiassa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 5 miljoonaa euroa. Tämä johtui pääasiassa sähkön ja lämmön hintojen noususta ja Fortum Oslo Varme -omistusosuuden myynnistä, joiden vaikutusta tasoittivat selkeä fossiilisten polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hintojen nousu sekä metallien hintojen lasku kierrätys- ja jäteratkaisuliiketoiminnassa. Lisäksi vertailukelpoista liikevoittoa heikensivät rakennemuutokset, jotka aiheutuivat 500 megawatin aurinkovoimaloiden myynnistä Rajasthanissa ja Karnatakassa Intiassa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -64 (2 596) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena. Vertailukauteen sisältyy 2,4 miljardin euron veroton myyntivoitto Stockholm Exergi Holding AB:n ja 254 miljoonan euron myyntivoitto Baltian kaukolämpöliiketoiminnan divestoinneista (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 3 (-1) miljoonaa euroa. Vertailukauteen sisältyy -4 miljoonan euron osuus Stockholm Exergin tuloksesta. Fortumin 50 %:n omistusosuus yhtiöstä myytiin syyskuussa 2021 (liitteet 3 ja 12).

Tammi–syyskuu 2022

Lämmönmyynti laski 23 %. Tämä johtui pääasiassa Baltian kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä, Fortumin 50 %:n omistusosuuden myynnistä norjalaisesta Fortum Oslo Varme -kaukolämpöyhtiöstä sekä sään lämpenemisestä kaikilla lämmitysalueilla. Sähkönmyynti laski 54 %. Tämä johtui pääasiassa rakennemuutoksista, jotka olivat seurausta Baltian kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä ja 250 megawatin Pavagada II -aurinkovoimalan ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimalan myynnistä Intiassa sekä Fortumin 50 %:n omistusosuuden myynnistä Fortum Oslo Varme AS -kaukolämpöyhtiöstä Norjassa. Lisäksi sähkön myyntimääriin vaikutti sähkönmyynnin 0,4 TWh:n lasku Suomessa. Se johtui maakaasun ja CO₂-päästöoikeuksien hintojen noususta, jonka seurauksena polttoainevalikoima muuttui ja sähkön tuotantomäärät pienenevät vastaavasti.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 105 % eli 65 miljoonaa euroa. Tämä johtui pääasiassa siitä, että fossiilisten polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hinnat nousivat selvästi ja lämmönmyynti laski sään lämpenemisen seurauksena. Näiden vaikutusta tasoittivat korkeammat sähkönhinnat ja omistusosuuden myynti Fortum Oslo Varmesta. Vertailukelpoista liikevoittoa heikensivät myös rakennemuutokset, jotka aiheutuivat Baltian kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä sekä 250 megawatin Pavagada II -aurinkovoimalan ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimalan myynnistä Intiassa. Näiden vaikutusta tasoitti 5 miljoonan euron veroton voitto 250 megawatin aurinkovoimalan myynnistä Rajasthanissa Intiassa. Voittot Rajasthanin aurinkovoimalan myynnistä on kirjattu vertailukelpoiseen liikevoittoon kahdessa erässä. Ensimmäinen erä (11 miljoonan euron veroton myyntivoitto) kirjattiin vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä.

Liikevoittoon vaikuttivat 522 (2 596) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa 638 miljoonan euron verottomaan voittoon Fortum Oslo Varmen myynnistä sekä suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutokseen. Vertailukauteen sisältyy 2,4 miljardin euron veroton myyntivoitto Stockholm Exergi Holding AB:n ja 254 miljoonan euron myyntivoitto Baltian kaukolämpöliiketoiminnan divestoinneista (liite 3).

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 10 (39) miljoonaa euroa. Vertailukauteen sisältyy 28 miljoonan euron osuus Stockholm Exergin tuloksesta. Fortumin 50 %:n omistusosuus myytiin syyskuussa 2021 (liitteet 3 ja 12).

Fortum ilmoitti 4.2.2022 voittaneensa Intian Solar Energy Corporationilta (SECI) oikeuden rakentaa Karnatakaan Intiaan kaksi aurinkovoimalaitosta, joiden kokonaiskapasiteetti on 600 megawattia (MW). Fortum osallistui 16.3.2022 Gujarat Urja Vikas Nigam Limitedin (GUVNL) järjestämään aurinkovoimahuutokauppaan Intiassa ja voitti oikeuden rakentaa Gujaratiin 200 MW:n aurinkovoimalaitoksen. Nämä projektit on tarkoitus kehittää yhdessä kumppanin kanssa ja ottaa käyttöön vuoteen 2024 mennessä.

Fortum ilmoitti 3.3.2022 päättäneensä lopettaa Puolan kaukolämpöliiketoimintansa strategisen arvioinnin ja jatkaa liiketoiminnan kehittämistä osana konsernia. Fortum arvioi vaihtoehtoja hiilestä luopumiseksi Puolan tuotantolaitoksilla. Fortum on sitoutunut sähkön ja lämmön tuotantonsa hiilineutraaliuuteen Euroopassa vuoteen 2035 mennessä. Vuoden 2021 lopussa Fortumin hiileen perustuva kapasiteetti Puolassa oli 0,1 GW.

Fortum ja Microsoft ilmoittivat 17.3.2022 maailman laajimmasta yhteistyöstä kotien, palvelujen ja yritysten lämmittämisessä vastuullisella hukkalämmöllä, jota saadaan pääkaupunkiseudulle rakennettavasta uudesta datakeskuksesta. Konseptissa hyödynnetään lämmön talteenotossa ja jakelussa Fortumin Espoossa olemassa olevaa kaukolämpöinfrastruktuuria, joka on Suomen toiseksi suurin. Fortumin kaukolämpöinfrastruktuuriin tällä alueella

kuuluu noin 900 kilometriä maanalaisia putkia, jotka siirtävät lämpöä noin 250 000 käyttäjälle. Kun ratkaisu on otettu käyttöön, noin 60 % alueen lämmityksestä tuotetaan ilmastoystävällisellä hukkalämmöllä.

Fortum ilmoitti 19.5.2022 saaneensa päätökseen 50 %:n omistusosuutensa myynnin norjalaisesta kaukolämpöyhtiöstä Fortum Oslo Varme AS:stä institutionaalisista sijoittajista koostuvalle ryhmälle, johon kuuluvat Hafslund Eco, Infranode ja HitecVision. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 1 miljardi euroa. Kaupan myötä Oslon kaupungin myöntämää 0,2 miljardin euron osakslainaa ei enää yhdistellä Fortum-konserniin. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2022 toisen neljänneksen tulokseen 638 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Heinäkuussa Fortum ja GIG (Green Investment Group, Macquarie Asset Managementiin kuuluva vihreään sijoittamiseen erikoistunut yritys) päättivät investoida uuteen jätteenpolttolaitokseen Glasgow'ssa Skotlannissa 50/50-omisteisen yhteisyrityksen kautta. Kun laitos on valmistunut, sen käsittelykapasiteetin odotetaan olevan 350 000 tonnia jätettä vuodessa. Laitoksen kokonaissähkötuotantokapasiteetin odotetaan olevan 45 MWe, mikä vastaa noin 90 000 kodin sähkönkulutusta.

Consumer Solutions

Consumer Solutions -segmentti kattaa sähkö- ja kaasutuotteiden vähittäismyynnin Pohjoismaissa, Puolassa ja Espanjassa, mukaan lukien asiakaspalvelun ja laskutuksen. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä, ja yhtiöllä on noin 2,2 miljoonaa asiakasta ja useita eri tuotemerkkejä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Espanjassa. Consumer Solutions tarjoaa sähkötuotteita ja niihin liittyviä lisäarvopalveluja sekä digitaalisia kuluttajaratkaisuja.

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Liikevaihto	1 094	485	3 118	1 570	2 622	4 171
- sähkönmyynti	981	406	2 705	1 333	2 253	3 625
- kaasunmyynti	79	38	288	134	225	379
- muu myynti	34	40	126	103	144	167
Liikevoitto	359	235	772	382	495	885
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	18	13	51	49	68	70
Henkilöstön lukumäärä			1 176		1 176	

milj. euroa	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	36	31	130	120	123	132
Liikevoitto	17	13	73	68	52	56
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			1 039	701	1 125	

Myynti

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Sähkö	5,5	5,5	21,4	22,7	31,5	30,2
Kaasu*	0,8	1,0	3,5	4,2	6,0	5,3

* Ei sisällä tukkumyyntiä.

Asiakkaiden määrä

Tuhatta*	30.9.2022	31.12.2021
Sähkö	2 100	2 120
E-mobility**	60	70
Kaasu	40	50
Yhteensä	2 200	2 230

* Pyöristettyä lähimpään 10 000:een.

** Mitattuna keskimääräisenä neljännesvuoden maksavina asiakkaina.

Heinä–syyskuu 2022

Sähkönmyynti pysyi vakaana. Kylmempi sää tasoitti hieman keskimääräistä pienemmän asiakaskunnan vaikutusta. Puolassa kaasun myyntimäärät laskivat 20 %, kun ennätysellisen korkeat hinnat vähensivät kysyntää ja kulutusta vuoden 2021 kolmanteen neljännekseen verrattuna. Liikevaihto kasvoi 126 %, kun sähkön ja kaasun hinnat nousivat merkittävästi Pohjoismaissa ja Puolassa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 31 %. Tämä johtui pääasiassa sähkön ja kaasun myyntikatteiden paranemisesta. Kustannusten nousu tasoitti myyntikatteiden paranemisen vaikutusta.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 342 (222) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Tammi–syyskuu 2022

Sähkönmyynti laski 6 %, mikä johtui pääasiassa Pohjoismaiden korkeammista lämpötiloista vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen kylmään säähän verrattuna sekä asiakaskunnan hienoisesta pienenemisestä. Kaasun myyntimäärä laski 17 %, koska lämpötilat olivat tavanomaista korkeammat ja ennennäkemättömän korkeat hinnat vähensivät kysyntää ja kulutusta Puolassa. Liikevaihto kasvoi 99 %, kun sähkön ja kaasun hinnat nousivat merkittävästi Pohjoismaissa ja Puolassa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 7 %. Tämä johtui pääasiassa sähkön ja kaasun myyntikatteiden paranemisesta. Kustannusten nousu tasoitti myyntikatteiden paranemisen vaikutusta.

Asiakasaktiivisuus Fortumin asiakaspalvelukeskuksissa pysyi korkealla tasolla. Lisääntyneiden yhteydenottojen käsittelyyn osoitettiin lisäresursseja. Palvelun yleinen taso, asiakastytyväisyys ja suosittelemat paranivat kuitenkin edelleen, mikä vahvisti liiketoiminnan kilpailukykyä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 699 (314) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Fortum ilmoitti 3.3.2022 päättäneensä lopettaa Consumer Solutions -liiketoimintansa strategisen arvioinnin ja jatkaa liiketoiminnan kehittämistä osana konsernia.

Lopetetut toiminnot (Uniper)

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Liikevaihto	50 058	22 447	128 102	58 178	106 127	176 050
Vertailukelpoinen liikevoitto	-4 177	17	-4 747	557	1 107	-4 196
Liikevoitto	-3 832	-6 105	-16 402	-6 378	-4 913	-14 937
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	14	4	71	5	23	90
Kauden voitto lopetetuista toiminnoista	-90	-4 656	-11 302	-4 697	-4 121	-10 726
Kauden voitto lopetetuista toiminnoista, emoyhtiön omistajien osuus	5 498	-3 614	-3 428	-3 671	-3 246	-3 002
Liiketoiminnan rahavirta	-8 616	1 935	-10 870	2 362	3 851	-9 381
Henkilöstön lukumäärä			11 209		11 494	

Heinä–syyskuu 2022

Fortum, Saksan hallitus ja Uniper ilmoittivat 21.9.2022 allekirjoittaneensa periaatesopimuksen pitkäaikaisesta ratkaisusta, jonka mukaan Fortum myy koko Uniper SE -omistuksensa Saksan valtiolle. Sovitun järjestelyn toteutuminen edellyttää vielä lopullisten sopimusten solmimista Saksan valtion ja Uniperin kanssa sekä viranomaishyväksyntöjä useilla maantieteellisillä alueilla, mukaan lukien Euroopan komissiolta saadut luvat sekä lopulta Uniperin ylimääräiseltä yhtiökokoukselta saatu hyväksyntä. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä. Lisätietoja on kohdassa ”Uniperin divestointi”.

Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen liikevoitto oli -4 177 (17) miljoonaa euroa, ja liikevoitto oli yhteensä -3 832 (-6 105) miljoonaa euroa. Venäjän kaasun toimitusrajoitusten aiheuttamilla tappioilla on ollut merkittävä negatiivinen vaikutus Uniperin tulokseen kesäkuun 2022 puolivälistä lähtien. Varmistaakseen toimitusvarmuuden asiakkaille Uniper on hankkinut ja hankkii edelleen kaasua merkittävästi korkeammilla hinnoilla, jolloin sille kertyy huomattavia tappioita.

Uniperin konsolidoinnin päättyminen vahvistaa Fortum-konsernin omaa pääomaa 5,5 miljardilla eurolla (liite 6.4).

Tammi–syyskuu 2022

Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen liikevoitto oli -4 747 (557) miljoonaa euroa, ja liikevoitto oli yhteensä -16 402 (-6 378) miljoonaa euroa. Venäjän kaasun toimitusrajoitusten aiheuttamilla tappioilla on ollut merkittävä negatiivinen vaikutus Uniperin tulokseen kesäkuun 2022 puolivälistä lähtien. Varmistaakseen toimitusvarmuuden asiakkaille Uniper on hankkinut ja hankkii edelleen kaasua merkittävästi korkeammilla hinnoilla, jolloin sille kertyy huomattavia tappioita.

Lisätietoja Uniperin konsolidoinnin päättymisestä on liitteessä 6.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä olivat 159 (152) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 151 (88) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin tammi–syyskuussa 2022 olivat 361 (552) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 335 (287) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Fortum suunnittelee ottavansa tai on alkanut ottaa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähkön- tuotanto- kapasiteetti, MW	Lämmön- tuotanto- kapasiteetti, MW	Toimitus alkoi/alkaa	Viimeisin tiedote
Generation					
Pjelax-Böle ja Kristinestad Norr, Suomi	Tuuli	380		II/2024	22.12.2021

Generation

Fortum ilmoitti 3.3.2021 merkittävästä investoinnista patoturvallisuuteen Ruotsissa, jossa yhtiö investoi yli 450 miljoonaa kruunua (noin 44 milj. euroa) satavuotiaan Forshuvudin vesivoimalaitoksen laajoihin parannustöihin vuosina 2021–2025. Investointi pidentää laitoksen käyttöikää uusiutuvan sähkön tuottajana ja tasapainottaa sääriippuvaisempaa sähköntuotantoa.

Fortum ilmoitti 22.12.2021 päättäneensä rakentaa 380 megawatin Pjelax-Bölen ja Kristinestad Norrin tuulipuistot Närpiöön ja Kristiinankaupunkiin yhteistyössä energiayhtiö Helen Oy:n kanssa. Rakentaminen alkoi tammikuussa 2022, ja tuulipuistot arvioidaan otettavan käyttöön viimeistään vuoden 2024 toisella neljänneksellä. Fortumin enemmistöosuus hankkeesta on 60 % ja Helenin vähemmistöosuus 40 %. Investointi yhdistellään Fortumin taseeseen. Hankkeiden investoinnit ovat noin 360 miljoonaa euroa, josta Fortumin osuus on 216 miljoonaa euroa.

Russia

Nykyisen geopoliittisen tilanteen, Venäjän ja Ukrainan välisen sodan ja siitä johtuvien toimitusketjun rajoitusten vuoksi Fortum on lopettanut kaikki uudet investointiprojektit Venäjälle.

Fortumin aurinko- ja tuulivoiman kokonaiskapasiteetti Venäjällä (yhteisyrityksissä tai suorassa omistuksessa) koostuu voimaloista, joista käytössä on 1,3 GW (tuettu CSA-kapasiteettimaksuilla), rakenteilla 0,3 GW ja kehitteillä 1,9 GW. Kalmykiassa otettiin käyttöön 38 MW aurinkovoimakapasiteettia vuoden 2022 heinäkuun alussa. Investointipäätös aurinkovoimakapasiteetista tehtiin vuonna 2020. Rakenteilla oleva kapasiteetti koostuu 250 MW:n tuulivoimasta Samarán ja Volgogradin alueilla Venäjällä. Investointipäätös tuulivoimasta tehtiin vuonna 2021. Tuulivoimatoiminta on alun perin tarkoitettu käyttöön vuoden 2022 neljännessä neljänneksellä. Valmistumisen ajankohta on kuitenkin tällä hetkellä epäselvä. Kehitteillä olevan 1,9 GW:n tuulivoimakapasiteetin tulevaisuudesta ei ole tehty päätöstä. Nämä hankkeet eivät etene, koska Fortum on lopettanut kaikki uudet investointihankkeet Venäjälle.

City Solutions

Kesäkuussa 2021 Fortum ilmoitti myyvänsä Pavagada II:n 250 megawatin ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimatoimintatilat Actisille Intiassa. Osapuolet allekirjoittivat myös sopimuksen mahdollisista lisäinvestoinneista aurinkovoimatoimintatilat Intiassa. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 280 miljoonaa euroa. Kokonaisarvo sisältää nettovelan, jota ei kaupan myötä enää yhdistellä Fortum-konserniin. Pavagada II -aurinkovoimatoimintatilan (250 MW) myynti saatiin päätökseen lokakuussa 2021. Rajasthanin aurinkovoimatoimintatilan myynnin ensimmäinen vaihe saatiin päätökseen marraskuussa 2021 ja toinen vaihe toukokuussa 2022.

Fortum ilmoitti 16.5.2022 saaneensa päätökseen 50 %:n omistusosuutensa myynnin norjalaisesta kaukolämpöyhtiöstä Fortum Oslo Varme AS:stä institutionaalista sijoittajista koostuvalle ryhmälle, johon kuuluvat Hafslund Eco, Infranode ja HitecVision. Kaupan allekirjoituksesta ilmoitettiin 22.3.2022. Kaupan velaton kokonaisarvo on noin 1 miljardi euroa. Kaupan myötä Oslon kaupungin myöntämää 0,2 miljardin euron osakaslainaa ei enää yhdistellä Fortum-konserniin. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2022 toisen neljänneksen tulokseen 638 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Heinäkuussa 2022 Fortum ja GIG (Green Investment Group, Macquarie Asset Managementiin kuuluva vihreään sijoittamiseen erikoistunut yritys) päättivät investoida uuteen jätteenpolttolaitokseen Glasgow'ssa Skotlannissa 50/50-omisteisen yhteisyrityksen kautta. Kun South Clyden jätteenpolttolaitos on valmistunut, sen käsittelykapasiteetti on 350 000 tonnia jätettä vuodessa. Laitoksen kokonaissähköntuotantokapasiteetin odotetaan olevan 45 MWe, mikä vastaa noin 90 000 kodin sähkönkulutusta.

Muut toiminnot

Fortum myi 1.9.2022 sähköautojen latauspalvelu Plugsurfinin Fleetcor Technologiesille, joka on maailman johtavia yritysten maksutapahtumiin erikoistuneita yrityksiä. Velaton kauppahinta on noin 75 miljoonaa euroa, ja Fortum kirjasi kaupasta 61 miljoonan euron verottoman myyntivoiton Muut toiminnot -segmentin vuoden 2022 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Fortum sai 18.8.2022 päätökseen 30 %:n omistuksensa myynnin sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattori Recharge AS:sta Infracapitalille. Infracapital on osa sijoitusyhtiö M&G:tä ja vastaa sen pääomasijoituksista infrastruktuuriin. Kauppa julkistettiin 10.6.2022. Kaupan myötä Infracapital omistaa 100 % Rechargen osakekannasta. Recharge on Pohjoismaiden suurin latausverkko. Siihen kuuluu yli 4 600 latauspistettä 830 toimipisteessä. Kauppahinta oli 85 miljoonaa euroa, ja Fortum kirjasi Muut toiminnot -segmentin vuoden 2022 kolmannen neljänneksen tulokseen 77 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Toiminta- ja sääntely-ympäristö

Euroopan sähkömarkkinat

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen jälkeen erilaisilla pakotteilla ja vastatoimilla on ollut merkittävä vaikutus maailmantalouteen sekä hyödykkeiden ja raaka-aineiden hintoihin. Erityisesti Venäjän kaasuvirrat Eurooppaan ovat vähentyneet yli 80 % edellisvuosien tasolta, minkä seurauksena kaasun ja sähkön hinnat ovat ennätykselliset korkeat.

Energiakriisillä on ollut suurin vaikutus Manner-Euroopassa, jossa ydinvoimatuotannon ja vesivoimatuotannon alhainen taso on nostanut erittäin korkeita energianhintoja entisestään. Vaikutus on näkynyt konkreettisesti myös Pohjoismaiden hinta-alueilla. Pohjoismainen systeemihinta nousi ennätystasolle viidentenä peräkkäisenä neljänneksenä. Tämä johtui siirtoyhteyksistä Manner-Eurooppaan ja Isoon-Britanniaan sekä siitä, että sähköntuonti Venäjältä Suomeen on loppunut kokonaan.

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä 81 (83) terawattituntia vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Sähkön kysyntä oli jonkin verran viiden vuoden keskiarvoa pienempi. Syyskuussa kysyntä oli erityisen pienuutta, selvästi alle viiden vuoden keskiarvon normaalia alhaisemmista lämpötiloista huolimatta. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että kysyntä reagoi elo- ja syyskuun erittäin korkeisiin spot-hintoihin. Sähkötalutus Pohjoismaissa tammi–syyskuussa 2022 oli 282 (293) TWh.

Alustavien tilastotietojen mukaan sähkötalutus keskeisessä Länsi-Euroopassa (Saksa, Ranska, Itävalta, Sveitsi, Belgia ja Alankomaat) vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä oli 305 (307) TWh. Sähkötalutus keskeisessä Länsi-Euroopassa tammi–syyskuussa 2022 oli 985 (1 000) TWh. Sähkön kysyntä Manner-Euroopassa oli alle viiden vuoden keskiarvon. Tämäkin johtuu todennäköisesti kysynnän reagoinnista korkeisiin sähköhintoihin.

Sähkön osuuden energian kokonaistalutuksesta odotetaan kasvavan edelleen merkittävästi pitkällä aikavälillä. Sähkön kysynnän kasvu määräytyy pitkälti perinteisten tekijöiden (kuten makrotalouden ja väestön kehityksen) perusteella, mutta siihen vaikuttaa yhä enemmän myös teollisuuden, kuljetusalan ja lämmitysalan hiilestä irtautuminen suoran sähköistämisen ja vihreän vedyn avulla. Lyhyellä aikavälillä kysynnän reagointi korkeisiin sähköhintoihin vaikuttaa todennäköisesti sähkön kysyntään.

Vuoden 2022 kolmannen neljänneksen alussa pohjoismaiset vesivarannot olivat 82 TWh eli 2 TWh alle pitkän aikavälin keskiarvon ja 11 TWh edellisvuotta pienemmät. Tulovirtaama oli normaalia pienempi, kun taas vesivoiman tuotanto oli normaalitasolla. Vuoden 2022 kolmannen neljänneksen lopussa vesivarannot olivat 89 TWh, mikä on 12 TWh pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella ja 25 TWh edellisvuotta vähemmän.

Sähköhinnat nousivat jälleen uudelle ennätystasolle vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 176 (68) euroa/MWh. Keskimääräinen sähkön aluehinta oli 220 (79) euroa/MWh Suomessa ja 168 (71) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma). Ruotsin SE2-alueella (Sundsvall) keskimääräinen aluehinta oli alempi eli 55 (55) euroa/MWh, mikä johtui vahvemmassa sähkötasapainosta ja suuremmasta asennetusta tuulivoimakapasiteetista. Saksassa keskimääräinen spot-hinta vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä oli 376 (97) euroa/MWh.

Tammi–syyskuussa 2022 sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 136 (51) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta oli 144 (58) euroa/MWh Suomessa, 123 (52) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 44 (42) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Saksassa keskimääräinen spot-hinta tammi–syyskuussa 2022 oli 250 (69) euroa/MWh.

Marraskuun 2022 alussa Pohjoismainen sähkön termiinihintana Nasdaq Commodities -markkinapaikalla oli noin 130 euroa/MWh loppuvuodelle 2022 ja noin 120 euroa/MWh vuodelle 2023. Pohjoismaiden vesivarannot olivat 96 TWh eli noin 5 TWh pitkän ajan keskiarvon alapuolella ja 3 TWh vertailukautta suuremmat. Saksassa sähkön termiinihintana oli noin 215 euroa/MWh loppuvuodelle 2022 ja noin 340 euroa/MWh vuodelle 2023.

Euroopan hyödykemarkkinat

Kaasun kysyntä keskeisessä Länsi-Euroopassa oli 264 (300) TWh vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä ja 1 326 (1 547) TWh tammi–syyskuussa 2022. Keskeisen Länsi-Euroopan kaasun varastotasot kasvoivat merkittävästi neljänneksen alusta (354 TWh) neljänneksen loppuun (564 TWh), jolloin ne olivat 136 TWh suuremmat kuin vuotta aiemmin ja 40 TWh suuremmat kuin viiden vuoden keskiarvo (2017–2021).

Jyrkkä lasku Venäjän kaasuvirroissa Eurooppaan on nostanut kaasun hinnat Euroopassa ennennäkemättömälle tasolle suuren epävakauden keskellä. Kaasun keskimääräinen front month -hintana (TTF) vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä oli 205 (49) euroa/MWh. Vuoden 2023 termiinihintana nousi neljänneksen aikana ja oli 183 euroa/tonni neljänneksen lopussa (107 euroa/tonni neljänneksen alussa) eli 151 euroa/MWh korkeampi kuin vuotta aiemmin. Korkeimmillaan vuoden 2023 termiinihintana oli 312 euroa/MWh 26.8.2022.

Päästöoikeuksien (EUA) markkinoilla hinta laski neljänneksen aikana ja oli 67 euroa/tonni vuoden 2022 kolmannen neljänneksen lopussa (90 euroa/tonni neljänneksen alussa) eli 5 euroa/tonni korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Hiilen termiinihintaa (ICE Rotterdam) vuodelle 2023 nousi neljänneksen alusta (252 dollaria/tonni) neljänneksen loppuun (287 dollaria/tonni), jolloin se oli 176 dollaria/tonni korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Marraskuun 2022 alussa kaasun TTF-termiinihintaa oli 100 euroa/MWh loppuvuodelle 2022. EUA-termiinihintaa vuodelle 2022 oli tasolla 76 euroa/tonni. Hiilen termiinihintaa (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2022 oli 200 dollaria/tonni.

Venäjän sähkömarkkinat

Fortumin Russia-segmentillä on lämpövoimaloita Länsi-Siperiassa pääasiassa Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joilla teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä Uralilla metalliteollisuuteen keskittyneellä Tšeljabinskin alueella.

Venäjän markkinat on jaettu kahteen hintavyöhykkeeseen. Fortumin Russia-segmentti toimii ensimmäisellä hintavyöhykkeellä (Venäjän Euroopan ja Uralin alueet).

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjän sähkönkulutus vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä oli 252 (248) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 191 (191) TWh. Kulutuksen 1,5 %:n kasvu johtui öljyntuotannon kasvusta, aiempaa lämpimämmästä säästä ja alumiinintuotannon kasvusta. Sähkönkulutus Venäjällä tammi–syyskuussa 2022 oli 808 (792) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 612 (603) TWh.

Vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinnat pois lukien) laski 1,5 % ja oli 1 518 (1 541) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä. Spot-hinta Uralin alueella nousi 7 % ja oli 1 396 (1 304) ruplaa/MWh. Tammi–syyskuussa 2022 keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinta pois lukien) oli 1 440 (1 405) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä ja 1 305 (1 206) ruplaa/MWh Uralin alueella.

Venäjän hallitus nosti kaasun hintaa 5 % heinäkuussa 2022.

Venäjällä CSA-sopimuksiin (Capacity Supply Agreements) perustuvat kapasiteettimaksut ovat keskeinen yhtiön tulokseen vaikuttava tekijä, sillä CSA-maksut ovat huomattavasti korkeampia kuin CCS-huutokaupoista (Competitive Capacity Selection) saatavat kapasiteettimaksut. Tällä hetkellä Fortumin Russia-segmentin CSA-kapasiteetti on 1 472 MW ja sisältää 70 MW aurinko- ja tuulivoimakapasiteettia. Nämä kapasiteetit eivät sisällä yhteisyrityksiin liittyviä kapasiteetteja.

Lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja noin kuuden vuoden kuluttua käyttöönotosta. Vuonna 2022 CSA-maksut laskevat Fortumin Russia-segmentin neljän yksikön osalta. CSA-jakson päätyttyä yksiköt voivat saada CCS-maksuja CCS-huutokaupoista. Muutokset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Fortumin Russia-segmentin yksiköt	CSA alkaa	Korotettu CSA alkaa	CSA päättyy
Nyagan, yksikkö 2	1.12.2013	1.8.2018	31.12.2022
Nyagan, yksikkö 3	1.1.2015	1.1.2021	31.12.2025
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 1	1.12.2015	1.1.2021	31.12.2024
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 2	1.3.2016	1.1.2021	31.12.2024
Ulyanovsk*	1.1.2018	n/a	30.11.2031
Bugulchansk**	marras 2016–maaliskuu 2017	n/a	marras 2030–marras 2031
Pleshanovsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031
Grachevsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031

* Tuuli CSA.

** Aurinko CSA.

Fortumin Russia-segmentillä on 3 199,7 MW tuotantokapasiteettia, joka ei saa CSA-maksuja. Tällä kapasiteetilla on oikeus osallistua vuotuisiin CCS-huutokauppoihin. Seuraava CCS-huutokauppa, vuodelle 2027, on tarkoitus pitää marraskuussa 2023.

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
CCS-huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 1*	115	134	168	171	182	193	195
CCS-huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 2*	191	225	264	267	279	303	299
valittu CCS-huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	2 331	2 848	3 451	3 904	3 904	4 351	4 852

* Ei sisällä inflaatiota.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa.

Sääntely-ympäristö

Euroopan energiaministerit sopivat sähkömarkkinoita koskevista hätätoimista

Euroopan johtajat sopivat syyskuun lopussa Euroopan komission ehdotuksesta sähkömarkkinoita koskevista väliaikaisista hätätoimista vastauksena energiakriisiin. Päivitettyjä toimenpiteitä ovat sähkön kysynnän vähennystoimet (10 %:n vapaaehtoinen vähennys kuukausittain ja 5 %:n pakollinen vähennys huippukulutustunteina) ja tuottokatto (180 euroa/MWh) niille sähköntuottajille, jotka eivät määritä hintaa sähkömarkkinoilla, sekä solidaarisuusvero fossiilisten polttoaineiden liiketoimintaa harjoittaville yrityksille.

Ehdotetut toimet on tarkoitettu lyhyen aikavälin toimenpiteiksi tietyille ajanjaksoille. Etenkin tuottokaton täytäntöönpano jättää jäsenvaltioille merkittävää liikkumavaraa. Kansallinen täytäntöönpano Suomessa ja Ruotsissa ei ole vielä alkanut. Useat jäsenvaltiot pitävät sovittuja hätätoimia riittämättöminä ja vaativat lisätoimia, erityisesti puuttumista kaasun korkeaan hintaan.

Vakuusvaatimukseen liittyvä likviditeettikriisi ja EMIR-asetuksen tarkistus

Kun energian hinnat nousivat ennätyksellisen korkealle tasolle elokuun lopussa, useat eurooppalaiset energiayhtiöt kokivat eriasteisia maksuvalmiuskriisejä, koska EU:n tiukan EMIR-lainsäädännön (European Market Infrastructure Regulation) edellyttämät käteisvakuusvaatimukset kasvoivat. Tämän seurauksena Suomen ja Ruotsin hallitukset tarjosivat kansallisia maksuvalmiustukipaketteja (10 miljardia euroa Suomessa ja 25 miljardia euroa Ruotsissa), joilla energiayhtiöt voivat varmistaa riittävän likviditeetin säilymisen. Fortum on esittänyt huolensa EMIR-lainsäädännön aiheuttamista järjestelmäriskistä ja vaatii EMIR-vakuusvaatimusten välitöntä tarkistamista siten, että ne soveltuisivat paremmin sähkön hyödykemarkkinoille.

EU-komissio esitti 18.10.2022 joitakin rajallisia ja tilapäisiä hätätoimia (kuten vakuudettomien pankkitakausten käyttöä vakuutena) ongelman ratkaisemiseksi. Ehdotetut toimenpiteet eivät kuitenkaan ole riittävän tehokkaita lieventämään energiayhtiöihin kohdistuvaa likviditeettipainetta tai ratkaisemaan likviditeettikriisin perimmäistä syytä. Komissio käynnistää EMIR-lainsäädännön laajemman rakenneuudistuksen joulukuussa.

EU määräsi lisää pakotteita Venäjää vastaan ja sopi öljyn hintakatosta G7-ryhmän kanssa

EU päätti uusista pakotteista Venäjää vastaan geopolittisen tilanteen kiristyessä entisestään. Kolmannen vuosineljänneksen aikana EU sopi kahdesta uudesta pakotepaketista.

Kahdeksas pakotepaketti neuvoteltiin, kun neljä Ukrainan aluetta oli liitetty laittomasti Venäjään syyskuun lopulla. Paketti julkistettiin 6.10.2022. Paketti sisältää uusia kauppajäätöjä ja tuontikieltoja venäläisille tuotteille. Meriteitse tapahtuvaa venäläisen raakaöljyn tuontia koskevien aiempien pakotteiden lisäksi EU päätti G7-ryhmän tavoin asettaa hintakaton Venäjän öljyntuonnille kolmansiin maihin. Öljyn hintakattoa koskevia yksityiskohtia ei ole vielä määritetty. Hintakatto on tarkoitus ottaa käyttöön joulukuussa 2022.

Venäjä ilmoitti 5.8.2022 asetuksesta, joka koskee taloudellisten erityistoimenpiteiden soveltamista rahoitus-, polttoaine- ja energia-aloilla ”joidenkin maiden ja organisaatioiden vihamielisten toimien” yhteydessä. Asetuksen piiriin kuuluvien yritysten luetteloa ei kuitenkaan ole vielä julkaistu. Asetus kieltää tietyt liiketoimet, kuten omistussuhteiden myynnin venäläisistä oikeussubjekteista. Kiellettyjä liiketoimia voidaan toteuttaa Venäjän presidentin erityisellä päätöksellä.

REPowerEU-rahoitus todennäköistä ilman suoraa puuttumista EU:n päästökauppajärjestelmään

Toukokuussa esiteltiin REPowerEU-suunnitelma, jonka tavoitteena on vähentää riippuvuutta venäläisestä fossiilisesta energiasta. Suunnitelman rahoitusvaihtoehdoista on käyty sen jälkeen keskustelua. Euroopan komissio ehdotti, että tähän rahoitukseen käytetään 20 miljardin euron arvosta päästöoikeuksia EU:n päästökauppajärjestelmän markkinavakausvarannosta.

Sekä EU:n parlamentti että neuvosto ovat ehdottaneet markkinaneutraalia lähestymistapaa ilman suoraa puuttumista päästökauppajärjestelmään. Neuvoston yleisnäkemyksen mukaan varat otettaisiin innovaatorahastosta ja osittain aikaistamalla vuosia 2027–2030 koskevien päästöoikeuksien huutokauppoja. Neuvosto ei kannata tuottojen hankkimista huutokauppaamalla päästöoikeuksia markkinavakausvarannosta. Parlamentin lopullinen kanta ei ole vielä selvillä, mutta huutokauppojen aikaistaminen näyttää saavan kannatusta. Neuvottelut odotetaan saatavan päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Fortum on vastustanut kaikkea suoraa puuttumista päästökauppajärjestelmään REPowerEU:n rahoittamiseksi.

Vahva tuki uudelle ydinvoimalle Ruotsin uudelta hallitukselta

Ruotsin uudessa hallituksessa ovat mukana maltillinen kokoomus, liberaalit ja kristillisdemokraatit ruotsidemokraattien aktiivisella tuella. Hallitus on esittänyt uuden kauaskantoisen energia- ja ilmastopoliittisen strategian sekä asettanut uudeksi poliittiseksi tavoitteeksi 100-prosenttisesti fossiilittoman sähköntuotannon vuoteen 2040 mennessä 100-prosenttisesti uusiutuvan energian sijaan.

Hallitus keskittyy voimakkaasti kannustamaan uuden ydinvoiman rakentamista. Se ehdottaa 40 miljardin euron valtiontakauksia ydinvoiman rahoituskustannusten pienentämiseksi. Valtiontakauksilla on tarkoitus kompensoida mahdollisia tulevia päätöksiä ennenaikaisista sulkemisista, ja hallitus ehdottaa sen selvittämistä, voitaisiinko Ringhals 1- ja Ringhals 2 -reaktorit käynnistää uudelleen. Ympäristölakia muutetaan niin, että uutta ydinvoimaa voidaan rakentaa uusille alueille. Hallitus on antanut Ruotsin säteilyviranomaiselle SSM:lle uudet ohjeet lyhentää ydinvoimalupien käsittelyaikoja sekä nopeuttaa ja helpottaa lupaprosessia.

Lisäksi hallitus ehdottaa sähkön toimitusvarmuutta koskevaa pitkän aikavälin tavoitetta ja siihen liittyvää mandaattia TSO Svenska Kraftnätille sekä uusia ohjeita kiinteän ja tarvittaessa tuotettavan kapasiteetin ostamiseksi ja järjestelmän riittävyyden varmistamiseksi. Lisäksi aloitetaan uusi markkinoiden rakennetta koskeva selvitys pitkän aikavälin toimitusvarmuuden turvaamiseksi. Siihen kuuluu preemio kiinteän ja tarvittaessa tuotettavan sähköntuotannon teknologioille.

Vesivoiman osalta käynnissä oleva uudelleenluvituksen prosessi keskeytetään, kunnes asianmukainen vaikutustenarviointi on tehty. Uudelleenluvituksen prosessille kehitetään uusi viitekehys, johon kuuluu myös sähköntuotanto prioriteettina. Merituulivoiman tuetut verkkomaksut lopetetaan, ja kustannusperusteisia verkkomaksuja on sovellettava kaikkiin teknologioihin.

Ehdotettujen toimenpiteiden avulla uusi hallitus pyrkii edistämään ydinvoimainvestointeja, jotta sähkön kysyntä Ruotsissa voidaan kaksinkertaistaa sähköistämistavoitteen mukaisesti ja saavuttaa kansalliset ilmastotavoitteet (nettonolla vuoteen 2045 mennessä) ja lisätä samalla toimitusvarmuutta.

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos altistuu useille taloudellisille, operatiivisille, strategisille ja vastuullisuuteen liittyville riskeille. Fortum altistuu näille riskeille sekä suoraan että epäsuorasti tytäryhtiöidensä ja osakkuus- ja yhteisyritystensä kautta. Fortumin pääasialliset osakkuus- ja yhteisyritykset ovat Teollisuuden Voima Oyj, Forsmarks Kraftgrupp AB, OKG AB, Kemijoki Oyj ja TGC-1. Lisätietoja on Fortumin vuosikertomuksessa.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan 24.2.2022 on vaikuttanut vakavasti Fortumin nykyisiin ja tuleviin liiketoimintoihin. Fortumin nykyiseen liiketoimintaan mahdollisesti haitallisesti vaikuttavien geopolittisten riskien todennäköisyys on kasvanut, ja joissakin tapauksissa, kuten Uniperin osalta, riskit ovat toteutuneet kokonaan tai osittain. Venäjän EU:hun kohdistuvat vastapakkotteet ovat vaikuttaneet merkittävästi energiamarkkinoihin etenkin kaasun toimitusrajoitusten kautta. Venäjän vastaisten pakotteiden laajentaminen ja mahdolliset vastatoimet voivat vaikuttaa nykyisiin tai tuleviin

liikesuhteisiin. Kaasun, hiilen, öljyn ja muiden polttoaineteiden fyysisten toimitusten jatkuva supistuminen Venäjältä voi vaikuttaa esimerkiksi Fortumin voimalaitosten käytettävyyteen.

Fortum, Saksan hallitus ja Uniper ilmoittivat 21.9.2022 allekirjoittaneensa periaatesopimuksen pitkäaikaisesta ratkaisusta, jonka mukaan Fortum myy koko Uniper-omistuksensa Saksan valtiolle.

Järjestelyn loppuun saattaminen pienentää Uniperin rahoitus- ja taloudellisen tilanteen olennaista epävarmuutta ja niihin liittyviä riskejä, jotka vaikuttavat myös Fortumiin. Uniperin taloudelliset vaikeudet tai viime kädessä sen maksukyvyttömyys sovitun järjestelyn epäonnistumisen seurauksena tai muutoin voisivat olla haitallisia Fortumille ja niillä voisi olla vakavia vaikutuksia paitsi Fortumin rahoitusjärjestelyille myös pohjoismaisille ja mahdollisesti Euroopan energiamaarkkinoille.

Sovitun järjestelyn toteutuminen edellyttää vielä viranomaishyväksyntöjä ja lopulta Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää. Ylimääräinen yhtiökokous on tarkoitus pitää joulukuun 2022 jälkipuoliskolla. Aina on kuitenkin olemassa riski, että järjestely viivästyy tai sitä ei saada päätökseen poliittisista, sääntelyyn liittyvistä tai oikeudellisista syistä. Sopimuksesta on lisätietoja tämän osavuositiedotuksen kohdassa ”Uniperin divestointi”.

Uniperin osakkeet omistavan Fortum-yhtiön kokonaistappio Uniper-sijoituksesta on hieman alle 6 miljardia euroa, joka muodostuu Uniperin osakkeisiin nettona sijoitetusta noin 7,2 miljardista eurosta, 0,5 miljardin euron saatavasta kauppahinnasta sekä noin 0,9 miljardin euron osingoista Uniper-omistuksen ajalta. Divestoinnista aiheutuva tappio pienentää emoyhtiö Fortum Oyj:n omaa pääomaa, mutta Fortum on arvioinut sen säilyvän riittävällä tasolla eikä oman pääoman ehtoiseksi lisärahoitukselle ole tarvetta.

Pakotteiden ja Venäjän mahdollisten vastatoimien arvaamattomuus on edelleen merkittävä riski Fortumille. EU, Yhdysvallat ja Iso-Britannia ovat jo asettaneet Venäjälle lukuisia pakotteita, jotka kohdistuvat muun muassa rahoitus- ja energiasektoreihin. Tähän mennessä asetetut pakotteet rajoittavat rajat ylittäviä maksuja Fortumin Venäjän yksiköistä, mikä voi vaikuttaa tulevien osinkojen kotiuttamiseen Venäjän toiminnoista, Fortumin sisäisten lainojen maksuun ja korkomaksuihin. Fortum on ilmoittanut, ettei yhtiö tee enää investointeja Venäjällä ja että olemassa olevia sopimuksia ei uusita niiden voimassaolon päättyessä. Yhtiö valmistautuu myös poistumaan hallitusti Venäjän markkinoilta sekä Venäjän toimintojensa myyntiin ensisijaisena vaihtoehtona. Tämä prosessi kestää jonkin aikaa, ja se edellyttää sekä Venäjän hallituksen komission että Venäjän presidentin hyväksyntää.

Venäjän Ukraina kohdistuneen hyökkäyksen jälkeen kannattavan sähkön- ja lämmöntuotantoyrityksen omistamisesta ja toiminnasta Venäjällä on tullut haasteellista. Fortumin Venäjän liiketoiminnan kannalta keskeisiä tekijöitä ovat talouskasvu, ruplan kurssi, korot (jotka vaikuttavat myös kapasiteettimaksuihin) sekä sähkö- ja lämpöliiketoiminnan sääntely. Tällä hetkellä Venäjän liiketoimintojen keskeiset haasteet liittyvät siihen, että ulkomaiset toimittajat eivät toimita varaosia. Näihin tekijöihin liittyvät riskit ovat osittain toteutumassa, kun yleinen taloudellinen tilanne ja liiketoimintaympäristö heikkenevät, mikä koskee myös bruttokansantuotteen kehitystä ja korkojen nousua. Nykyinen geopoliittinen tilanne ei ole vaikuttanut negatiivisesti Fortumin liiketoiminnan kannattavuuteen Venäjällä. Ulkomaisen omaisuuden kansallistamiseen tähtäävien vastatoimien riski kuitenkin kasvaa, kun Venäjä haluaa reagoida länsimaiden pakotteisiin. Vastatoimet voivat johtaa määräysvallan menettämiseen tai viivästymisen riskiin Venäjän liiketoiminnan myynnissä, tai ne voivat vaikuttaa negatiivisesti Venäjän liiketoiminnan arvoon myyntiprosessissa tai johtaa äärimmäisessä tapauksessa Fortumin omaisuuden pakkolunastukseen Venäjällä. Fortum valmistautuu tällaiseen skenaarioon varmistamalla, että sen liiketoiminnat Venäjällä pystyvät toimimaan itsenäisesti ja kaikkien soveltuvien lakien, säännösten ja pakotteiden mukaisesti.

Sähkön tukkuhinnat Pohjoismaissa ovat Fortumin liiketoiminnan tuloksen kannalta tärkeimpiä tekijöitä. Pohjoismaissa sähkönhinnat vaihtelevat merkittävästi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä useiden tekijöiden perusteella. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sääolosuhteet, tuotannon ja siirron katkokset, CO₂-päästöoikeuksien hinnat, hyödykkeiden hinnat sekä tarjonnan ja kysynnän tasapaino. Venäjän hyökkäys Ukraina nosti hyödykkeiden hinnat ennätyskorkealle ja on lisännyt hintojen heiluntaa entisestään. Tämän seurauksena EU on ottanut käyttöön väliaikaisia markkinatoimia (kuten hintakatot ja windfall-verot). Nämä markkinatoimet voivat aiheuttaa riskin liiketoiminnan tulokselle, jos niistä tulee pysyviä. Fortumin tukkusähkön tuotannon portfolion arvo kasvoi tammi–syyskuussa 2022, mikä on yleisesti ottaen hyvä asia tulevien tuottojen kannalta. Korkeampi arvo yhdistettynä hintojen epävakauden lisääntymiseen on kuitenkin johtanut hyödykehintariskin kasvuun. Talouden laskusuhdanne tai vesitilanne voi johtaa Pohjoismaiden sähkönhintojen merkittävään laskuun, mikä vaikuttaisi negatiivisesti Fortumin tukkusähkön tuotannon tulokseen. Fortum suojaaa altistumisensa hyödykkeiden markkinahinnoille ja raportoi sähkön tukkumyyntinsä suojaustasoista ja suojatuista hinnoista neljännesvuosittain (ks. ”Näkymät”).

Fortum altistuu likviditeetti- ja jälleenerahoitusriskeille pääasiassa konsernin liiketoimintojen rahoitustarpeen kautta, mukaan lukien liiketoimintoja varten myönnettyt vakuusmarginaalit ja vakuudet. Hintojen nousun, epävakauden

lisääntymisen ja EU:n EMIR-asetuksen (European Market Infrastructure Regulation) seurauksena Fortumin suojausten vakuusvaatimukset ovat kasvaneet vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Tämän riskin pienentämiseksi Fortum sopi siltarahoitusjärjestelystä pääomistajansa Suomen valtion kanssa vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Järjestelyn avulla yhtiö pyrkii varmistamaan riittävien likviditeettiresurssien saatavuuden siltä varalta, että sähkönhinnat ja niiden myötä vakuusvaatimukset nousevat edelleen merkittävästi etenkin pohjoismaisessa Nasdaq-hyödykepörssissä. Lisätietoja sopimuksesta on tämän osavuositiedotuksen kohdassa ”Solidiumin siltarahoitusjärjestely Fortumille ja Solidiumille suunnattu maksuton osakeanti”.

Elokuun 2022 alussa molemmat luottoluokituslaitokset (S&P Global Ratings ja Fitch) vahvistivat Fortumin luottoluokituksen tasolle BBB negatiivisin näkymin. Fortum ilmoitti syyskuussa myyvänsä Uniperin kokonaan Saksan valtiolle. Sen jälkeen luottoluokituslaitokset ovat todenneet pitävänsä Uniperin myyntiä Fortumin kannalta positiivisena, koska se parantaa yhtiön taloudellista tilaa ja riskiprofiilia. Luottoluokituslaitokset ovat kuitenkin todenneet, että on ennen aikaista arvioida Uniperin myynnin vaikutusta Fortumin luokituksen kokonaisuudessaan. Luokituslaitosten odotetaan päivittävän luokituksensa sen jälkeen, kun myynti on saatu päätökseen ja Fortum julkaisee uuden strategiansa. Luottoluokitusten laskeminen etenkin investment grade -tason alle (BB+ tai alempi) voisi aktivoida vastapuolten oikeudet vaatia lisää käteisvakuuksia tai muita kuin käteisvakuuksia. Lisäksi luottoluokituksen alentaminen voisi vaikeuttaa pääomamarkkinoille pääsyä ja lisätä uuden rahoituksen kustannuksia. Fortumin tavoitteena on vähintään BBB-tason investment grade -luottoluokitus. Fortum seuraa edelleen jatkuvasti kaikkea luottoluokituksen liittyvää kehitystä ja on jatkuvassa keskusteluyhteydessä luokituslaitoksiin.

Fortumin liiketoimintaan kuuluvat energian tuotanto, varastointi ja jakelu sekä toiminnan valvonta ja voimalaitosten tai muiden energiategollisuuden laitosten rakentaminen, modernisointi, kunnossapito ja käytöstä poistaminen. Mikä tahansa ei-toivottu toimintaan liittyvä tapahtuma (joka voi johtua esimerkiksi teknisestä viasta, inhimillisestä virheestä, prosessivirheestä, luonnonkatastrofeista, sabotaasista, keskeisten toimittajien epäonnistumisesta tai terrori-iskusta) voi vaarantaa henkilökohtaisen turvallisuuden tai aiheuttaa ympäristö- tai fyysisiä vahinkoja, liiketoiminnan keskeytyksiä, hankkeiden viivästymisiä ja mahdollisia kolmannen osapuolen vastuita. Näihin liittyvät kustannukset voivat olla korkeat etenkin Fortumin suurimmissa yksiköissä ja hankkeissa.

Fortumin riskeistä ja riskienhallintajärjestelmistä on lisätietoja yhtiön vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Fortum Venäjällä

Fortum seuraa tiiviisti Venäjän ja Ukrainan sodan aiheuttamia tapahtumia. Sota on muuttanut perusteellisesti geopolitiittista tilannetta, ja sen seurauksena toimintaympäristön epävarmuustekijät ja riskit ovat lisääntyneet ja niitä on toteutunut. Yhtiö noudattaa kaikkia soveltuvia lakeja ja säännöksiä, myös pakotteita, ja valmistautuu erilaisiin skenaarioihin. Fortum käy jatkuvasti keskusteluja Suomen hallituksen kanssa siitä, miten energian huoltovarmuus voidaan taata ja miten vähennetään riippuvuutta energiantuonnista Venäjältä. Riskeistä on lisätietoa myös osavuositiedotuksen osiossa ”Avaintekijät ja riskit”.

Toimintojen ja investointien päättäminen Venäjällä

Fortum ilmoitti maaliskuun alussa lopettaneensa kaikki uudet investointihankkeet Venäjälle, eikä yhtiö myönnä uutta rahoitusta venäläisille tytäryhtiöilleen. Venäjän asettamien pakotteiden vuoksi konsernin Venäjän toimintaan kohdistuu merkittäviä valuuttasiirtojen rajoituksia, jotka vaikuttavat mahdollisuuksiin siirtää varoja Venäjältä. Tämä koskee myös mahdollisia osingonjakoa.

Toukokuussa Fortum myös ilmoitti valmistautuvansa poistumaan hallitusti Venäjän markkinoilta sekä Venäjän toimintojensa mahdollisiin myynteihin ensisijaisena vaihtoehtona. Myyntiprosessi on käynnissä. Nämä prosessit kestävät jonkin aikaa ja edellyttävät viranomaishyväksyntää. Fortum arvioi parhaillaan, mitä vaikutuksia Venäjällä on uudella asetuksella, joka rajoittaa niin sanottujen vihamielisten maiden sijoittajia myymästä osakkeita keskeisissä energiahankkeissa.

Polttoaineiden toimitus ja hankinta Venäjältä

Fortum on ryhtynyt toimiin varmistamaan polttoainetoimitukset voimalaitoksilleen. Suomessa Fortum ei osta hiiltä, pellettejä, biomassaa, öljyä tai kaasua Venäjältä voimalaitoksilleen. Fortum ostaa kuitenkin ydinpolttoainetta Loviisan ydinvoimalaitokseensa venäläiseltä TVEL-yhtiöltä, joka on osa Rosatomia. Toimittajaa ei voi vaihtaa nopeasti esimerkiksi vaaditun sertifiointin ja lupaprosessien vuoksi. Nykyinen toimitussopimus on voimassa nykyisten

käyttölupien päättämiseen saakka. Käyttöluvat päättyvät vuonna 2027 (Loviisa 1) ja 2030 (Loviisa 2). Maaliskuun alussa Fortum ilmoitti päättäneensä hakea Loviisan ydinvoimalaitokselle uutta käyttölupaa. Osana käyttöluvan hakemista käynnistetään Fortumin hankintamenettelyjen mukaisesti uusia tarjouskilpailuja, jotka koskevat myös ydinpolttoainetta.

Huhtikuussa Fortum lopetti pienimuotoisen kaupallisen sähköntuonnin Venäjältä Suomeen Svetogorskin ja Imatran välisen 110 kV:n voimajohdon kautta. Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitoksen käyttöönotto vähentää Suomen riippuvuutta tuontisähköstä. Olkiluodon toiminnasta vastaa TVO (Teollisuuden Voima Oyj), josta Fortum omistaa 26 %. Olkiluodon polttoaine hankitaan länsimaisilta toimittajilta.

Kaasutoimitukset Venäjältä Suomeen Imatran kautta keskeytettiin toukokuussa. Kesäkuussa 2022 Fortum ja Gasgrid Finland ilmoittivat allekirjoittaneensa esisopimuksen Suomen ensimmäisen kelluvan LNG-terminaalialuksen, Exemplarin, sijoittamisesta Fortumin Inkoon satamaan. Gasgrid Finland vuokraa kelluvan LNG-terminaalialuksen kymmenen vuoden ajaksi ja pyrkii saamaan terminaalin käyttöön jo ensi talvena, jotta kaasua voidaan toimittaa sekä Suomeen että Viroon.

Fortumin toiminnot ja tuotantolaitokset Venäjällä

Fortumin Russia-segmentti koostuu PAO Fortum -tytäryhtiöstä ja sen osakeomistuksesta yhteisyrityksissä ja PAO TGC-1:ssä (noin 29 %). Fortumilla on Venäjällä seitsemän voimalaitosta, joista suurin osa on maakaasua käyttäviä voimalaitoksia Uralilla ja Länsi-Siperiassa. Laitoksista kuusi tuottaa markkinoille sekä sähköä että lämpöä ja yksi tuottaa vain sähköä. Vuoden 2021 lopussa sähköntuotantokapasiteetti oli yhteensä 4,7 GW ja lämmöntuotantokapasiteetti 7,6 GW. Vuonna 2021 PAO Fortum tuotti 28,6 TWh sähköä ja 17,1 TWh lämpöä.

Viime vuosina Fortum on keskittynyt kehittämään uusiutuvan energian tuotantoa Venäjällä. Fortumin aurinko- ja tuulivoiman kokonaiskapasiteetti Venäjällä (yhteisyrityksissä tai suorassa omistuksessa) koostuu voimaloista, joista käytössä on 1,3 GW (tuettu CSA-kapasiteettimaksuilla), rakenteilla 0,3 GW ja kehitteillä 1,9 GW.

Fortumilla on noin 2 700 työntekijää Venäjällä.

Fortum kirjasi vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen tulokseensa noin 0,6 miljardia euroa arvonalentumisia, jotka liittyivät yhtiön Venäjän toimintoihin Venäjän hyökkäyksen, Ukrainan sodan ja niiden myötä kiristyneen geopoliittisen tilanteen, epävarmuustekijöiden ja riskien seurauksena. Arvonalentumisista noin 355 miljoonaa euroa liittyy Russia-segmentin käyttöomaisuuteen ja liikearvoon. Lisäksi noin 223 miljoonaa euroa arvonalentumisista liittyy Fortumin omistukseen PAO TGC-1:ssä ja uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyrityksissä. Vuoden 2022 alkupuoliskoon verrattuna arvonalentumiset ovat lisääntyneet ruplan vahvistumisen seurauksena.

Näkymät

Suojaukset

Syyskuun 2022 lopussa noin 80 % Generation-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 49 euroa/MWh loppuvuodelle 2022, noin 65 % hintaan 49 euroa/MWh vuodelle 2023 (60 % hintaan 37 euroa/MWh vuoden 2022 toisen neljänneksen lopussa) ja noin 40 % hintaan 38 euroa/MWh vuodelle 2024.

Raportoidut suojausasteet perustuvat Generation-segmentin suojauksiin ja sähköntuotannon ennusteisiin.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset ovat pääasiassa rahoitussopimuksia, joista suurin osa on listattu Nasdaq Commodities -markkinapaikalla ja joilla käydään kauppaa joko Nasdaq Commodities -markkinapaikalla tai kahdenvälisen vastapuolten kanssa. Likviditeettiriskin hallinnan lisätoimenpiteenä Fortum on pienentänyt positiotaan sähköjohdannaiskaupassa Nasdaqin hyödykepörssissä ja lisännyt kahdenvälisen sopimusten osuutta.

Investoinnit

Fortum on päivittänyt investointinäkömängsä vuodelle 2022. Tällä hetkellä yhtiö odottaa jatkuvien toimintojen investointien ilman yritysostoja olevan noin 550 miljoonaa euroa vuonna 2022. Arvio sisältää vuosittaiset

kunnossapitoinvestoinnit. Tammi–kesäkuun 2022 osavuositiedot Fortum peruutti vuoden 2022 investointinäkömängsä pääasiassa Uniperiin liittyvän markkinoiden yleisen epävarmuuden vuoksi. Kunnossapitoinvestointien arvioidaan olevan noin 300 miljoonaa euroa vuonna 2022 eli selkeästi alle poistojen tason.

Generation

Generation-segmentin saavutettuun sähkönhintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinnat, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia (tällä hetkellä noin 45 TWh) ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Generation-segmentin saavuttamassa sähkön tukkumyyntihinnassa Pohjoismaissa tarkoittaisi noin 45 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Segmentin saavuttama sähkön tukkumyyntihinta sisältää myös lisäarvon, joka saavutetaan vesivoima- ja ydinvoimatuotannon optimoinnilla sekä kaupankäynnin hyödykemarkkinoilla.

Russia

Russia-segmentissä CSA-maksujen vaikutuksen odotetaan olevan vuonna 2022 negatiivinen vuoteen 2021 verrattuna. Tämä johtuu Nyagan 1 -tuotantoyksikön CSA-jakson päättymisen vaikutuksesta, jota tasoittaa obligaatioiden korkeampi tuotto.

Verotus

Vuonna 2022 Fortumin jatkuvien toimintojen vertailukelpoisen efektiivisen veroasteen (ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) odotetaan olevan tasolla 21–23 %. Vuonna 2023 Fortumin vertailukelpoisen efektiivisen veroasteen (ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) odotetaan olevan tasolla 20–23 %. Uniperin konsolidoinnin päättymisen jälkeen tuloksen painoarvo eri lainkäyttöalueilla on johtanut veroastetta koskevan ohjeistuksen alarajan laskuun. Tämä johtuu Fortumin toimintamaiden tavanomaisista veroasteista.

Kestävä kehitys

Tässä osavuositiedotuksessa on raportoitu valikoituja jatkuvien toimintojen kestävä kehityksen tunnuslukuja. Vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 vertailutiedot on oikaistu, koska Uniper-segmentti luokiteltiin lopetetuiksi toimintoiksi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Valikoidut kestävä kehityksen tunnusluvut lopetettujen toimintojen osalta esitetään erillisissä taulukoissa.

Fortumille on erittäin tärkeää vähentää päästöjä sekä hillitä ilmastonmuutosta. Samaan aikaan Fortum kantaa vastuuta luotettavan ja kohtuuhintaisen energian saatavuudesta. Fortumin tavoitteena on myös parantaa energiatehokkuutta ja edistää kiertotaloutta sekä huomioida toiminnan vaikutukset henkilöstöön ja yhteiskuntaan.

Edellä esitettyjen olennaisten teemojen perusteella Fortum-konsernin kestävä kehityksen painopistealueet ovat:

Ilmasto ja resurssit	Henkilöstö ja yhteiskunta	Hallinto
Ilmastonmuutos ja kasvihuonekaasupäästöt	Terveys ja turvallisuus ja hyvinvointi	Liiketoiminnan eettisyys ja määräystenmukaisuus
Päästöt ilmaan, maahan ja veteen	Monimuotoisuus, tasavertaisuus ja osallistaminen	Hallinnointi
Energiatehokkuus	Oikeudenmukainen ja houkutteleva työnantaja	Innovaatiot ja digitalisaatio
Kiertotalous ja jätehuolto	Ihmisoikeudet	Jaettu arvonluonti
Luonnon monimuotoisuus	Sidosryhmäyhteistyö	Asiakkaan oikeudet ja asiakastyytyväisyys
Toimitusvarmuus ja kohtuuhintainen energia	Oikeudenmukainen siirtymä	
Vedenkäyttö ja käytön optimointi	Yrityskansalaisuus	

Fortumin kestävä kehityksen tunnuslukuja seurataan neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla. Fortum julkaisee vuosittain Kestävä kehityksen raportin, jossa on lisätietoja Fortumin kestävä kehityksen mukaisesta toiminnasta.

Kestävä kehityksen tavoitteet

Fortum päivitti ilmastotavoitteensa Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisiksi joulukuussa 2020 ja on sitoutunut hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tavoite sisältää suorat CO₂-päästöt (Scope 1) ja epäsuorat CO₂-päästöt (Scope 2 ja 3). Fortumin etenemissuunnitelma päästöjen vähentämiseksi Euroopassa on myös määritetty. Fortum on sitoutunut vähintään 50 %:n CO₂-päästövähennykseen (Scope 1 ja 2) Euroopan tuotannossa vuoteen 2030 mennessä (vuoteen 2019 verrattuna) ja hiilineutraaliuteen (Scope 1 ja 2) viimeistään vuoteen 2035 mennessä.

Scope 3 -päästöillä on merkittävä vaikutus Fortumin kokonaispäästöihin. Joulukuussa 2021 Fortum sitoutui vähentämään Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöjä 35 %:lla viimeistään vuoteen 2035 mennessä (vuoteen 2021 verrattuna).

Vuonna 2022 Fortumin tavoitteena on kehittää tieteeseen perustuva strategia konsernin toimintojen ja uusien hankkeiden luonnon monimuotoisuuden kannalta oleellisten vaikutusten mittaamiseksi ja parantamiseksi.

Fortumille sekä hyvä turvallisuus että työntekijöistä ja urakoitsijoista huolehtiminen on liiketoiminnan perusta sekä tehokkaan ja häiriöttömän toiminnan ehdoton edellytys. Fortumin turvallisuustavoitteet ovat:

- Nolla vakavaa työtaturmaa
- Tilastoitavien tapaturmien taajuus, oma henkilöstö ja urakoitsijat (Total Recordable Injury Frequency, TRIF). Kunnianhimoinen tavoite on saavuttaa taso <1,0 vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Oman henkilöstön ja urakoitsijoiden työtaturmien vakavuusaste (eli poissaoloon johtaneiden päivien lukumäärä jaettuna lääkinällistä hoitoa vaativien tapaturmien lukumäärällä). Tavoite vuonna 2022 on ≤ 11.

Fortumin työntekijät ovat sitoutuneet osallistumaan aktiivisesti uuden yhteisen turvallisuuskulttuuriin luomiseen. Fortum käynnisti vuonna 2022 Turvallisuuskulttuuriohjelman, joka sisältää koulutuksia, webinaareja ja työpajoja kaikille organisaatiotasolle:

- Uusi turvallisuuden verkkokoulutus kaikille Fortumin työntekijöille käynnistettiin toisella vuosineljänneksellä 2022
- Johdon turvallisuusjohtamisohjelma, sisältäen 10 työpajaa noin 120:lle Fortumin johdon edustajalle, käynnistettiin kolmannella vuosineljänneksellä 2022
- Keskijohdon koulutus vuonna 2023

Fortumin tavoite turvallisuuden verkkokoulutuksen sekä johdon turvallisuusjohtamisohjelman osalta on, että vähintään 85 % kohderyhmistä on suorittanut koulutukset.

Fortum on Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) -raportoinnin virallinen tukija. Fortum on jo pitkään keskittynyt hillitsemään ilmastonmuutosta ja raportoinut TCFD:n suositusten mukaisesti vuodesta 2019.

Fortum julkaisi ilmastonmuutokseen liittyvän edunvalvontaselvityksen joulukuussa 2021. Selvitys on julkisesti saatavilla Fortumin verkkosivuilla. Tiivistelmä selvityksestä julkaistiin myös osana Fortumin Sustainability 2021 -raporttia.

Fortum raportoi valikoidut jatkuvien toimintojen kestävä kehityksen tunnusluvut seuraavassa taulukossa.

Konsernin jatkuvien toimintojen kestävän kehityksen tunnusluvut 2022

	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu
Ilmasto ja resurssit					
Kokonaishiilidioksidipäästöt, miljoonaa tonnia	3,3	3,5	12,0	13,1	17,9
Energian kokonaistuotannon CO ₂ - ominaispäästöt, gCO ₂ /kWh	188	181	181	178	175
Voimalaitosten käytettävyys, %	85,7	87,8	89,8	89,0	91,5
Merkittävät ympäristöpoikkeamat*, kpl	0	-	2	-	-
Henkilöstö ja yhteiskunta					
Tilastoitavien tapaturmien taajuus (TRIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat	3,6	3,8	3,0	3,2	3,1
Työtapaturmien vakavuusaste**, oma henkilöstö ja urakoitsijat	19,3	9,8	10,8	13,1	13,1
Vakavat työtapaturmat, kpl	2	0	2	1	2
Turvallisuuden verkkokoulutus***, %	20	-	77	-	-
Johdon turvallisuusjohtamisohjelma****, %	-	-	76,5	-	-
Sairauspoissaolot, %	2,8	2,9	3,1	2,6	2,9

* Ympäristöpoikkeamat, jotka ovat aiheuttaneet merkittävää haittaa ympäristölle (maa, vesi, ilma) tai ympäristölainsäädännön tai -lupaehtojen rikkomuksen. Vuoden 2021 luvut eivät sisällä Uniperia.

** Poissaoloon johtaneiden työpäivien lukumäärä jaettuna tilastoitavien tapaturmien, Total Recordable Injuries (TRI), lukumäärällä.

*** Toteutustaso: Luku ei sisällä Uniperia. Koulutukset käynnistyivät vuoden 2022 toisella neljänneksellä.

**** Toteutustaso: Koulutukset käynnistyivät vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä.

Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum on saanut luokituksen A- 2021 CDP Climate Change -arvioinnissa. MSCI EGS Ratings -arvioinnissa Fortum sai luokituksen BBB vuonna 2021. Fortum on myös osallistunut ISS ESG Corporate Rating -arviointiin vuonna 2022, jossa Fortum luokiteltiin luokkaan Prime B-. Fortum on saanut EcoVadis-arvioinnissa Gold Medal -luokituksen vuonna 2022. Fortum sai myös 62 pistettä 100 pisteestä Moody's ESG Solutions -arvioinnissa vuonna 2022. Tämän lisäksi Fortum on listattuna Nasdaq Helsingissä sekä mukana STOXX Global ESG Leaders, OMX Sustainability Finland sekä ECPI® -indekseissä. Nasdaq on nimennyt Fortumin Nasdaq ESG Transparency Partner -kumppaniksi.

Ilmasto ja resurssit

Fortumin tunnusluvut ilmaston ja resurssien osalta liittyvät hiilidioksidipäästöihin, toimitusvarmuuteen, luonnon monimuotoisuuteen, sekä merkittävien ympäristö-, työterveys- ja turvallisuuspoikkeamien (EHS-poikkeamat) hallintaan. Tuotantotoiminnot noudattavat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardia, ja 100 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti on ISO 14001 -sertifioitu.

Fortumin sähköntuotanto perustuu pääosin hiilidioksidipäästöttömään vesi- ja ydinvoimatuotantoon sekä maakaasutuotantoon. Tällä hetkellä pieni osuus Fortumin sähköntuotannosta perustuu aurinko- ja tuulivoimaan. Fortum on myös suuri kaukolämmön tuottaja useissa kaupungeissa. Lämpöä tuotetaan pääosin maakaasua käyttävissä ja energiatehokkaissa lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa (CHP). Lisäksi Fortum tarjoaa teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisuja, kuten energiantuotantoa jätteenpoltolla sekä energian myyntiä. Lisäksi Fortum käyttää muutamissa voimalaitoksissaan hiiltä tuotannossaan. Fortumin tavoitteena on kuitenkin vähentää hiilen käytön osuutta.

Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin suorat hiilidioksidipäästöt olivat 12,0 (13,1) Mt. EU:n ja UK:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piirissä oli 0,9 (1,0) Mt kokonaishiilidioksidipäästöistä. Arvio Fortumille myönnettävistä ilmaisista päästöoikeuksista vuonna 2022 on noin 0,4 (0,5) Mt.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	III/2022	III/2021 oikaistu	I–III/2022	I–III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edell. 12 kk oikaistu
Kokonaishiilidioksidipäästöt	3,3	3,5	12,0	13,1	17,9	16,7
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	0,2	0,1	0,9	1,0	1,5	1,4
Myönnetyt ilmaiset päästöoikeudet	-	-	-	-	0,2	-
Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat päästöt Euroopassa	0,1	0,1	0,4	0,5	0,7	0,6
Päästöt Venäjällä	3,0	3,2	10,6	11,5	15,6	14,7

Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin koko energiantuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 181 (178) gCO₂/kWh.

Yhteiskunnan toiminta edellyttää häiriötöntä ja luotettavaa energiansaantia. Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin kaasua ja hiiltä käyttävien voimalaitosten käytettävyyttä oli keskimäärin 89,9 (89,0) %.

Vuonna 2022 merkittävien ympäristöpoikkeamien määritelmä päivitettiin. Luku sisältää nyt ympäristöpoikkeamat, jotka ovat aiheuttaneet merkittävää haittaa ympäristölle (maa, vesi, ilma) tai ympäristölainsäädännön tai -lupaehtojen rikkomuksen. Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin toiminnoissa tapahtui kaksi merkittävää ympäristöpoikkeamaa, joista toinen tapahtui vesivoimalaitoksella Ruotsissa ja toinen Recycling & Waste -toiminnoissa Suomessa.

Henkilöstö ja yhteiskunta

Fortumin tunnusluvut henkilöstön ja yhteiskunnan osalta liittyvät laitos- ja työturvallisuuteen sekä henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

Fortumin tavoitteena on olla turvallinen työpaikka sekä omille työntekijöille että yritykselle töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille. ISO 45001 -sertifioitu turvallisuusjohtamisjärjestelmä kattaa 100 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti.

Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin oman henkilöstön ja urakoitsijoiden tilastoitavien tapaturmien taajuus (Total Recordable Injury Frequency, TRIF) oli 3,0 (3,2). Oman henkilöstön ja urakoitsijoiden työtapaturmien vakavuusaste oli 10,8, joka alittaa vuoden 2022 tavoitteen: ≤ 11 (tavoite sisältää Uniperin). Fortumin poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (Lost Time Injury Frequency, LTIF) oli 1,65 (2,2). Fortumin tavoitteena on nolla vakavaa työtapaturmaa. Tammi–syyskuussa 2022 toiminnoissa tapahtui 2 (1) vakavaa työtapaturmaa, joista toinen johti kuolemaan. Fortumin työntekijä putosi 7,2 metriä asentaessaan turvakaiteita poistetun lattiaritilän ympärille asiakkaan voimalaitoksella Ruandassa.

Fortumin työhyvinvointitoiminnan tarkoituksena on edistää työntekijöidemme terveyttä, työturvallisuutta ja työyhteisön toimivuutta. Tammi–syyskuussa 2022 Fortumin sairauspoissaoloprosentti oli 3,1 (2,6).

Fortum edellyttää liiketoimintakumppaneidensa toimivan vastuullisesti ja noudattavan vaatimuksia, jotka on asetettu Toimintaohjeessa ja Toimintaohjeessa palvelun- ja tavarantoimittajille. Fortum arvioi liiketoimintakumppaneidensa toiminnan tasoa toimittajien kvaalifoinin, toimittaja-auditointien ja vastapuoliriskien arvioinnin avulla. Tammi–syyskuussa 2022 Fortum, teki neljä toimittaja-auditointia Kiinassa ja Intiassa. Covid-19-pandemiasta ja matkustusrajoituksista johtuen mahdollisuudet laitostason auditointien tekemiseen ovat edelleen olleet rajoitettuja. Fortum on Bettercoal-järjestelmän jäsen ja käyttää Bettercoalin työkaluja hiilen hankintaketjun vastuullisuuden parantamiseen.

Lopetetut toiminnot (Uniper)

Fortum raportoi valikoidut kestävä kehityksen tunnusluvut lopetettujen toimintojen osalta alla olevissa taulukoissa:

	I-III/2022	2021
Ilmasto ja resurssit		
Kokonaishiilidioksidipäästöt, miljoonaa tonnia	41,2	50,9
Energian kokonaistuotannon CO ₂ -ominaispäästöt, gCO ₂ /kWh	454	428
Voimalaitosten käytettävyyttä*, %	70,3	78,0
Merkittävät ympäristöpoikkeamat**, kpl	-	-
Henkilöstö ja yhteiskunta		
Tilastoitavien tapaturmien taajuus (TRIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat	1,6	1,5
Työtapaturmien vakavuusaste***, oma henkilöstö ja urakoitsijat	19,9	18,7
Vakavat työtapaturmat, kpl	1	1
Sairauspoissaolot, %	5,0	4,1

* Luku ei sisällä Venäjän toimintoja

** Ympäristöpoikkeamat, jotka ovat aiheuttaneet merkittävää haittaa ympäristölle (maa, vesi, ilma) tai ympäristölainsäädännön tai -lupaehtojen rikkomuksen. Uniper ei raportoinut lukua vuonna 2021.

*** Poissaoloon johtaneiden työpäivien lukumäärä jaettuna tilastoitavien tapaturmien, Total Recordable Injuries (TRI), lukumäärällä

Kokonaishiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	I-III/2022	2021
Kokonaishiilidioksidipäästöt	41,2	50,9
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	19,0	27,5
Myönnetty ilmaiset päästöoikeudet	-	0,3
Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat päästöt Euroopassa	0,03	0,05
Päästöt Venäjällä	22,1	23,4

Oikeudenkäynnit

Meneillään olevissa oikeudenkäynneissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2022 kolmannen neljänneksen aikana. Oikeudenkäynneistä on lisätietoa liitteessä 21.

Osakkeet ja osakepääoma

Fortumin osake Nasdaq Helsingissä

Tammi–syyskuu 2022	Osakevaihto kpl	Arvo yhteensä euroa	Korkein euroa	Alin euroa	Keskihinta euroa*	Viimeisin euroa
FORTUM	459 395 020	7 018 420 182	27,18	8,86	15,30	13,77

* Kaupankäyntimäärällä painotettu.

	30.9.2022	30.9.2021
Markkina-arvo, mrd. euroa	12,2	23,4
Osakkeenomistajia	191 423	203 901
Suomen valtion omistusosuus, %	50,8	50,8
Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten omistajien osuus, %	27,3	25,2
Kotitalouksien omistusosuus, %	11,0	12,6
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten omistusosuus, %	2,1	2,0
Muiden kotimaisten sijoittajien osuus, %	8,9	9,5

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla, kuten Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Tammi–syyskuussa 2022 noin 74 % Fortumin osakkeiden kokonaisvaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä (lähde: Bloomberg).

Fortum Oyj:n osakepääoma perjantai 30.9.2022 oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 294 465 kappaletta. Fortum Oyj:n hallussa ei ole yhtiön omia osakkeita.

Fortum ilmoitti 6.9.2022 sopineensa Suomen valtion kanssa 2,35 miljardin euron siltarahoituksesta. Sopimuksessa on ehtona ensimmäisen 350 miljoonan euron erän noston jälkeen, että Suomen valtion kokonaan omistamalla Solidium-sijoitusyhtiöllä on oikeus merkitä maksutta enintään 8,97 miljoonaa Fortumin uutta osaketta suunnatussa osakeannissa. Näin ollen Suomen valtion määräysvallassa olevan omistuksen osuus nousee 50,76 %:sta 51,26 %:iin. Suunnattu osakeanti edellyttää Fortumin ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään 23.11.2022.

Konsernin henkilöstö

Fortumin toiminnot keskittyvät pääasiassa Pohjoismaihin, Puolaan ja Venäjälle. Henkilöstömäärä syyskuun 2022 lopussa oli 7 830 (19 140 vuoden 2021 lopussa).

Syyskuun 2022 lopussa Generation-segmentissä oli 1 371 työntekijää (1 116 vuoden 2021 lopussa), Russia-segmentissä oli 2 708 työntekijää (2 627 vuoden 2021 lopussa), City Solutions -segmentissä oli 1 606 työntekijää (1 766 vuoden 2021 lopussa), Consumer Solutions -segmentissä oli 1 176 työntekijää (1 176 vuoden 2021 lopussa) ja Muut toiminnot -segmentissä oli 969 työntekijää (961 vuoden 2021 lopussa).

Muutokset konsernin johdossa

Fortumin Russia-divisioonan johtaja Alexander Chuvaev jäi pois yhtiön johtoryhmästä 1.9.2022. Chuvaev jatkaa Fortumin Venäjän liiketoiminnoista vastaavana johtajana ja raportoi edelleen toimitusjohtaja Markus Rauramolle.

Hallituksen valtuutukset

Fortumin vuoden 2022 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 % prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Nämä valtuutukset kumosivat vuoden 2021 varsinaisen yhtiökokouksen antaman valtuutuksen päättää yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta ja ovat voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Valtuutusta ei ollut käytetty 9.11.2022 mennessä.

Lisäksi yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään yhteensä enintään 500 000 euron suuruisista lahjoituksista yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin sekä päättämään lahjoitusten saajista, käyttötarkoituksista ja muista ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tästä valtuutuksesta oli käytetty 77 000 euroa 9.11.2022 mennessä.

Muut merkittävät tapahtumat kolmannella vuosineljänneksellä

Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimettiin 15.9.2022 seuraavat jäsenet: finanssineuvos Maija Strandberg, Valtioneuvoston kanslia, Omistajachjousosasto (puheenjohtaja); toimitusjohtaja Risto Murto, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma; toimitusjohtaja Jouko Pölönen, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen; ja Veli-Matti Reinikkala, Fortumin hallituksen puheenjohtaja. Keskinäinen Työeläkeyhtiö Elo ei käyttänyt nimeämisoikeuttaan, joten

oikeus siirtyi Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle. Nimitystoimikunta toimittaa yhtiön hallitukselle ehdotuksensa vuoden 2023 varsinaiselle yhtiökokoukselle 31.1.2023 mennessä.

Fortumin hallitus päätti 30.9.2022 käynnistää vuoden 2023 säästökauden henkilöstön osakesäästöohjelmansa puitteissa. Henkilöstön osakesäästöohjelma perustettiin lokakuussa 2019, ja Fortumin hallitus päättää vuosittain ohjelman puitteissa käynnistettävistä säästökaudesta. Vuoden 2022 säästökauden säästöjen kokonaismäärä voi olla enintään 6 miljoonaa euroa. Solidiumin siltarahoitukseen liittyy Suomen valtion asettamia rajoituksia, jotka koskevat johdon palkitsemista. Näiden rajoitusten vuoksi Fortum on arvioinut tilanteen ja todennut, että Fortumin johtoryhmä ei tällä kertaa osallistu henkilöstön osakesäästöohjelmaan.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Espoo, 9.11.2022

Fortum Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Sijoittajasuhteet ja talousviestintä: Ingela Ulfves, puh. 040 515 1531, Rauno Tiihonen, puh. 010 453 6150, Nora Hallberg, puh. 040 720 1775, Pirjo Lifländer, puh. 040 643 3317, ja investors@fortum.com

Media: Fortum News Desk, 040 198 2843

Tämä lyhennetty osavuositiedot on laadittu EU:ssa hyväksytyn IAS 34 *Osavuositiedot* -standardin mukaisesti. Tämä osavuositiedot on tilintarkastamaton.

Jakelu:

Nasdaq Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.com/fi

Osavuositiedotukseen liittyvää lisätietoa (mukaan lukien vuosineljänneksitaulukot) on osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu*	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu*	2021 oikaistu*	Edelliset 12kk
Liikevaihto	3	2 152	1 296	6 068	4 251	6 422	8 239
Muut tuotot		19	13	72	65	91	98
Materiaalit ja palvelut		-1 356	-674	-3 818	-2 203	-3 419	-5 034
Henkilöstökulut		-121	-111	-369	-362	-496	-504
Poistot	3	-140	-143	-415	-433	-587	-569
Muut kulut		-133	-138	-411	-408	-582	-586
Vertailukelpoinen liikevoitto	3	421	243	1 126	909	1 429	1 646
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	496	2 757	804	2 869	2 897	832
Liikevoitto	3	917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	3, 12	-37	7	-333	147	168	-312
Korkokulut		-38	-38	-64	-115	-154	-104
Korkotuotot		38	7	56	18	25	63
Muut rahoituserät - netto		-141	-14	425	-39	-32	432
Rahoituskulut - netto	7	-141	-46	417	-135	-161	391
Voitto ennen tuloveroja		737	2 961	2 014	3 790	4 332	2 556
Tuloverot	8	-138	-73	-391	-210	-325	-506
Jatkuvien toimintojen kauden voitto		600	2 888	1 623	3 580	4 008	2 050
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		601	2 892	1 619	3 568	3 985	2 036
Määräysvallattomille omistajille		-1	-4	4	12	23	15
Lopetettujen toimintojen kauden voitto	6.4	-90	-4 656	-11 302	-4 697	-4 121	-10 726
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille	6.4	5 498	-3 614	-3 428	-3 671	-3 246	-3 002
Määräysvallattomille omistajille	6.4	-5 588	-1 043	-7 874	-1 025	-875	-7 724
Kauden voitto, Fortum yhteensä		510	-1 768	-9 679	-1 117	-114	-8 676
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		6 099	-721	-1 809	-103	739	-967
Määräysvallattomille omistajille		-5 590	-1 047	-7 870	-1 014	-852	-7 709
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)							
Laimentamaton, jatkuvat toiminnot		0,67	3,26	1,82	4,02	4,49	2,29
Laimentamaton, lopetetut toiminnot		6,19	-4,07	-3,86	-4,13	-3,65	-3,38
Laimentamaton, Fortum yhteensä		6,86	-0,81	-2,04	-0,12	0,83	-1,09

Laimennetut osakekohtaiset tulokset ovat samat kuin laimentamattomat osakekohtaiset tulokset yllä, koska Fortumilla ei tällä hetkellä ole ulkona olevia laimentavia instrumentteja.

* Vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 vertailuluvut on oikaistu, koska Uniper-segmentti luokiteltiin lopetetuiksi toiminnoiksi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Lisätietoa liitetiedoissa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet, 2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat ja 6 Yrityshankinnat ja -myynnit, myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot.

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen liikevoitto		421	243	1 126	909	1 429	1 646
Arvon alentumiset ja peruutukset		-35	-1	-356	-30	-35	-361
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät		138	2 612	780	2 674	2 673	779
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		396	146	415	225	264	454
Muut		-3	-	-35	-	-6	-41
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	496	2 757	804	2 869	2 897	832
Liikevoitto		917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478

Katso liitetieto 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset.

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Kauden voitto, Fortum yhteensä	510	-1 768	-9 679	-1 117	-114	-8 676
Muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Kassavirran suojaukset						
Kauden käyvän arvon muutokset ¹⁾	-1 402	-535	-5 253	-765	-1 231	-5 720
Siirrot tuloslaskelmaan	40	28	982	91	119	1 010
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin	0	1	2	3	1	1
Laskennalliset verot	272	102	852	134	223	942
Nettosijoitusten suojaus						
Kauden käyvän arvon muutokset	3	-5	21	-9	-5	24
Laskennalliset verot	-1	1	-4	2	1	-5
Muuntoerot ²⁾	-117	38	368	144	97	320
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	4	-5	41	5	8	44
Muut muutokset	-	-6	-	-10	-13	-3
	-1 201	-380	-2 991	-404	-799	-3 386
Erät, joita ei myöhemmin tulla siirtämään tulosvaikutteisiksi:						
Sijoitusten uudelleenarvostus	-7	1	-7	2	-7	-15
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisista järjestelyistä	-4	12	24	10	22	35
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisista järjestelyistä osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0	24	0	30	30	0
	-11	37	17	42	45	20
Jatkuvien toimintojen muut laajan tuloksen erät, laskennallisten verojen jälkeen	-1 211	-343	-2 974	-362	-754	-3 366
Lopetettujen toimintojen muut laajan tuloksen erät, laskennallisten verojen jälkeen	-310	86	701	438	357	620
Laaja tulos yhteensä	-1 012	-2 025	-11 952	-1 041	-510	-11 422
Laajan tuloksen jakautuminen, Fortum yhteensä:						
Emoyhtiön omistajille	4 483	-1 084	-4 541	-220	185	-4 136
Määräysvallattomille omistajille	-5 495	-941	-7 412	-821	-695	-7 286
	-1 012	-2 025	-11 952	-1 041	-510	-11 422

- 1) Kassavirtasuojausten käyvän arvon muutokset liittyvät lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiiniin, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien hyödyketransaktioiden myyntihintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun hyödykkeen markkinahinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).
- 2) Ulkomaisten tytäryritysten muuntoerot, pääosin Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu.

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa	Liite	30.9.2022	31.12.2021
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	10	654	2 167
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	11	8 252	19 049
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	1 586	2 461
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	16	957	3 515
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		933	570
Laskennalliset verosaamiset		844	2 149
Johdannaisinstrumentit	5	679	17 096
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	14	738	2 392
Pitkäaikaiset varat yhteensä		14 644	49 399
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus		307	2 275
Johdannaisinstrumentit	5	3 166	65 392
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	14	4 651	715
Tuloverosaamiset		103	161
Vakuussaaminen	15	3 694	9 163
Myyntisaamiset ja muut saamiset		1 019	14 856
Likvidit varat	15	3 638	7 592
Lyhytaikaiset varat yhteensä		16 577	100 155
Myytäväinä olevat omaisuuserät	6	498	108
Varat yhteensä		31 719	149 661
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73
Kertyneet voittovarot		7 528	10 062
Muut oman pääoman erät		-4 181	-1 050
Yhteensä		6 466	12 131
Määräysvallattomat omistajat		77	1 534
Oma pääoma yhteensä		6 543	13 665
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	15	6 124	8 701
Johdannaisinstrumentit	5	1 167	16 657
Laskennalliset verovelat		514	827
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	16	957	3 891
Muut varaukset	17	111	4 108
Eläkevelvoitteet, netto	18	20	1 190
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		139	397
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		9 032	35 771
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	15	6 863	8 519
Johdannaisinstrumentit	5	7 491	71 947
Muut varaukset	17	2	2 299
Vakuusvelka	15	748	985
Ostovelat ja muu vieras pääoma		1 040	16 477
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		16 144	100 226
Vieras pääoma yhteensä		25 176	135 997
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		31 719	149 661

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovarot		Muut oman pääoman erät			Emo- yhtiön omistajat	Määräys- vallat- tomat	Oma pääoma yhteensä
			Kertyneet voitto- varat	Muunto- erot	Kassa- virta- suojaukset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteis- yrityksissä			
Oma pääoma 1.1.2022	3 046	73	12 830	-2 768	-1 138	34	54	12 131	1 534	13 665
IS Kauden voitto			-1 809					-1 809	-7 870	-9 679
Muuntoerot				343	30	0	-5	368	-1	368
Muut laajan tuloksen erät			208		-3 407	-176	39	-3 336	-6	-3 342
Lopetettujen toimintojen laajan tuloksen erät				-152	105	284	-1	236	465	701
Kauden laaja tulos yhteensä			-1 601	191	-3 271	108	33	-4 541	-7 412	-11 952
Osingonjako			-1 013					-1 013	-23	-1 036
Muutokset konsernirakenteessa			16					16	6 104	6 120
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-127					-127	-121	-248
Muut			0					0	-6	-6
BS Oma pääoma 30.9.2022	3 046	73	10 105	-2 577	-4 409	141	87	6 466	77	6 543
Oma pääoma 1.1.2021	3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577
IS Kauden voitto			-103					-103	-1 014	-1 117
Muuntoerot				127	1	3	0	132	12	144
Muut laajan tuloksen erät					-537	3	35	-499	-8	-506
Lopetettujen toimintojen laajan tuloksen erät				50	-2	202	-1	250	188	438
Kauden laaja tulos yhteensä			-103	177	-537	209	34	-220	-821	-1 041
Osingonjako			-995					-995	-145	-1 139
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			27					27	-239	-213
Muut			7					7	0	8
BS Oma pääoma 30.9.2021	3 046	73	12 034	-2 771	-696	34	52	11 772	1 420	13 192
Oma pääoma 1.1.2021	3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577
IS Kauden voitto			739					739	-852	-114
Muuntoerot				77	2	2		81	16	97
Muut laajan tuloksen erät					-887	11	38	-838	-13	-851
Lopetettujen toimintojen laajan tuloksen erät				103	-94	196	-1	204	154	357
Kauden laaja tulos yhteensä			739	180	-980	209	37	185	-695	-510
Osingonjako			-995					-995	-171	-1 166
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-15					-15	-221	-236
Muut			3					3	-3	0
BS Oma pääoma 31.12.2021	3 046	73	12 830	-2 768	-1 138	34	54	12 131	1 534	13 665

Muuntoerot

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskikurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Kurssiero syntyy pääosin Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun vaikutuksesta. Katso lisätietoja käytetyistä kursseista liitetiedossa 1.5 Osavuositiedot käyttetyt keskeisimmät valuuttakurssit.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksien käyvän arvon muutoksista liittyy lähinnä hyödykejohtannaisten, kuten futuurien ja termiiniin, käypään arvoon arvostamiseen. Hyödykejohtannaisten suojataan tulevien hyödyketransaktioiden myyntihintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun hyödykkeen markkinahinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

Osingonjako

Vuoden 2021 osingonjaosta, 1,14 euroa osakkeelta ja yhteensä 1 013 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 28.3.2022. Osinko maksettiin 6.4.2022. Lisätietoja liitetiedossa 9 Osakekohtainen osinko.

Osakepääoma

Fortum ilmoitti 6.9.2022 sopineensa Suomen valtion kanssa 2,35 miljardin euron siltarahoituksesta. Fortum nosti ensimmäisen 350 miljoonan euron erän 26.9.2022. Ensimmäisen erän noston ehtona on, että Suomen valtion kokonaan omistamalla Solidium-sijoitusyhtiöllä on oikeus merkitä maksutta enintään 8,97 miljoonaa Fortumin uutta osaketta suunnatussa osakeannissa. Näin ollen Suomen valtion määräysvallassa olevan omistuksen osuus nousee 50,76 %:sta 51,26 %:iin. Suunnattu osakeanti edellyttää Fortumin ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään 23.11.2022.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta							
IS Kauden voitto jatkuvista toiminnoista		600	2 888	1 623	3 580	4 008	2 050
Oikaisuerät:							
Tuloverot		138	73	391	210	325	506
Rahoituskulut - netto		141	46	-417	135	161	-391
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	37	-7	333	-147	-168	312
Poistot	3	140	143	415	433	587	569
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		1 057	3 143	2 345	4 212	4 913	3 046
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	-496	-2 757	-804	-2 869	-2 897	-832
Vertailukelpoinen käyttökate		561	386	1 541	1 343	2 016	2 214
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		101	8	41	-28	-74	-5
Saadut korot		11	5	27	17	25	35
Maksetut korot		-53	-32	-149	-127	-147	-170
Saadut osingot		0	15	8	72	72	8
Maksetut tuloverot		65	-33	-156	-221	-279	-213
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		684	349	1 311	1 056	1 613	1 868
Käyttöpääoman muutos		-188	-9	185	-24	-494	-285
Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan rahavirta		497	340	1 496	1 032	1 119	1 583
Jatkuvien toimintojen investointien rahavirta							
Investoinnit käyttöomaisuuteen	3	-135	-98	-326	-330	-470	-465
Hankitut osakkeet ¹⁾	6	-8	-64	-28	-266	-282	-44
Käyttöomaisuuden myynnit		1	1	2	2	2	3
Mydyt osakkeet ja pääoman palautukset	6	151	3 589	1 156	3 733	3 816	1 239
Osakaslainat osakkuusyrityksille ja yhteisyrityksille	14	39	-2	43	-23	-33	33
Vakuussaamisten muutos		-568	-716	-2 401	-819	-1 000	-2 582
Muutos muissa korollisissa saamisissa ja muissa	14	-13	-803	-1 804	-831	-2 545	-3 518
Jatkuvien toimintojen investointien rahavirta		-532	1 906	-3 358	1 465	-512	-5 334
Jatkuvien toimintojen rahavirta ennen rahoitusta		-36	2 246	-1 862	2 497	608	-3 751
Jatkuvien toimintojen rahoituksen rahavirta							
Pitkäaikaisten lainojen nostot	15	2 421	0	2 421	62	2 809	5 167
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	15	-1 007	-34	-3 474	-597	-2 153	-5 029
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15	1 228	614	2 555	735	1 844	3 665
Osingonjako emoyhtiön omistajille	9	0	0	-1 013	-995	-995	-1 013
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		0	0	-19	-11	-14	-23
Vakuusvelan muutos		-6	319	546	337	63	273
Muut rahoituserät		0	-3	-168	-1	50	-117
Jatkuvien toimintojen rahoituksen rahavirta		2 635	896	850	-471	1 603	2 924
Jatkuvien toimintojen laskelman mukainen likvidien varojen muutos		2 599	3 142	-1 012	2 026	2 211	-827
Lopetettujen toimintojen rahavirta							
Lopetettujen toimintojen liiketoiminnan rahavirta		-8 616	1 935	-10 870	2 362	3 851	-9 381
Lopetettujen toimintojen investointien rahavirta		-4 723	-2 645	-2 948	-4 183	-5 215	-3 980
Lopetettujen toimintojen rahoituksen rahavirta		10 241	2 062	10 757	3 701	4 409	11 465
Lopetettujen toimintojen laskelman mukainen likvidien varojen muutos	6.4	-3 098	1 352	-3 061	1 880	3 045	-1 896
Rahavirta, Fortum yhteensä							
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-8 120	2 274	-9 374	3 394	4 970	-7 797
Investointien rahavirta yhteensä		-5 255	-739	-6 306	-2 718	-5 727	-9 315
Rahoituksen rahavirta yhteensä		12 876	2 959	11 606	3 230	6 013	14 389
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, Fortum yhteensä		-499	4 494	-4 073	3 906	5 256	-2 723
Likvidit varat kauden alussa	15	4 165	1 738	7 592	2 308	2 308	6 240
Muuntoerot ja odotettavissa olevat luottotappiot likvideissä varoissa		-29	7	118	27	29	121
Likvidit varat kauden lopussa	15	3 638	6 240	3 638	6 240	7 592	3 638

1) Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum esittää Uniperin uusien osakkeiden hankinnan rahoituksen rahavirrassa vastatakseen paremmin IAS 7 Rahavirtalaskelmat -standardin vaatimuksiin. Vuoden 2021 viimeiseen neljännekseen asti Uniperin uusien osakkeiden hankinta esitettiin investointien rahavirrassa. Vertailukautta ei ole uudelleenluokiteltu.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-140	26	450	189	-633	-372
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-21	-39	-32	-18	2	-12
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	-26	3	-234	-196	137	99
CF Yhteensä	-188	-9	185	-24	-494	-285

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Käyttöomaisuusinvestoinnit	151	88	335	287	443	491
Muutokset maksamattomissa investoinneissa, vähennys(+)/lisäys(-)	-14	10	-6	46	30	-22
Aktivoidut vieraan pääoman menot	-2	0	-3	-3	-3	-4
CF Yhteensä	135	98	326	330	470	465

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Osakehankintojen nettovaikutus oli vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 28 miljoonaa euroa (I-III/2021: 266). Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat. Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum esittää Uniperin uusien osakkeiden hankinnan rahoituksen rahavirrassa vastatakseen paremmin IAS 7 Rahavirtalaskelmat -standardin vaatimuksiin. Vuoden 2021 viimeiseen neljännekseen asti Uniperin uusien osakkeiden hankinta esitettiin investointien rahavirrassa. Vertailukautta ei ole uudelleenluokiteltu.

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	65	694	1 069	833	915	1 151
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet ja pääoman palautukset	86	2 894	87	2 899	2 901	88
CF Yhteensä	151	3 589	1 156	3 733	3 816	1 239

Vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum sai päätökseen sähköautojen latauspalvelu Plugsurfin myynnin, 30 prosentin omistusosuutensa myynnin julkisten latauspisteiden operaattori Recharge AS:sta ja 50 prosentin omistusosuutensa myynnin norjalaisesta kaukolämpöyhtiöstä Fortum Oslo Varme AS:sta. Vuoden 2021 aikana Fortum sai päätökseen 50 prosentin omistusosuutensa myynnin ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukokylmäyhtiö Stockholm Exergistä, Baltian kaukolämpöliiketoimintansa myynnin, Intian Pavagada II:n ja Rajasthanin aurinkovoimapuistojen myynnin, Norjassa olevan Sørfjordin tuulipuiston 80 prosentin osuuden myynnin sekä Ruotsissa kahdeksan pienen vesivoimalaitoksen myynnin. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.2 Yritysmyyntit.

Rahoitusnettovelan muutokset

milj. euroa	Liite	Jatkuvat toiminnot ¹⁾ I-III/2022	Fortum yhteensä ²⁾ 2021
Rahoitusnettovelka kauden alussa		789	7 023
Uniperin rahoitusnettovelka perustuen Uniperin osavuositiedotukseen		1 969	-
Sisäiset osakaslainat Uniperille ja OKG:lle		2 764	-
Hankintamenolaskelman vaikutusten peruuttaminen		-187	-
Uniperin kokonaisvaikutus rahoitusnettovelkaan kauden alussa		4 546	-
Nettorahavirta:			
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)		1 541	3 817
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		41	1 506
Maksetut nettorahoituskulut ja saadut osingot		-115	-3
Maksetut tuloverot		-156	-493
Käyttöpääoman muutos		185	144
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-326	-1 178
Yrityshankinnat		-28	-294
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit		1 158	3 883
Muutos korollisissa saamisissa		-1 761	-174
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-1 013	-995
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-19	-171
Muut rahoitustoiminnot		-168	43
Nettorahavirta ('-' rahoitusnettovelan kasvu)		-660	6 084
Muuntoerot ja muut muutokset		-132	-150
Rahoitusnettovelka kauden lopussa	15	5 863	789

1) Nettorahavirtaan sisältyvät erät perustuvat jatkuviin toimintoihin vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä.

2) Vuoden 2021 nettorahavirtaan sisältyvät erät perustuvat jatkuviin ja lopettuihin toimintoihin yhteensä.

Pääomariskien hallinta

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde alle 2x
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus on pääomakustannusten painotettu keskiarvo (WACC) ja vähintään
 - +100 korkopistettä 'vihreissä' investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA).

S&P asetti 14.3.2022 Fortumin ja Uniperin luottoluokituksen BBB pitkän aikavälin CreditWatch Negative -tarkkailuun. S&P päätti CreditWatch-tarkkailun ja vahvisti Fortumin luottoluokituksen tasolle BBB negatiivisin näkymin 16.5.2022. Uniperin pitkän aikavälin luottoluokitusta kuitenkin laskettiin tasolta BBB tasolle BBB- negatiivisin näkymin.

Fitch piti 17.3.2022 ennallaan Fortumin pitkän aikavälin luottoluokituksen, joka on BBB vakain näkymin.

Venäjän kaasutoimitusten supistusten vuoksi S&P asetti 5.7.2022 Fortumin ja Uniperin luottoluokitukset jälleen CreditWatch Negative -tarkkailuun. S&P sai 29.7.2022 päätökseen Uniperin luottoluokituksen tarkastelun ja vahvisti luottoluokituksen pysyvän tasolla BBB- negatiivisin näkymin. Luottoluokittaja teki päätöksensä sen jälkeen, kun Fortum ja Uniper olivat ilmoittaneet sopineensa Saksan hallituksen kanssa vakautuspaketista Uniperille. Vahvan julkisen tuen vuoksi S&P pitää Uniperia nyt yhteiskunnalle kriittisiä palveluja tuottavana yhtiönä (government-related entity). Tämän ansiosta Uniper pystyi säilyttämään investment grade -tason luokituksensa, vaikka Uniperin erillisen luottokelpoisuuden katsottiin heikentyneen. Uniperin luottoluokituksen negatiiviset näkymät heijastavat kaasuvirtojen

Fortum Oyj
Tammi–syyskuun 2022 osavuositarkastus

suhteen vallitsevaa epävarmuutta, joka voi S&P:n näkemyksen mukaan edellyttää lisäystä hallituksen pakettiin. Lisäksi ne heijastavat sitä, että vakautuspaketin yksityiskohtia ei ole vielä hyväksytty.

S&P vahvisti 3.8.2022 Fortumin pitkän aikavälin luottoluokituksen pysyvän tasolla BBB negatiivisin näkymin. S&P arvioi, että Uniperin vakautuspaketti estää lisäkustannusten kertymisen Fortumille, ja katsoo Fortumin taloudellisen altistumisen olevan rajattu. Negatiivisten näkymien taustalla ovat S&P:n mukaan Uniperin vaikutus Fortumiin siihen saakka, kunnes Euroopan komissio hyväksyy vakautuspaketin, sekä yhtiön strategiaan liittyvät pitkän aikavälin epävarmuustekijät.

Fitch Ratings vahvisti 5.8.2022 säilyttävänsä Fortumin luottoluokituksen ennallaan tasolla BBB negatiivisin näkymin. Vahvistuksen taustalla on Saksan valtion kanssa sovittu Uniperin vakautuspaketti, joka luottoluokittajan näkemyksen mukaan rajaa saksalaisen tytäryhtiön Uniperin tappioiden vaikutuksia Fortumiin.

Fortum ilmoitti syyskuussa myyvänsä Uniperin kokonaan Saksan valtiolle. Sen jälkeen luottoluokituslaitokset ovat kommentoineet pitävänsä Uniperin myyntiä Fortumin kannalta luottopositiivisena, koska se parantaa yhtiön taloudellista ja riskiprofiilia. Luottoluokituslaitokset ovat kuitenkin todenneet, että on ennen aikaista määrittää Uniperin myynnin koko vaikutusta Fortumin luokitukseen. Luokituslaitosten odotetaan päivittävän luokituksensa sen jälkeen, kun myynti on saatu päätökseen ja Fortum julkaisee uuden strategiansa.

Fortumin tavoitteena on vähintään tason BBB-luottoluokitus, jotta yhtiö voi varmistaa taloudellisen joustavuuden ja rahoituksen hyvän saatavuuden.

Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Fortum yhteensä ¹⁾		Jatkuvat toiminnot ²⁾
	Liite	2021	Edell. 12kk
+ Korollinen vieras pääoma		17 220	12 987
- BS Likvidit varat		7 592	3 638
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		111	-
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		549	541
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		660	541
- BS Vakuussaaminen		9 163	3 694
+ BS Vakuusvelka		985	748
+/- Nettovakuusvelka/-saaminen		-8 179	-2 946
Rahoitusnettovelka	15	789	5 863
IS Liikevoitto		-588	2 478
+ IS Poistot		1 281	569
Käyttökate		693	3 046
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		3 124	-832
Vertailukelpoinen käyttökate		3 817	2 214
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		0,2	2,6

1) Vuoden 2021 luvut perustuvat jatkuviin ja lopetettuihin toimintoihin (yhteensä).

2) Edelliset 12 kk perustuu jatkuvien toimintojen edelliseen 12 kk:een.

Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate

Fortum otti käyttöön uuden vaihtoehtoisen tunnusluvun (APM) Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Tunnusluku sisältää 4 miljardin euron osakaslainasaamisen Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa. Järjestely edellyttää vielä viranomaishyväksyntöjä ja Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen vuoden loppuun mennessä. Lisätietoja liitetiedossa 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset.

milj. euroa	Jatkuvat toiminnot Edell. 12kk
Rahoitusnettovelka	5 863
Saaminen Uniperilta ¹⁾	-4 000
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta	1 863
Vertailukelpoinen käyttökate	2 214
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate	0,8

1) Osana periaatesopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin. Laina sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Katso lisätietoja vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä liitetiedosta 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto, ja lisätietoja rahoituksesta ja likviditeetin statuksesta liitetiedosta 15 Korollinen nettovelka.

Tunnuslukuja

Jatkuvat toiminnot

milj. euroa tai kuten merkitty	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Raportoitu						
IS Liikevaihto	2 152	1 296	6 068	4 251	6 422	8 239
IS Liikevoitto	917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-37	7	-333	147	168	-312
IS Kauden voitto	600	2 888	1 623	3 580	4 008	2 050
IS Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	601	2 892	1 619	3 568	3 985	2 036
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	0,67	3,26	1,82	4,02	4,49	2,29
CF Liiketoiminnan rahavirta	497	340	1 496	1 032	1 119	1 583
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	158	153	361	553	724	533
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	151	88	335	287	443	491

milj. euroa tai kuten merkitty	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen						
Käyttökate (EBITDA)	561	386	1 541	1 343	2 016	2 214
IS Liikevoitto	421	243	1 126	909	1 429	1 646
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	9	5	42	108	104	38
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	276	171	1 333	730	1 091	1 694
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	0,31	0,19	1,50	0,82	1,23	1,91

Jatkuvat ja lopetetut toiminnot (yhteensä)

milj. euroa tai kuten merkitty	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Raportoitu						
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	6 099	-721	-1 809	-103	739	-967
Tulos/osake, euroa	6,86	-0,81	-2,04	-0,12	0,83	-1,09
Liiketoiminnan rahavirta	-8 120	2 274	-9 374	3 394	4 970	-7 797
Henkilöstön lukumäärä			7 830	19 452	19 140	
Vertailukelpoinen						
Kauden voitto (määräysvallattomien omistajien osuuden jälkeen)	-1 990	171	-1 204	1 086	1 778	-512
Tulos/osake, euroa	-2,25	0,19	-1,36	1,22	2,00	-0,58

milj. euroa tai kuten merkitty	30.9.2022	31.12.2021	Edelliset 12kk
Taloudellinen asema			
Rahoitusnettovelka kauden lopussa	5 863	789	
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta ¹⁾	1 863	N/A	
Oikaistu nettovelka kauden lopussa	5 902	3 227	
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot			2,6
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta ¹⁾ /vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot			0,8
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, yhteensä		0,2	N/A
Oma pääoma/osake, euroa	7,28	13,66	
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294	

1) Osana periaatesopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin. Laina sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Konsernin lyhennetyin osavuositarkastuksen liitetiedot

1. Merkittävät laadintaperiaatteet

1.1 Laadintaperusta

Konsernin tilintarkastamaton lyhennetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa käyttöön otettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositarkastukset -standardia noudattaen. Osavuositarkastusta tulee lukea yhdessä vuoden 2021 konsernitilinpäätöksen kanssa.

Osavuositarkastuksessa esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluovusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Fortumin liiketoiminnasta osa on kausiluonteista, mistä johtuen vertailukelpoinen liikevoitto on yleensä suurempi vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä. Taulukoiden otsikoissa "Edelliset 12 kk" kuvaa raportointitietkeä edeltäviä 12 kuukauden lukuja.

Alla olevat symbolit kertovat, mitkä liitetiedon luvut täsmäävät tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtalaskelmaan.

IS = Tuloslaskelma

BS = Tase

CF = Rahavirta

1.2 Uniperin konsolidoinnin päättymisen vaikutus konsernitilinpäätökseen

Lopetetut toiminnot

Fortum menetti määräysvallan Uniperista allekirjoittaessaan 21.9.2022 periaatesopimuksen Uniper SE:n osakkeiden myymisestä Saksan valtiolle. Uniperin konsolidointi päättyi 30.9.2022. Uniper on ollut erillinen raportoitava segmentti Fortumin konsernitilinpäätöksessä, mikä on johtanut siihen, että Uniper on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi. Katso myös liitetieto 2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat.

Fortumin konsernin tuloslaskelmaa muutettiin sisältämään lopetettuja toimintoja koskevat tiedot vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti. Vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 vertailutiedot on oikaistu ja erillinen pörssitiedote oikaistuista vertailutiedoista julkaistiin 6.10.2022. Lopetetut toiminnot sisältävät Fortumin entisen tytäryhtiön Uniper SE:n ja sen konserniyhtiöt vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä ja vuonna 2021.

Tuloslaskelmatiedot seuraavissa konsernin lyhennetyin osavuositarkastuksen liitetiedoissa sisältävät vain jatkuvat toiminnot, ellei toisin mainita. Uniperin konsolidointi päättyi 30.9.2022, minkä takia Uniperin tase-erät eivät sisälly Fortumin 30.9.2022 konsernitaseeseen. Konsernitase 31.12.2021 sisältää Uniperin.

Yhteisomistus ruotsalaisessa ydinvoimayhtiö OKG AB:ssa

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa OKG Aktiebolag (OKG AB) -ydinvoimayhtiössä. Fortum omistaa yhtiöstä 45,5 %. Fortum käsitteli OKG AB -omistusosuuden tytäryhtiönä 31.3.2020 ja 30.9.2022 välisenä aikana, jolloin yhtiön tulos jakautui Uniper- ja Generation-segmenttien kesken omistusosuuksien suhteessa. OKG AB käsiteltiin osakkuusyhtiönä ennen 31.3.2020. Uniperin konsolidoinnin päättymisen yhteydessä 30.9.2022 OKG AB on uudelleenluokiteltu osakkuusyhtiöksi. Uudelleenluokittelu johti Generation-segmentin vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 lukujen oikaisemiseen.

Uniperin konsolidoinnin päättymisen vaikutus

Uniperin konsolidoinnin päättymisen yhteydessä 30.9.2022 Fortum kirjasi 28,0 miljardin euron kertaluonteisen, kassavirtavaikutuksettoman positiivisen erän. Summa koostuu Uniperin varojen, velkojen ja määräysvallattomien omistajien osuuden konsolidoinnin päättymisen nettovaikutuksesta sekä Uniperiin liittyvän liikearvon ja muiden hankinnan yhteydessä tehtyjen käyvän arvon oikaisujen kirjanpitoarvoista. Lisäksi summaan sisältyy tietyt aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät, lähinnä muuntoerot, jotka siirretään tuloslaskelmalle konsolidoinnin päätyttyä. Katso liitetieto 6.4 Lopetetut toiminnot.

1.3 Vaihtoehtoiset tunnusluvut

ESMA:n vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden (ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures) mukaan vaihtoehtoisena tunnuslukuna (APM) pidetään taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja, ja joka on muu kuin sovellettavassa tilinpäätösnormistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku.

Fortum käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja (APM), kuten vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen käyttökate, taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, segmenttien ja konsernin tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia. Liiketoimintojen tulosta ei voi vertailla eri raportointikausien välillä huomioimatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja siksi nämä erät eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon eivätkä vertailukelpoiseen käyttökatteeseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on esitetty erikseen konsernin tuloslaskelmalla liiketoiminnan läpinäkyvyyden ja lukujen vertailukelpoisuuden parantamiseksi eri kausien välillä. Katso liitetiedot 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto ja 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset.

Fortumin pitkän aikavälin taloudellinen tavoite pääomarakenteelle on rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde (katso Pääomarakenteen hallinta ja liitetieto 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset).

Fortum otti käyttöön uuden vaihtoehtoisen tunnusluvun (APM) Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Tunnusluku sisältää 4 miljardin euron osakaslainasaamisen Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa. Järjestely edellyttää vielä viranomaishyväksyntöjä ja Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätöksen vuoden loppuun mennessä. Lisätietoja liitetiedossa 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset.

1.4 Laadintaperiaatteet

Tässä osavuositiedossa noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernitilinpäätöksessä 2021 noudatettujen periaatteiden kanssa. Standardimuutoksilla ja tulkinnoilla, jotka tulivat voimaan 1.1.2022, ei ollut merkittävää vaikutusta Fortumin konsernitilinpäätökseen.

1.5 Osavuositiedossa käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi lasketaan Euroopan keskuspankin päivittäisten loppukurssien keskiarvona. Euroopan keskuspankki lopetti 2.3.2022 ruolan kurssin julkaisemisen. 2.3.2022 alkaen on käytetty markkinoiden klo 17.15 Itä-Euroopan aikaa julkaisemaa päivän spot-kurssia.

Keskeisimmät osavuositiedossa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	1-9/2022	1-6/2022	1-3/2022	1-12/2021	1-9/2021	1-6/2021	1-3/2021
Iso-Britannia (GBP)	0,8472	0,8424	0,8364	0,8596	0,8636	0,8680	0,8739
Norja (NOK)	10,0070	9,9817	9,9247	10,1633	10,2280	10,1759	10,2584
Puola (PLN)	4,6724	4,6354	4,6230	4,5652	4,5473	4,5374	4,5457
Venäjä (RUB)	76,6455	85,0393	99,1783	87,1527	88,5335	89,5502	89,6675
Ruotsi (SEK)	10,5274	10,4796	10,4807	10,1465	10,1528	10,1308	10,1202
Yhdysvallat (USD)	1,0638	1,0934	1,1217	1,1827	1,1962	1,2053	1,2048

Kauden lopun valuuttakurssi	30.9.2022	30.6.2022	31.3.2022	31.12.2021	30.9.2021	30.6.2021	31.3.2021
Iso-Britannia (GBP)	0,8830	0,8582	0,8460	0,8403	0,8605	0,8581	0,8521
Norja (NOK)	10,5838	10,3485	9,7110	9,9888	10,1650	10,1717	9,9955
Puola (PLN)	4,8483	4,6904	4,6531	4,5969	4,6197	4,5201	4,6508
Venäjä (RUB)	59,3288	56,4004	91,5833	85,3004	84,3391	86,7725	88,3175
Ruotsi (SEK)	10,8993	10,7300	10,3370	10,2503	10,1683	10,1110	10,2383
Yhdysvallat (USD)	0,9748	1,0387	1,1101	1,1326	1,1579	1,1884	1,1725

2. Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Osavuositarkastuksen laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet erät saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna. Tämän osavuositarkastuksen laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin konsernitiilinpäätöksessä 2021. Venäjän ja Ukrainan välinen sota on kuitenkin muuttanut geopolittisen tilanteen perusteellisesti. Geopolittisen tilanteen aiheuttaman epävarmuuden ja riskit huomioiden epävakammalla maailmantaloudella ja erityisesti epävakammilla hyödykemarkkinoilla voi myös tulevaisuudessa olla vaikutuksia tilinpäätöksen lukuihin. Nämä tekijät voivat vaikuttaa varojen ja velkojen kirjanpitoarvoon, tuottojen määrään ja kirjaamisajankohtaan sekä kassavirtoihin.

Uniperin myynti Saksan valtiolle

Fortum, Saksan hallitus ja Uniper allekirjoittivat 21.9.2022 periaatesopimuksen, joka mahdollistaa Saksan valtiolle Uniperin haltuunoton. Sopimuksen mukaisesti Uniper laskee liikkeelle uusia osakkeita, jotka Saksan valtio merkitsee 1,70 euron nimellisarvolla osakkeelta. Osakepääoman korotuksen yhteydessä Saksan valtio ostaa kaikki Fortumin omistuksessa olevat Uniperin osakkeet (yhteensä noin 293 miljoonaa osaketta) 0,5 miljardilla eurolla eli 1,70 eurolla osakkeelta. Tässä vaiheessa rahoitussopimuksen lauseke määräysvallan vaihtumisesta astuu voimaan, ja Saksan valtio myöntää rahoitusta Uniperille Fortumin myöntämän 4 miljardin euron osakaslainan takaisinmaksuun ja Fortumin 4 miljardin euron emoyhtiötakaus vapautetaan. Sovitun järjestelyn toteutuminen edellyttää vielä lopullisten sopimusten solmimista Saksan valtion ja Uniperin kanssa sekä viranomaishyväksyntöjä useilla maantieteellisillä alueilla, mukaan lukien sulautumisia (Merger Control) ja valtionapua (State Aid) koskevat luvat Euroopan komissiolta. Uniperin pääoman korotuksen toteuttaminen edellyttää myös Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen tämän vuoden loppuun mennessä.

Sopimuksen allekirjoittaminen Saksan valtion kanssa johti määräysvallan uudelleenarvointiin IFRS 10 Konsernitiilinpäätös -standardin mukaisesti. Yhtiön johto totesi, että Fortumin oikeudet eivät ole enää tosiasialliset, koska yhtiöllä ei enää käytännössä ole mahdollisuutta ohjata Uniperin toimintaa. Näin ollen, määräysvalta todettiin menetetyksi ja Uniperin konsolidointi päättyi 30.9.2022. Tämän lisäksi Uniper on esitetty lopetettuina toimintoina vuoden 2022 kolmannesta neljänneksestä lähtien IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, koska johto on sitoutunut myymään Uniper SE:n osakkeet kokonaisuudessaan ja Uniper on ollut erillinen raportoitava segmentti ja merkittävä osa Fortum-konsernia. Katso myös liitetieto 1 Merkittävät laadintaperiaatteet.

Fortum pitää kaupan toteuttamisen ehtojen täyttymistä erittäin todennäköisenä. Tietty epävarmuus kuitenkin säilyy, koska ehtojen täytyminen ei ole täysin Fortumin hallinnassa.

Likviditeetti

Vuoden 2021 jälkipuoliskosta lähtien voimakas heilunta hyödykemarkkinoilla ja ennätyskallisten korkeat hinnat ovat edellyttäneet aiempaa merkittävästi suurempia sähkөөn ja kaasuun liittyviä vakuuksia hyödykepörsseissä. Hyödykehintojen heilunnan ja korkeiden hintatasojen hallitsemiseksi Fortum on ryhtynyt ennalta ehkäiseviin rahoitustoimiin varmistukseksi likviditeettiasemansa ja taloudellisen joustavuutensa. Tällä hetkellä Fortumilla on riittävästi likvidejä varoja nykyisten vakuusvaatimusten täyttämiseksi. Fortum kuitenkin ilmoitti 6.9.2022 sopineensa

pääomistajansa Suomen valtion kanssa 2 350 miljoonan euron siltarahoituksesta, jolla yhtiö pyrkii varmistamaan riittävät likviditeettivarat tilanteessa, jossa sähkönhinnat, ja sen myötä vakuusvaatimukset nousisivat edelleen voimakkaasti. Lainan myöntää Suomen valtion kokonaan omistama sijoitusyhtiö Solidium. Järjestelyn ehtojen mukaisesti, jotta järjestely jää voimaan vuodeksi, Fortum päätti 26.9.2022 nostaa 350 miljoonan euron erän. Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 2 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottolimittejä, joka koostuu täysin Solidiumin siltarahoituksesta (eräännyty syyskuussa 2023). Katso myös liitetieto 15 Korollinen nettovelka.

Geopoliittiset epävarmuudet ja vaikutukset Venäjän toimintoihin

Fortum kirjasi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 445 miljoonan euron arvonalentuminen Venäjän liiketoiminnan pitkäaikaisista varoista. Ruplan kurssin vahvistumisesta johtuen, arvonalentuminen kasvoi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä 576 miljoonaan euroon. Vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä kirjattiin lisäksi 126 miljoonaa euroa odotettavissa olevia luottotappiota Venäjän saamisiin liittyen. Alaskirjausten jälkeen Fortumin Venäjän varojen kokonaiskirjanpitoarvo on noin 3,3 miljardia euroa vuoden 2022 kolmannen neljänneksen lopussa (31.3.2022: 1,8; 31.12.2021: 2,5). Kirjanpitoarvon muutos vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä johtuu ruplan kurssin vahvistumisesta. Katso myös liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen.

Fortum arvioi Venäjän ja Ukrainan välisen sodan ja siihen liittyvien epävarmuuksien, riskien ja pakotteiden vaikutusta Venäjän liiketoimintaan liittyvien varojen käypiin arvoihin vuoden 2022 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja kirjasi 445 miljoonan euron arvonalentumisen. Johto on arvioinut, että lisäarvonalentumisille ei ole tarvetta vuoden 2022 kolmannen neljänneksen osavuositiedossa. Fortumin Venäjän omaisuuserien kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvoon. Fortum valmistautuu hallittuun poistumiseen Venäjän markkinoilta sekä Venäjän toimintojen mahdollisiin myynteihin ensisijaisena vaihtoehtona. Päätöksiä ei kuitenkaan ole tehty, ja nämä prosessit voivat viedä jonkin aikaa ja ne edellyttävät viranomaisten hyväksyntää.

Venäjän federaation asettamien pakotteiden seurauksena Fortumin Venäjän tytäryhtiöihin kohdistuu merkittäviä valuutanvaihdon rajoituksia, jotka tällä hetkellä rajoittavat varojen siirtoa, kuten mahdollista osingonjakoa, Euroopan unionin alueelle. Näin ollen Fortumin Russia-segmentin Venäjällä pidetyt rahat ja pankkisaamiset, yhteensä 268 miljoonaa euroa, eivät ole muiden konserniyhtiöiden käytettävissä. Pakotteet eivät kuitenkaan tällä hetkellä rajoita Fortumia käyttämästä äänioikeuttaan Venäjän tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa. Näin ollen Fortumin Venäjän yhtiöt on edelleen yhdistelty tytäryhtiöinä 30.9.2022.

Katso myös Avaintekijät ja riskit -osio.

3. Tiedot segmenteittäin

Fortumin IFRS:n mukaiset raportoitavat segmentit ovat Generation, Russia, City Solutions ja Consumer Solutions. Muut toiminnot sisältää konsernitoiminnot, T&K-toiminnot ja teknologian kehitysprojektit. Uniper-segmentti on luokiteltu vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä lopetetuiksi toiminnoiksi. Lisätietoa liitetiedoissa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet ja 6 Yrityshankinnat ja -myynnit, myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot.

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa OKG Aktiebolag (OKG AB) -ydinvoimayhtiössä. Fortum omistaa yhtiöstä 45,5 %. Fortum käsitteli OKG AB -omistusosuuden tytäryhtiönä 31.3.2020 ja 30.9.2022 välisenä aikana, jolloin yhtiön tulos jakautui Uniper- ja Generation-segmenttien kesken omistusosuuksien suhteessa. OKG AB käsiteltiin osakkuusyhtiönä ennen 31.3.2020. Uniperin konsolidoinnin päättymisen yhteydessä 30.9.2022 OKG AB on uudelleenluokiteltu osakkuusyhtiöksi. Uudelleenluokittelu johti Generation-segmentin vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 lukujen oikaisemiseen.

Vuosineljännes

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Muut toiminnot		Jatkuvat toiminnot yhteensä	
		III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021	III/2022	III/2021	III/2022	III/2021	III/2022	III/2021	III/2022	III/2021
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin													
Sähkönmyynti ¹⁾		879	639	231	175	45	24	981	406	0	-	2 135	1 245
Lämmönmyynti		-	-	23	16	54	58	-	-	-	-	77	75
Kaasunmyynti		-	28	-	-	-	-	79	38	-	-	79	67
Jätteiden käsittelyn myynti		0	0	-	-	63	58	-	-	-	-	63	58
Muu myynti		16	9	7	1	92	61	34	40	34	33	184	145
Liikevaihto		894	676	262	193	254	201	1 094	485	34	33	2 539	1 588
Eliminoinnit		237	-34	-	-	-21	-5	-8	-1	-27	-24	181	-64
Nord Pool -netotus ²⁾												-568	-229
IS Ulkoinen liikevaihto		1 132	642	262	193	233	196	1 086	484	8	9	2 152	1 296
Vertailukelpoinen käyttökate		416	278	107	81	17	22	36	31	-15	-25	561	386
IS Poistot		-41	-40	-40	-36	-33	-43	-19	-18	-7	-6	-140	-143
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		375	237	67	45	-16	-21	17	13	-22	-31	421	243
Arvon alentumiset ja peruutukset		-	-	-35	-1	0	-	-	-	-	-	-35	-1
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät		0	0	0	0	0	2 605	0	0	138	6	138	2 612
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		131	-66	-13	0	-64	-9	342	222	-	0	396	146
Muut		-	-	-3	-	-	-	-	-	-	-	-3	-
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	131	-66	-51	0	-64	2 596	342	222	138	6	496	2 757
IS Liikevoitto		506	171	16	44	-80	2 575	359	235	116	-25	917	3 000
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	11	2	-1	5	3	-1	-	-	-4	0	9	5
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	-13	4	-24	5	3	-1	-	-	-4	0	-37	7
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin													
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin ³⁾	6	3	2	0	16	3	2	-	0	2	44	8	64
Investoinnit käyttöomaisuuteen		76	35	12	8	43	32	18	13	2	1	151	88
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	-	0	1	0	0	3 578	0	0	150	11	152	3 589

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.
- 2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.
- 3) Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniperin uusien osakkeiden hankinnat eivät sisälly Bruttoinvestoinnit osakkeisiin -erään. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Vuoden alusta

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Muut toiminnot		Jatkuvat toiminnot yhteensä	
		I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021	I-III/2022	I-III/2021	I-III/2022	I-III/2021	I-III/2022	I-III/2021	I-III/2022	I-III/2021
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin													
Sähkönmyynti ¹⁾		2 272	1 794	600	543	125	127	2 705	1 333	0	-	5 702	3 797
Lämmönmyynti		-	-	91	92	370	404	-	-	-	-	461	496
Kaasunmyynti		-	90	-	-	-	1	288	134	-	-	288	225
Jätteiden käsittelyn myynti		0	0	-	-	174	180	-	-	-	-	174	180
Muu myynti		38	32	11	4	204	163	126	103	103	103	483	405
Liikevaihto		2 310	1 916	702	639	873	876	3 118	1 570	103	103	7 108	5 103
Eliminoinnit		497	-153	-	-	-36	-26	-27	-6	-79	-80	355	-264
Nord Pool -netotus ²⁾												-1 394	-588
IS Ulkoinen liikevaihto		2 807	1 763	702	639	837	850	3 091	1 564	25	23	6 068	4 251
Vertailukelpoinen käyttökate		1 073	817	290	285	107	197	130	120	-59	-78	1 541	1 343
IS Poistot		-123	-122	-106	-104	-110	-136	-57	-52	-19	-20	-415	-433
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		950	695	185	182	-3	62	73	68	-78	-98	1 126	909
Arvon alentumiset ja peruutukset		-	-	-355	-30	0	-	-	-	-	-	-356	-30
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät		0	50	0	1	639	2 609	0	0	141	15	780	2 674
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-154	-76	-13	0	-117	-13	699	314	-	0	415	225
Muut		-	-	-27	-	1	-	-	-	-10	-	-35	-
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-154	-26	-395	-29	522	2 596	699	314	132	15	804	2 869
IS Liikevoitto		796	669	-211	152	519	2 658	772	382	54	-83	1 930	3 778
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	23	13	14	57	10	39	-	-	-6	0	42	108
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	-131	52	-207	57	10	39	-	-	-6	0	-333	147
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin													
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin ³⁾	6	3	3	4	34	3	2	-	0	17	227	26	265
Investoinnit käyttöomaisuuteen		151	97	21	26	105	119	51	49	7	11	335	287
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	-	129	1	17	1 209	3 583	0	0	150	19	1 360	3 748

1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.

2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

3) Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniperin uusien osakkeiden hankinnat eivät sisälly Bruttoinvestoinnit osakkeisiin -erään. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Edelliset 12 kk

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia	City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Muut toiminnot		Jatkuvat toiminnot yhteensä		
		Edell. 12kk	2021 oikaistu	Edell. 12kk	2021	Edell. 12kk	2021	Edell. 12kk	2021	Edell. 12kk	2021	Edell. 12kk	2021
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin													
Sähkönmyynti ¹⁾		3 138	2 660	819	761	202	205	3 625	2 253	0	0	7 784	5 879
Lämmönmyynti		-	-	135	137	578	612	-	-	-	-	713	749
Kaasunmyynti		77	167	-	-	-	1	379	225	-	-	456	393
Jätteiden käsittelyn myynti		0	0	-	-	243	250	-	-	-	-	243	250
Muu myynti		48	42	15	8	276	235	167	144	139	138	645	567
Liikevaihto		3 264	2 869	969	906	1 300	1 302	4 171	2 622	139	138	9 842	7 837
Eliminoinnit		509	-140	1	1	-38	-29	-35	-14	-103	-104	333	-286
Nord Pool -netotus ²⁾												-1 935	-1 128
IS Ulkoinen liikevaihto		3 773	2 729	969	906	1 261	1 273	4 135	2 608	35	34	8 239	6 422
Vertailukelpoinen käyttökate		1 542	1 287	409	404	227	317	132	123	-95	-114	2 214	2 016
IS Poistot		-165	-164	-145	-142	-156	-182	-76	-71	-27	-28	-569	-587
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		1 377	1 123	264	261	70	135	56	52	-122	-142	1 646	1 429
Arvonlaskennat ja peruutukset		-	-	-360	-35	0	-	-	-	-	-	-361	-35
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät		0	50	0	1	638	2 608	0	0	140	14	779	2 673
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-185	-107	-13	0	-176	-72	828	443	0	-	454	264
Muut		-	-	-27	-	1	-	-	-	-15	-6	-41	-6
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-185	-57	-400	-34	463	2 536	828	443	125	8	832	2 897
IS Liikevoitto		1 192	1 066	-136	227	533	2 671	885	495	3	-134	2 478	4 325
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	10	0	19	62	14	42	-	-	-5	0	38	104
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	-119	64	-201	62	14	42	-	-	-5	0	-312	168
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin													
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin ³⁾	6	7	7	5	36	3	2	0	-	27	237	42	281
Investoinnit käyttöomaisuuteen		223	168	42	47	148	161	70	68	10	15	491	443
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	0	129	2	18	1 495	3 870	0	0	150	19	1 647	4 034

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.
- 2) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.
- 3) Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniperin uusien osakkeiden hankinnat eivät sisälly Bruttoinvestoinnit osakkeisiin -erään. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Varat ja velat segmenteittäin

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Muut toiminnot		Yhteensä	Uniper	Yhteensä
		30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	31.12.2021
Korottomat varat		4 970	5 545	2 923	1 923	1 908	2 874	1 422	1 496	277	283	11 500	27 137	39 258
BS Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	926	1 032	561	678	77	74	-	-	23	32	1 586	644	2 461
Eliminoinnit												-338		-386
Segmenttien varat yhteensä		5 896	6 577	3 484	2 601	1 984	2 949	1 422	1 496	300	315	12 748	27 781	41 333
Korolliset saamiset	14											5 388		3 107
BS Laskennalliset verosaamiset												844		2 149
Muut varat												9 100		95 481
BS Likvidit varat												3 638		7 592
BS Varat yhteensä												31 719		149 661
Segmenttien velat		323	616	156	93	329	492	383	371	140	190	1 332	22 435	24 196
Eliminoinnit												-338		-386
Segmenttien velat yhteensä												993		23 810
BS Laskennalliset verovelat												514		827
Muu vieras pääoma												10 682		94 140
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma												12 188		118 777
Korollinen vieras pääoma	15											12 987		17 220
BS Oma pääoma												6 543		13 665
BS Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä												31 719		149 661
Henkilöstön lukumäärä		1 371	1 116	2 708	2 627	1 606	1 766	1 176	1 176	969	961	7 830	11 494	19 140

Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen vertailukelpoisen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sekä vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions	
		Edell. 12kk	31.12.2021 oikaistu	Edell. 12kk	31.12.2021	Edell. 12kk	31.12.2021	Edell. 12kk	31.12.2021
Vertailukelpoinen liikevoitto		1 377	1 123	264	261	70	135	56	52
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	10	0	19	62	14	42	-	-
Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		1 387	1 123	284	323	84	177	56	52
Segmenttien varat kauden lopussa		5 896	6 577	3 484	2 601	1 984	2 949	1 422	1 496
Segmenttien velat kauden lopussa		323	616	156	93	329	492	383	371
Vertailukelpoinen sidottu pääoma		5 573	5 961	3 328	2 508	1 655	2 456	1 039	1 125
Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ¹⁾		5 811	5 925	2 742	2 516	1 993	2 915	935	746
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		23,9	19,0	10,3	12,9	4,2	6,1	6,0	6,9

1) Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttäen vuoden alun ja jokaisen vuosineljänneksen lopun arvoja.

4. Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto

4.1 Liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen liikevoittoon

Vuosineljännes

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		Muut		Raportoitu	
	III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021 oikaistu	III/2022	III/2021 oikaistu
Liikevaihto	2 219	1 420	-	-	-	-	-67	-124	-	-	2 152	1 296
Muut tuotot	158	2 648	-	-	-138	-2 612	0	-22	-	-	19	13
Materiaalit ja palvelut	-1 027	-674	-	-	-	-	-329	-	-	-	-1 356	-674
Henkilöstökulut	-121	-111	-	-	-	-	-	-	-	-	-121	-111
Poistot	-175	-144	35	1	-	-	-	-	-	-	-140	-143
Muut kulut	-136	-138	-	-	-	-	-	-	3	-	-133	-138
IS Vertailukelpoinen liikevoitto			35	1	-138	-2 612	-396	-146	3	-	421	243
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			-35	-1	138	2 612	396	146	-3	-	496	2 757
IS Liikevoitto	917	3 000									917	3 000

Vuoden alusta

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		Muut		Raportoitu	
	I-III/2021		I-III/2021		I-III/2021		I-III/2021		I-III/2021		I-III/2021	
	I-III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu
Liikevaihto	5 806	4 766	-	-	-	-	262	-515	-	-	6 068	4 251
Muut tuotot	844	2 762	-	-	-780	-2 674	9	-24	-1	-	72	65
Materiaalit ja palvelut	-3 132	-2 517	-	-	-	-	-686	314	-	-	-3 818	-2 203
Henkilöstökulut	-369	-362	-	-	-	-	-	-	-	-	-369	-362
Poistot	-771	-464	356	30	-	-	-	-	-	-	-415	-433
Muut kulut	-448	-407	-	-	-	-	-	-	37	-	-411	-408
IS Vertailukelpoinen liikevoitto			356	30	-780	-2 674	-415	-225	35	-	1 126	909
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			-356	-30	780	2 674	415	225	-35	-	804	2 869
IS Liikevoitto	1 930	3 778									1 930	3 778

Edelliset 12 kk

milj. euroa	Oikaisematon		Arvon- alentumiset ja peruutukset		Myyntivoitot ja saman- kaltaiset erät		Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		Muut		Raportoitu	
	Edell.	2021	Edell.	2021	Edell.	2021	Edell.	2021	Edell.	2021	Edell.	2021
	12kk	oikaistu	12kk	oikaistu	12kk	oikaistu	12kk	oikaistu	12kk	oikaistu	12kk	oikaistu
Liikevaihto	7 274	6 234	-	-	-	-	965	188	-	-	8 239	6 422
Muut tuotot	856	2 773	-	-	-779	-2 673	23	-9	-1	-	98	91
Materiaalit ja palvelut	-3 591	-2 976	-	-	-	-	-1 443	-443	-	-	-5 034	-3 419
Henkilöstökulut	-504	-496	-	-	-	-	-	-	-	-	-504	-496
Poistot	-929	-622	361	35	-	-	-	-	-	-	-569	-587
Muut kulut	-629	-589	-	-	1	1	-	-	42	6	-586	-582
IS Vertailukelpoinen liikevoitto			361	35	-779	-2 673	-454	-264	41	6	1 646	1 429
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			-361	-35	779	2 673	454	264	-41	-6	832	2 897
IS Liikevoitto	2 478	4 325									2 478	4 325

Arvon alentumiset ja peruutukset

Arvon alentumiset ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset oikaistaan poistoista ja arvonalentumisista ja esitetään vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä. Vuoden 2022 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen arvonalentumiset sisältävät 355 miljoonaa euroa arvonalentumisia Russia-segmentissä. Arvon alentumisten 35 miljoonan euron muutos verrattuna vuoden 2022 kahteen ensimmäiseen neljännekseen johtuu ruflan kurssin vahvistumisesta. Katso liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen. Vuoden 2021 arvonalentumiset sisälsivät Venäjän Argayashin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP) kaupan yhteydessä kirjattun 35 miljoonan euron verovähennyskelpoisen kassavirtavaikutuksettomien arvonalentumisten Russia-segmentissä.

Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät

Vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältävät 638 miljoonan euron myyntivoiton 50 prosentin omistusosuuden myynnistä norjalaisesta kaukolämpöyhtiöstä Fortum Oslo Varme AS:sta, 77 miljoonan euron myyntivoiton 30 prosentin omistusosuuden myynnistä julkisten latauspisteiden operaattori Recharge AS:sta ja 61 miljoonan euron myyntivoiton sähköautojen latauspalvelu Plugsurfinin myynnistä. Vuoden 2021 myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisälsivät 2 350 miljoonan euron myyntivoiton 50 prosentin omistusosuuden myynnistä ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukokylmäyhtiöstä, Stockholm Exergi Holding AB:sta, 254 miljoonan euron myyntivoiton Baltian kaukolämpöliiketoiminnoista ja 50 miljoonan euron myyntivoiton kahdeksasta pienestä vesivoimalaitoksesta Ruotsissa (katso liitetieto 6.2 Yritysmuunnit).

Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset

Johdannaisina käsiteltävien fyysisten sopimusten selvittämisen vaikutukset oikaistaan myyntiin sekä materiaaleihin ja palveluihin, jotta erät kuvaisivat näiden sopimusten osalta niiden sopimusperusteista myynti- tai hankintahintaa, eikä vastaavaa markkinahintaa toimitushetkellä ("contract pricing adjustment"). Oikaisuja tarvitaan taloudellisen tuloksen ymmärtämisen parantamiseksi, kun verrataan eri tilikausien tuloksia.

4.2 Vertailukelpoisen liikevoiton täsmäytys vertailukelpoiseen kauden voittoon

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edell. 12kk
IS Liikevoitto		917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4.1	-496	-2 757	-804	-2 869	-2 897	-832
IS Vertailukelpoinen liikevoitto		421	243	1 126	909	1 429	1 646
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		-37	7	-333	147	168	-312
Oikaisut osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	46	-2	375	-39	-65	350
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		9	5	42	108	104	38
IS Rahoituskulut - netto		-141	-46	417	-135	-161	391
Rahoituskuluihin - netto liittyvät oikaisut	7	66	13	147	39	34	141
Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto		-75	-34	564	-96	-127	532
Vertailukelpoinen voitto ennen tuloveroja		354	215	1 732	922	1 405	2 216
IS Tuloverot		-138	-73	-391	-210	-325	-506
Tuloveroihin liittyvät oikaisut		60	25	8	29	34	13
Vertailukelpoiset tuloverot		-77	-48	-383	-181	-290	-493
IS Määräysvallattomat omistajat		1	4	-4	-12	-23	-15
Määräysvallattomiin omistajiin liittyvät oikaisut		-2	0	-12	1	-1	-14
Vertailukelpoinen määräysvallattomat omistajat		-1	4	-15	-10	-24	-29
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen kauden voitto		276	171	1 333	730	1 091	1 694
Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen kauden voitto	6.4	-2 266	0	-2 538	355	687	-2 206
Vertailukelpoinen kauden voitto, Fortum yhteensä		-1 990	171	-1 204	1 086	1 778	-512
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen tulos/osake, euroa	24	0,31	0,19	1,50	0,82	1,23	1,91
Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen tulos/osake, euroa	24	-2,56	0,00	-2,86	0,40	0,77	-2,48
Vertailukelpoinen tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	24	-2,25	0,19	-1,36	1,22	2,00	-0,58

Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oikaistaan merkittävästi erillä (vastaavasti kuin vertailukelpoista kauden voittoa määrittäessä tehdyt oikaisut). Vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sisältää 194 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät Fortumin omistukseen venäläisessä TGC-1:ssä ja 29 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyrityksiin Venäjällä. Arvonalentumisten 22 miljoonan euron muutos verrattuna vuoden 2022 kahteen ensimmäiseen neljännekseen johtuu rullan kurssin vahvistumisesta. Katso liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen.

Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto

Rahoituskuluja – netto oikaistaan esimerkiksi muut rahoituserät – nettoon kirjatulla ydinjätehuoltoon liittyvillä erillä, rahoituserien käypien arvojen muutoksilla, sekä rahoituserien arvonalentumisilla ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutuksilla.

Vertailukelpoiset tuloverot

Tuloveroja oikaistaan vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien, rahoituskuluihin – netto liittyvien oikaisujen, verokannan muutosten ja muiden kertaluonteisten oikaisujen verovaikutuksilla.

Katso myös liitetieto 24 Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmäytykset.

5. Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan nykyiset tavoitteet ja periaatteet on esitetty vuoden 2021 konsernitilinpäätöksessä.

Käypien arvojen hierarkiatasot

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on esitetty seuraavien käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti:

Taso 1: täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla;

Taso 2: muut tiedot kuin tasoon 1 sisältyvät noteeratut hinnat, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on havainnoitavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina);

Taso 3: omaisuuserää tai velkaa koskevat tiedot, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei havainnoitavissa olevat tiedot).

Katso myös laadintaperiaatteet konsernitilinpäätöksen 2021 liitetiedossa 15 Rahoitusvarat ja -velat käypään arvoon.

Rahoitusvarat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021
Pitkäaikaisissa varoissa										
Muut sijoitukset ²⁾	-	71	-	46	857	99			857	216
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			133	62				-9	133	53
Ei sovelleta suojauslaskentaa	428	5 136	116	11 708	32	207	-148	-96	428	16 955
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			115	54					115	54
Ei sovelleta suojauslaskentaa			4	34					4	34
Korolliset saamiset	-	111			42	36			42	147
Yhteensä pitkäaikaisissa varoissa	428	5 318	367	11 904	931	342	-148	-105	1 578	17 460
Lyhytaikaisissa varoissa										
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa	1 705	50	296	572			-1 235	-207	766	416
Ei sovelleta suojauslaskentaa	8 227	22 876	1 349	45 575	7	326	-7 399	-4 028	2 184	64 750
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			11	57					11	57
Ei sovelleta suojauslaskentaa			204	170					204	170
Muut saamiset			-	13					-	13
Korolliset saamiset	541	596			6	4			547	600
Yhteensä lyhytaikaisissa varoissa	10 473	23 522	1 861	46 387	13	330	-8 634	-4 235	3 713	66 006
Yhteensä rahoitusvaroissa	10 901	28 840	2 228	58 291	944	672	-8 782	-4 340	5 291	83 465

1) Saamiset ja velat netotetaan standardimuotoisista, hyödykepörssiissä tehdyistä ja samaan aikaan toimitettavista sähkö- ja muista hyödykejohdannaisista Fortumissa, pois lukien Uniper-segmentti, joka sisältyy 31.12.2021 lukuihin.

2) Muut sijoitukset koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista.

Rahoitusvelat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021
Pitkäaikaisissa veloissa										
Korolliset velat ²⁾			624	1 669					624	1 669
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			548	257				-9	548	248
Ei sovelleta suojauslaskentaa	219	4 874	424	11 336	10	259	-148	-96	505	16 373
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			114	27					114	27
Ei sovelleta suojauslaskentaa			-	8					-	8
Yhteensä pitkäaikaisissa veloissa	219	4 874	1 710	13 297	10	259	-148	-105	1 791	18 326
Lyhytaikaisissa veloissa										
Korolliset velat			541	549					541	549
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa	5 060	420	2 690	2 721			-1 657	-207	6 093	2 934
Ei sovelleta suojauslaskentaa	6 149	20 316	2 121	52 531	3	86	-6 977	-4 028	1 296	68 905
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			7	4					7	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa			96	103					96	103
Yhteensä lyhytaikaisissa veloissa	11 209	20 736	5 454	55 908	3	86	-8 634	-4 235	8 032	72 496
Yhteensä rahoitusveloissa	11 428	25 610	7 164	69 205	13	345	-8 782	-4 340	9 823	90 822

- 1) Saamiset ja velat netotetaan standardimuotoisista, hyödykepörsseissä tehdyistä ja samaan aikaan toimitettavista sähkö- ja muista hyödykejohdannaisista Fortumissa, pois lukien Uniper-segmentti, joka sisältyy 31.12.2021 lukuihin.
- 2) Osuus joukkovelkakirjalainoista, joihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Kolmen ensimmäisen neljänneksen muutos käypien arvojen hierarkiatasojen rahoitusvaroissa yhteensä sisältää 198 092 miljoonaa euroa ja muutos käypien arvojen hierarkiatasojen rahoitusveloissa yhteensä sisältää 215 846 miljoonaa euroa Uniperin konsolidoinnin päättymiseen liittyvää vaikutusta 30.9.2022.

Syyskuun 2022 lopussa hyödykejohdannaisten käypä arvo nettona oli -4 930 miljoonaa euroa, josta varoja 3 512 miljoonaa euroa ja velkoja 8 442 miljoonaa euroa (-6 225 miljoonaa euroa 31.12.2021, josta varoja 82 miljardia euroa ja velkoja 88 miljardia euroa). Nettoarvon pieneneminen joulukuusta 2021 johtui pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymisestä, jota vaimensi kohonneiden hyödykehintojen vaikutus jatkuviin toimintoihin.

Korko- ja valuuttajohdannaisten käypä arvo on nettona 117 miljoonaa euroa, josta varoja 334 miljoonaa euroa ja velkoja 216 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen vakuussopimuksiin, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Syyskuun 2022 lopussa Fortum oli saanut 48 miljoonaa euroa näistä vakuussopimuksista. Saatua rahaa on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Lisätietoja johdannaisinstrumenteista on liitetiedoissa 4 Vertailukelpoinen liikevoitto ja vertailukelpoinen kauden voitto. Lisätietoja korollisista saamisista ja veloista on liitetiedoissa 14 Korolliset saamiset ja 15 Korollinen nettovelka sekä liitetiedossa 20 Pantatut varat ja vastuut.

Lisäykset Muissa sijoituksissa koostuu pääasiassa 1,3 GW:n tuulivoimaprojektifortifoliosta Venäjällä. Pitkäaikaisten johdannaisina käsiteltävien kaasun toimitussopimusten käypä arvo on siirretty tasosta 2 tasoon 3 raportointikauden aikana johtuen muuttuneesta markkinatilanteesta lähtöparametreissa, joita käytetään arvonlaskennassa. Uniperin konsolidoinnin päättymisen pienensi tason 3 käypä arvo 1 416 miljoonaa euroa. Muita siirtoja tasosta 3 ei ollut.

Muutokset käypien arvojen hierarkiatasossa 3

	1.1.2022	Ostot	Myyntit	Selvitykset	Voitot / tappiot tuloslaskelmassa	Siirrot ja lisäykset tasoon 3	Voitot / tappiot laajassa tuloksessa	Tytär-yhtiöiden myynti	30.9.2022
Taseessa, netto									
Muut sijoitukset	99	16	-17		187	572	1	-2	856
Hyödykejohdannaiset, käyvät arvot	764		135	-105	-1 936	3 529	-1	-2 360	26
Hyödykejohdannaisten ensimmäisen päivän voitot ja tappiot	-575	2		24	-397			946	0
Korolliset saamiset	40			-5	13				48
Yhteensä taseessa, netto	328	18	118	-86	-2 133	4 101	0	-1 416	930

6. Yrityshankinnat ja -myynnit, myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

6.1 Yrityshankinnat

milj. euroa	III/2021		I-III/2021		2021	Edelliset 12kk
	III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	oikaistu	
Hankitut tytäryhtiöosakkeet (brutto)	0	38	0	211	210	-1
Hankitut osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	4	18	11	36	39	14
Hankitut muut osakkeet (brutto)	4	8	16	18	31	29
Yhteensä	8	64	26	265	281	42

Vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana ei ollut merkittäviä yrityshankintoja. Vuoden 2021 aikana hankitut tytäryhtiöosakkeet liittyivät pääasiassa Uniperin osakkeiden hankintaan. Vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniperin uusien osakkeiden hankinnat eivät sisälly Bruttoinvestoinnit osakkeisiin -erään, koska rahavirran esittämistapaa on muutettu. Fortum esittää vuoden 2022 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Uniperin uusien osakkeiden hankinnan rahoituksen rahavirrassa vastatakseen paremmin IAS 7 Rahavirtalaskelmat -standardin vaatimuksiin. Vuoden 2021 viimeiseen neljännekseen asti Uniperin uusien osakkeiden hankinta esitettiin investointien rahavirrassa. Vertailukautta ei ole uudelleenluokiteltu.

6.2 Yritysmyyntit

milj. euroa	III/2021		I-III/2021		2021	Edelliset 12kk
	III/2022	oikaistu	I-III/2022	oikaistu	oikaistu	
Myydyt tytäryhtiöosakkeet (brutto)	66	695	1 274	851	1 136	1 560
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	86	2 894	86	2 897	2 898	87
Yhteensä	152	3 589	1 360	3 748	4 034	1 647

Yritysmyyntit vuoden 2022 aikana

Fortum, Saksan hallitus ja Uniper allekirjoittivat periaatesopimuksen 21.9.2022, joka mahdollistaa Saksan valtiolle Uniperin haltuunoton, ja Uniperin konsolidointi päättyi. Uniper SE:n osakkeet on luokiteltu muihin osakkeisiin ja ne esitetään 30.9.2022 taseessa myytävänä olevissa omaisuuserissä. Katso lisätietoja liitetiedoissa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet, 2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat ja 6.4 Lopetetut toiminnot.

Fortum ilmoitti 1.9.2022 saaneensa päätökseen sähköautojen latauspalvelu Plugsurfingin myynnin Fleetcor Technologiesille, joka on maailman johtavia yritysten maksutapahtumiin erikoistuneita yrityksiä. Velaton kauppahinta oli noin 75 miljoonaa euroa, ja Fortum kirjasi kaupasta 61 miljoonan euron verottoman myyntivoiton Muut toiminnot -segmentin vuoden 2022 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Fortum sai 18.8.2022 päätökseen 30 %:n omistuksensa myynnin sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattori Recharge AS:sta Infracapitalille. Infracapital on osa sijoitusyhtiö M&G:tä ja vastaa sen pääomasijoituksista infrastruktuuriin. Kauppahinta oli noin 85 miljoonaa euroa, ja Fortum kirjasi Muut toiminnot -segmentin vuoden 2022 kolmannen neljänneksen tulokseen 77 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 19.5.2022 saaneensa päätökseen 50 prosentin omistusosuutensa myynnin norjalaisesta kaukolämpöyhtiöstä Fortum Oslo Varme AS:sta sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat Hafslund Eco, Infranode ja HitecVision. Kaupan velaton kokonaisarvo on noin 1 miljardi euroa. Kaupan myötä Oslon kaupungin myöntämää 210 miljoonan euron osakaslainaa ei enää yhdistellä Fortum-konserniin. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2022 toisen neljänneksen tulokseen 638 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Rajasthanin myynnin toinen vaihe saatiin päätökseen toukokuussa 2022 ja City Solutions -segmentin vuoden 2022 toisen neljänneksen vertailukelpoiseen liikevoittoon kirjattiin 5 miljoonan euron veroton myyntivoitto.

Yritysmyyntit vuoden 2021 aikana

Fortum ilmoitti 22.6.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen Intian Pavagada II:n 250 megawatin ja Rajasthanin 250 megawatin aurinkovoimapuistojen mynnistä Actisille. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 280 miljoonaa euroa. Kokonaisarvo sisältää nettovelan, jota ei kaupan myötä enää yhdistellä Fortum-konserniin. Pavagada II:n kauppa saatiin päätökseen lokakuussa 2021 ja Rajasthanin kaupan ensimmäinen vaihe marraskuussa 2021. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 viimeisen neljänneksen vertailukelpoiseen liikevoittoon 11 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum sai 20.9.2021 päätökseen 50 prosentin omistusosuutensa mynnin ruotsalaisesta kaukolämpö- ja kaukokylmäyhtiö Stockholm Exergi Holding AB:stä (publ) sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat APG, Alecta, PGGM, Keva ja AXA. Kaupan kokonaisarvo oli 29,5 miljardia kruunua (noin 2,9 miljardia euroa). Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen 2 350 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 12.3.2021 sopineensa Baltian kaukolämpöliiketoimintansa mynnistä Partners Groupille. Fortum sai kaupan päätökseen 2.7.2021. Kaupan kokonaisarvo oli noin 710 miljoonaa euroa. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2021 kolmannen neljänneksen tulokseen 254 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö oli päättänyt rakentaa Venäjän suurimman aurinkovoimalan RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta. Joulukuussa 2021 kapasiteetista oli otettu käyttöön 78 MW, ja loput otetaan käyttöön vuoden 2022 jälkipuoliskolla. Voimala perustuu Fortumin CSA-huutokaupoissa vuosina 2018 ja 2019 voittamiin kapasiteetteihin. Maaliskuussa 2021 Fortum myi CSA-tuetun aurinkovoimahankkeen RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle, millä oli 17 miljoonan euron positiivinen vaikutus Russia-segmentin vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trustille. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Velaton kauppahinta oli 64,5 miljoonaa euroa, ja kauppa toteutui 2.2.2021.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden mynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta kesken ollutta Sørfjordin tuulipuistoa. Sørfjordin kauppa saatiin päätökseen 20.1.2021.

6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät

Myytävänä olevat omaisuuserät 30.9.2022 sisältää 498 miljoonaa euroa muita osakkeita liittyen Uniper SE:hen (lopetetut toiminnot). Myytävänä olevat omaisuuserät 31.12.2021 sisälsi 108 miljoonaa euroa Uniper SE:n myytävänä olevia omaisuuseriä sisältäen pääomasijoituksen Javelin-yhtiössä ja Öresundverketin voimalaitoksen Ruotsin Malmössä.

6.4 Lopetetut toiminnot

Uniper-segmentti on luokiteltu vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä lopetetuiksi toiminnoiksi. Lisätietoa liitetiedoissa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet ja 2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat. Lopetettujen toimintojen tulos- ja rahavirtatiedot esitetään 30.9.2022 asti.

Taloudellinen tulos

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään yhdellä rivillä konsernin tuloslaskelmassa. Seuraavassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmatietojen erittely lopetettujen toimintojen osalta. Sisäisten myyntien ja ostojen eliminointien vaikutukset on sisällytetty lopetettuihin toimintoihin. Nettorahoituskulut perustuvat yksittäisten yhtiöiden historiallisiin rahoituskustannuksiin.

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Liikevaihto	50 058	22 447	128 102	58 178	106 127	176 050
Muut tuotot	10 745	3 630	22 508	6 876	12 289	27 921
Materiaalit ja palvelut	-53 834	-21 060	-132 287	-55 069	-101 889	-179 107
Henkilöstökulut	-222	-245	-709	-748	-1 065	-1 026
Poistot	-167	-171	-573	-501	-694	-765
Muut kulut	-10 758	-4 585	-21 788	-8 180	-13 661	-27 269
Vertailukelpoinen liikevoitto	-4 177	17	-4 747	557	1 107	-4 196
Konsolidoinnin päättymisen vaikutus	27 966	-	27 966	-	-	27 966
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-27 620	-6 122	-39 621	-6 935	-6 021	-38 706
Liikevoitto	-3 832	-6 105	-16 402	-6 378	-4 913	-14 937
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	14	4	71	5	23	90
Rahoituskulut - netto	-69	6	-1 052	166	269	-950
Voitto ennen tuloveroja	-3 886	-6 095	-17 383	-6 207	-4 621	-15 797
Tuloverot	3 796	1 439	6 081	1 510	500	5 071
Kauden voitto lopetetuista toiminnoista	-90	-4 656	-11 302	-4 697	-4 121	-10 726
Jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajille	5 498	-3 614	-3 428	-3 671	-3 246	-3 002
Määräysvallattomille omistajille ¹⁾	-5 588	-1 043	-7 874	-1 025	-875	-7 724
Lopetettujen toimintojen tulos/osake, euroa	6,19	-4,07	-3,86	-4,13	-3,65	-3,38
Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen kauden voitto	-2 266	0	-2 538	355	687	-2 206
Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen tulos/osake, euroa	-2,56	0,00	-2,86	0,40	0,77	-2,48

1) Konsolidoinnin päättymisen vaikutus -erästä ei lasketa määräysvallattomien omistajien osuutta.

Rahavirtalaskelman tietoja

Lopetettujen toimintojen liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen nettorahavirrat on esitetty erikseen rahavirtalaskelmassa. Sisäisten rahavirtojen eliminointien vaikutukset on sisällytetty lopetettuihin toimintoihin. Vuoden 2022 kolmannen neljänneksen investointien rahavirta sisältää Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutuksen likvideihin varoihin. Uniperin likvidit varat 30.9.2022 olivat 2 248 miljoonaa euroa.

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta	-8 616	1 935	-10 870	2 362	3 851	-9 381
Investointien rahavirta	-4 723	-2 645	-2 948	-4 183	-5 215	-3 980
Rahoituksen rahavirta	10 241	2 062	10 757	3 701	4 409	11 465
Likvidien varojen vähennys/lisäys yhteensä	-3 098	1 352	-3 061	1 880	3 045	-1 896

Konsolidoinnin päättymisen vaikutus

Seuraavassa taulukossa on esitetty kertaluonteisen konsolidoinnin päättymisen vaikutus -erän komponentit, joka sisältyy vuoden 2022 kolmannen neljänneksen lopetettujen toimintojen kauden tulokseen konsernin tuloslaskelmassa.

milj. euroa	30.9.2022
Aineettomat hyödykkeet	1 224
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	9 638
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	671
Johdannaisinstrumentit, netto	-18 017
Laskennalliset verot, netto	7 595
Vakuussaaminen, netto	8 763
Korolliset saamiset	860
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset	21 070
Likvidit varat	2 248
Määräysvallattomat omistajat	6 237
Korollinen vieras pääoma	-20 391
Varaukset	-30 281
Eläkevelvoitteet, netto	-516
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	-2 696
Muu vieras pääoma	-13 063
Mydyt nettovarot	-26 658
Uudelleenluokittelu muihin osakkeisiin (myytävänä olevat)	498
Tuloslaskelmaan siirretyt erät	810
Konsolidoinnin päättymisen vaikutus	27 966

7. Rahoituskulut - netto

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Korkokulut						
Lainat	-39	-38	-65	-115	-154	-104
Vuokrasopimusvelkojen korot ja muut korkokulut	-1	-1	-2	-3	-4	-3
Aktivoidut korkokulut	2	0	3	3	3	4
IS Yhteensä	-38	-38	-64	-115	-154	-104
Korkotuotot						
Lainasaamiset ja talletukset	11	6	27	17	23	34
Vuokrasopimussaamisten korot ja muut korkotuotot	27	1	28	2	2	29
IS Yhteensä	38	7	56	18	25	63
Muut rahoituserät - netto						
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen	-21	-9	-67	-39	-35	-63
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, arvonalentumiset ja peruutukset	-72	-4	-106	-1	1	-105
Muiden varausten ja eläkevelvoitteiden diskonttauksen purkaminen	-1	-1	-3	-1	0	-2
Muut rahoituskulut ja -tuotot	-48	-1	601	2	2	601
IS Yhteensä	-141	-14	425	-39	-32	432
IS Rahoituskulut - netto	-141	-46	417	-135	-161	391

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
IS Rahoituskulut - netto	-141	-46	417	-135	-161	391
Oikaisu rahoituskuluihin - netto						
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen	21	9	67	39	35	63
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, arvonalentumiset, peruutukset ja muut oikaisu ¹⁾	45	4	80	1	-1	78
Vertailukelpoiset rahoituskulut - netto	-75	-34	564	-96	-127	532

1) Muut oikaisu vuodel 2022 kolmannella neljänneksellä sisältävät 27 miljoonaa euroa veronpalautukseen liittyvää korkoa Belgian veroviranomaiselta.

Lainojen korkokulut olivat vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 65 miljoonaa euroa (I-III/2021: 115) sisältäen lainojen korkoja 87 miljoonaa euroa (I-III/2021: 100) ja -22 miljoonaa euroa (I-III/2021: 15) korkokuluja lainasalkkua suojaavista johdannaisista.

Korkotuotot vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana olivat yhteensä 56 miljoonaa euroa (I-III/2021: 18) sisältäen osakaslainasaamisten ja muiden lainasaamisten korkoja 20 miljoonaa euroa (I-III/2021: 10) ja 7 miljoonaa euroa (I-III/2021: 7) talletusten korkoja. Vuokrasopimussaamisten korot ja muut korkotuotot 28 miljoonaa euroa (I-III/2021: 2) sisältävät 27 miljoonaa euroa veronpalautukseen liittyvää korkoa Belgian veroviranomaiselta. Katso lisätietoja liitetiedossa 8 Tuloverot ja liitetiedossa 21 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

Ydinjätehuoltorahaston tuotto sisältää korkotuloja Suomen ydinjätehuoltorahastolta.

Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, arvonalentumiset ja peruutukset vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana sisältävät 106 miljoonaa euroa odotettavissa olevia luottotappioita Venäjän ruplamääräisistä talletuksista ja saamisista.

Muut rahoituskulut ja -tuotot olivat vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 601 miljoonaa euroa sisältäen pääosin kurssivoittoja Venäjän ruplasaataavista ja Venäjän ruplamääräisten valuuttasuojauksen sulkemisesta.

8. Tuloverot

Vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen tuloverot olivat 391 miljoonaa euroa (I-III/2021: 210). Efektiivinen tuloverokanta tuloslaskelman mukaan oli 19,4 % (I-III/2021: 5,5 %). Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta oli 22,7 % (I-III/2021: 22,2 %).

Fortum on aikaisempina vuosina maksanut veroja liittyen käynnissä oleviin verokiistoihin koskien vuosia 2008–2012. Verosaamisia oli kirjattu taseeseen 113 miljoonaa euroa 31.12.2021. Antwerpenin ensimmäisen asteen tuomioistuin Belgiassa antoi kesäkuussa 2022 myönteisen päätöksen koskien Fortumin tuloverotusta vuosilta 2009–2012 ja syyskuussa 2022 Belgian veroviranomainen palautti Fortumille maksettuja veroja 78 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 määrä, 36 miljoonaa euroa, kirjataan edelleen taseeseen. Katso lisätietoja liitetiedossa 21 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

9. Osakekohtainen osinko

Vuoden 2021 osingonjaosta, 1,14 euroa osakkeelta ja yhteensä 1 013 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 28.3.2022. Osinko maksettiin 6.4.2022.

Vuoden 2020 osingonjaosta, 1,12 euroa osaketta kohti, yhteensä 995 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 28.4.2021. Osinko maksettiin 7.5.2021.

10. Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Liikearvo	248	1 021
Sopimuksiin perustuvat	-	514
Muut	407	632
BS Yhteensä	654	2 167

Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutus vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen liikearvon muutokseen oli 515 miljoonaa euroa ja sopimuksiin perustuvien sekä muiden erien muutoksiin 709 miljoonaa euroa. Muut muutokset liikearvossa vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana liittyvät pääasiassa 160 miljoonan euron suuruiseen arvonalentumiseen (katso liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen) ja yritysmyynteihin.

11. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät olivat 8 252 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 19 049). Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutus aineellisissa käyttöomaisuushyödykkeissä ja käyttöoikeusomaisuuserissä vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 9 638 miljoonaa euroa. Muut muutokset vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana liittyvät pääasiassa 193 miljoonan euron suuruiseen arvonalentumiseen Russia-segmentissä (katso liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen) sekä muuntoeroihin, yritysmyynteihin ja poistoihin, joiden vaikutusta hankinnat osittain tasoittivat.

12. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

12.1 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 461	2 912
Hankinnat	11	44
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-262	192
Saadut osingot	-27	-113
Myyntit ja pääoman palautukset ¹⁾	-28	-569
Tytäryhtiöiden myynti	-636	-
Uudelleenryhmittelyt	-168	-58
Osakkuus- ja yhteisyritysten muut laajan tuloksen erät	35	38
Muuntoerot ja muut muutokset	201	14
BS Kirjanpitoarvo kauden lopussa	1 586	2 461

1) Myynnit ja pääoman palautukset vuonna 2021 liittyvät pääasiassa Stockholm Exergi AB:n myyntiin, lisätietoja liitetiedossa 6.2 Yritysmyynti.

Muutokset raportointikauden aikana sisältää Uniperin 30.9.2022 saakka. Muutokset riveillä Tytäryhtiöiden myynti ja Uudelleenryhmittelyt sisältävät -671 miljoonaa euroa Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutusta.

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa OKG Aktiebolag (OKG AB) -ydinvoimayhtiössä. Fortum omistaa yhtiöstä 45,5 %. Fortum käsitteli OKG AB -omistusosuuden tytäryhtiönä 31.3.2020 ja 30.9.2022 välisenä aikana. OKG AB käsiteltiin osakkuusyhtiönä ennen 31.3.2020. Uniperin konsolidoinnin päättymisen yhteydessä 30.9.2022 OKG AB on uudelleenluokiteltu osakkuusyhtiöksi.

Vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sisältää 194 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät Fortumin omistukseen venäläisessä TGC-1:ssä ja 29 miljoonaa euroa arvonalentumisia, jotka liittyvät uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyrityksiin Venäjällä. Katso myös liitetieto 13 Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen.

12.2 Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
TGC-1	-19	11	-194	34	33	-195
Stockholm Exergi AB	-	-4	-	28	28	-
Muut osakkuus- ja yhteisyritykset	-18	-	-139	85	108	-116
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-37	7	-333	147	168	-312

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
IS Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-37	7	-333	147	168	-312
Oikaisut osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	46	-2	375	-39	-65	350
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	9	5	42	108	104	38

13. Pitkäaikaisten varojen arvonalentuminen

Liikearvon, muiden aineettomien hyödykkeiden, käyttöomaisuuden, käyttöoikeusomaisuuserien, osuuksien osakkuus- ja yhteisyrityksistä sekä rahoitusvaroihin kuulumattomien sijoitusten kirjanpitoarvoa tarkastellaan säännöllisesti mahdollisen arvonalentumisen varalta. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta on, omaisuuserän arvo on testattava. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä

kerrytettävissä olevan rahamäärän. Katso lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytetyistä laskentaperiaatteista ja oletuksista liitetiedossa 19 Arvonalentumistestaus vuoden 2021 konsernitilinpäätöksessä.

Venäjä aloitti laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan 24.2.2022. Tämän johdosta muun muassa Yhdysvallat, Euroopan unioni ja Iso-Britannia ovat asettaneet pakotteita Venäjän pääsille pääoma- ja rahoitusmarkkinoille. Pakotteet kohdistuvat lukuisiin henkilöihin ja pankkeihin, sekä kaupankäyntiin yleisesti. Sota ja siitä seuranneet pakotteet sekä niiden vaikutus liiketoimintaan ovat viitteitä sille, että omaisuuserien arvo saattaisi olla alentunut. Nämä viitteet johtivat arvonalentumistestaukseen 31.3.2022 Russia- ja Unipro- rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Fortum määrittää liikearvon, muiden aineettomien hyödykkeiden, käyttöomaisuuden ja käyttöoikeusomaisuuserien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuen niiden käyttöarvoon. Käyttöarvo määritetään diskonttaamalla kyseisen omaisuuserän arvioidut tulevat rahavirrat nykyarvoon. Ottaakseen huomioon Venäjän ja Ukrainan geopoliittiseen tilanteeseen liittyvän epävarmuuden vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen lopussa, Fortum käytti rahavirtojen odotusarvoon perustuvaa lähestymistapaa, jossa johdon laatimat kolme vaihtoehtoista rahavirtaskenaariota painotettiin niiden arvioiduilla todennäköisyyksillä: perusskenaario, jossa 40 %:n todennäköisyys sekä kaksi alhaisemman toteuman skenaariota, joissa molemmissa 30 %:n todennäköisyys. Viime vuodenvaihteen arvonalentumistestauksessa käytetyt kassavirrat perustuivat yhteen todennäköisimpänä pidettyyn skenaarioon. Fortum on päivittänyt Venäjän rahavirtaa tuottavien yksiköiden diskonttauskoron. Diskonttauskorko vaihtelee rahavirtaa tuottavalla ajanjaksolla 11 %:sta 31 %:iin, ollen korkeampi ensimmäisen kolmen vuoden aikana (vuoden 2021 lopussa: 11,7 %).

Venäläisen osakkuusyritys TGC-1:n kerrytettävissä oleva rahamäärä perustui myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon, jonka määrittämisessä käytettiin kahta vaihtoehtoista johdon laatimaa, todennäköisyyksillä painotettua skenaariota. Skenaariot olivat linjassa ulkoisten tietolähteiden kanssa, kerrytettävissä oleva rahamäärä määritettiin tason 3 mukaisesti käypien arvojen määrittämishierarkiassa.

Russia- (Russia-segmentti) ja Unipro- (Uniper-segmentti) rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät olivat pienemmät kuin vastaavat arvot kirjanpidossa. Tästä johtuen kirjattiin 445 miljoonan euron arvonalentuminen Russia- rahavirtaa tuottavaan yksikköön ja 555 miljoonan euron arvonalentuminen Unipro- rahavirtaa tuottavaan yksikköön vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä. Unipro- rahavirtaa tuottava yksikkö uudelleenluokiteltiin lopetetuiksi toiminnoiksi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä. Ruplan kurssin vahvistumisen johdosta vastaavat arvonalentumiset olivat 576 miljoonaa euroa vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä Russia- rahavirtaa tuottavassa yksikössä (Russia-segmentti). Arvonalentuminen kirjattiin liikearvo, käyttöomaisuus ja osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä- eriin. Alaskirjausten jälkeen Fortumin Venäjän varojen kokonaiskirjanpitoarvo on noin 3,3 miljardia euroa 30.9.2022 (31.3.2022: 1,8; 31.12.2021: 2,5). Kirjanpitoarvon kasvu verrattuna vuoden 2022 ensimmäiseen neljänneeseen johtuu ruplan kurssin vahvistumisesta.

Katso myös liitetieto 2 Kriittiset tilinpäätösarvot ja -harkinnat.

14. Korolliset saamiset

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Korolliset saamiset	5 384	2 971
Vuokrasopimussaamiset	5	136
Yhteensä	5 388	3 107

milj. euroa	Käypä		Käypä	
	Tasearvo	arvo	Tasearvo	arvo
	30.9.2022	30.9.2022	31.12.2021	31.12.2021
Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	695	715	1 138	1 185
Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	-	-	111	111
Muut pitkäaikaiset korolliset saamiset	42	42	1 024	1 024
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	737	758	2 273	2 320
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	541	541	549	549
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	4 106	4 106	149	149
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	4 646	4 646	698	698
Yhteensä	5 384	5 404	2 971	3 018

Muutokset korollisissa saamisissa vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana sisältävät 860 miljoonaa euroa Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutusta.

Pitkäaikaiset korolliset saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä 695 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 1 138) sisältävät 599 miljoonaa euroa saamia ruotsalaisilta ydinvoimaosakkuusyrityksiltä Forsmarks Kraftgrupp AB:lta ja OKG AB:lta (vuoden 2021 lopussa: 955 Forsmarks Kraftgrupp AB ja Rindhals AB), joita rahoitetaan pääsääntöisesti osakaslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa.

Lyhytaikaiset korolliset saamiset sisältävät 4 miljardin euron osakaslainasaamisen Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa. Järjestely edellyttää vielä viranomaishyväksyntöjä ja Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä järjestely odotetaan saatavan päätökseen vuoden loppuun mennessä.

15. Korollinen nettovelka

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
+ Korollinen vieras pääoma	12 987	17 220
- BS Likvidit varat	3 638	7 592
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	-	111
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	541	549
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit	541	660
- BS Vakuussaaminen	3 694	9 163
+ BS Vakuusvelka	748	985
+/- Nettovakuusvelka/-saaminen	-2 946	-8 179
Rahoitusnettovelka	5 863	789
+ BS Eläkevelvoitteet	20	1 190
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset	19	872
- BS Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjäterahastoista	957	3 515
+ BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset	957	3 891
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjäterahastoissa	0	375
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuoltarahastoissa	39	2 438
Oikaistu nettovelka	5 902	3 227

milj. euroa	30.9.2022
Rahoitusnettovelka	5 863
Saaminen Uniperilta ¹⁾	-4 000
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta	1 863

1) Osana sopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin. Lainasaaminen sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Fortumilla on vakuusjärjestely, jolla on vapautettu käteisvaroja pohjoismaisesta sähköpörssistä. Tämä järjestely, 541 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 549), esitetään samansuuruisena lyhytaikaisena korollisena velkana ja korollisena saamisena.

Oikaistuun nettovelkaan on sisällytetty alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltarahastojen varoista.

Korolliset velat

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Pitkäaikaiset lainat	6 021	7 756
Lyhytaikaiset lainat	6 843	8 389
Lainat yhteensä	12 864	16 144
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat	104	945
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat	20	130
Vuokrasopimusvelat yhteensä	124	1 075
Yhteensä	12 987	17 220

Lainat

milj. euroa	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
	30.9.2022	30.9.2022	31.12.2021	31.12.2021
Joukkovelkakirjalainat	2 630	2 498	3 705	3 919
Lainat rahoituslaitoksilta	3 990	4 044	4 183	4 222
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ¹⁾	918	942	1 165	1 213
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	118	132	433	463
Pitkäaikaiset lainat yhteensä ²⁾	7 655	7 616	9 487	9 817
Vakuusjärjestelysopimusvelka	541	541	549	549
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	4 668	4 668	6 109	6 109
Lyhytaikaiset lainat yhteensä	5 208	5 208	6 658	6 658
Yhteensä	12 864	12 825	16 144	16 475

1) Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta sisältää Loviisan ydinvoimalaitokseen liittyvän osan sekä lainauksen TVO:n kautta.

2) Tasearvot sisältävät pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden 1 635 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 1 731).

Muutokset korollisissa veloissa vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana sisältävät 20 391 miljoonaa euroa Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutusta, sisältäen kolmannen neljänneksen aikana 12 000 miljoonaa euroa nostettua KfW-valmiusluottoa sekä 4 000 miljoonan euron lainan Fortumille, joka aikaisemmin eliminoitiin konsernissa.

Tammikuussa 2022 Fortum maksoi takaisin nostetun osan, 500 miljoonaa euroa, 800 miljoonan euron kahdenvälisestä valmiusluottolimitistä. Maaliskuussa 2022 ydinjätehuoltorahaston takaisinlainauksesta maksettiin takaisin 247 miljoonaa euroa, jonka jälkeen takaisinlainaus ydinjätehuoltorahastosta on 918 miljoonaa euroa.

Kesäkuussa 2022 Fortum nosti 800 miljoonaa euroa 800 miljoonan euron kahdenvälisestä valmiusluottolimitistä (erääntyy joulukuussa 2022 sisältäen Fortumin 1 vuoden jatko-option). Fortum allekirjoitti uuden 5 500 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka sisältää 3 100 miljoonan euron likvideettivalmiusluottolimitin (erääntyy kesäkuussa 2023 sisältäen Fortumin 6+6 kuukauden jatko-optiot) ja 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimitin (erääntyy kesäkuussa 2025 sisältäen lainanantajien 1+1 vuoden jatko-optiot). Fortum nosti 2 000 miljoonaa euroa likvideettivalmiusluottolimitistä ja samanaikaisesti 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimitin (erääntyy kesäkuussa 2023) maksettiin takaisin ja peruttiin. Kesäkuussa 2022 maksettiin ennakkoisesti takaisin jäljellä oleva osuus 450 miljoonaa euroa 2 000 miljoonan euron lainasta.

Heinäkuussa 2022 Fortum suoritti toisen noston, 600 miljoonaa euroa, likvideettivalmiusluottolimitistä. Elokuussa 2022 Fortum nosti jäljellä olevan 500 miljoonaa euroa likvideettivalmiusluottolimitistä ja lisäksi Fortum nosti 1 000 miljoonaa euroa 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimitistä.

Syyskuussa 2022 Fortum nosti jäljellä olevan 1 400 miljoonaa euroa 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimitistä. Fortum maksoi takaisin erääntyvän 1 000 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan syyskuussa 2022. Lisäksi Fortum allekirjoitti 2 350 miljoonan euron siltarahoituksen Suomen valtion omistaman sijoitusyhtiö Solidiumin kanssa. Fortum nosti 350 miljoonaa euroa Solidium-lainasta syyskuussa 2022.

Lyhytaikaiset lainat 6 843 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 8 389) sisältävät pitkäaikaisten lainojen lyhytaikaisia osuuksia 1 635 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 1 731) ja lyhytaikaisia lainoja 5 208 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 6 658).

Pitkäaikaisten lainojen lyhytaikaiset osuudet 1 635 miljoonaa euroa sisältävät erääntyviä joukkovelkakirjalainoja ja rahoituslaitoslainoja. Erääntyvät joukkovelkakirjalainat sisältävät helmikuussa 2023 erääntyvän 1 000 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan ja kesäkuussa 2023 erääntyvän 92 miljoonan euron Ruotsin kruunumääräisen joukkovelkakirjalainan. Erääntyvät rahoituslaitoslainat sisältävät kesäkuussa erääntyvän 500 miljoonan lainan (sisältäen Fortumin 8 kuukauden jatko-option).

Lyhytaikaiset lainat 5 208 miljoonaa euroa sisältävät 3 900 miljoonaa euroa nostettuja valmiusluottolimittejä, 350 miljoonan euron nostetun erän Solidiumin siltarahoitusjärjestelystä ja 421 miljoonaa euroa yritystodistusvelkaa.

Euromääräisistä lainoista koostuvan lainasalkun keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 1,8 % (vuoden 2021 lopussa: 0,6 %). Koko lainasalkun keskimääräinen korkokulu johdannaisineen oli kauden lopussa 2,3 % (vuoden 2021 lopussa: 1,3 %).

Lainojen erääntyminen

milj. euroa	30.9.2022
2022	1 750
2023	5 092
2024	717
2025	2 417
2026	734
2027 ja myöhemmin	2 154
Yhteensä	12 864

Lainojen erääntymiset vuonna 2022 sisältävät 352 miljoonaa euroa yritystodistusvelkoja ja 800 miljoonan euron nostetun valmiusluottolimiitin. Vuoden 2022 lainojen erääntymiset sisältävät myös 590 miljoonaa euroa lainoja, joiden eräpäivää ei ole määritetty.

Diskonnttaamattomien vuokrasopimusvelkojen erääntyminen

milj. euroa	30.9.2022
Vuoden sisällä erääntyvät	18
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	54
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	60
Yhteensä	132

Likvidit varat

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Talletukset ja arvopaperit, joiden maturiteetti yli 3 kuukautta	115	47
Rahat ja pankkisaamiset	3 523	7 545
BS Yhteensä	3 638	7 592

Muutokset likvideissä varoissa vuoden 2022 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana sisältävät 2 248 miljoonaa euroa Uniperin 30.9.2022 konsolidoinnin päättymisen vaikutusta.

Raportointikauden lopussa, konsernin likvidit varat olivat 3 638 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 7 592). Likvideistä varoista Russia-segmentin osuus oli 268 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 300 Venäjän tytäryhtiöiden osuus).

Likvideistä varoista 3 208 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 7 342) on talletettu vastapuolille, joilla on hyvä (investment grade) luottoluokitus.

Maksutapahtumat Venäjän federaation kanssa ovat yleisten rajoitusten alaisia. Tästä johtuen Fortumin Russia-segmentin rahat ja pankkisaamiset 268 miljoonaa euroa eivät ole muiden konserniyhtiöiden käytettävissä.

Luottolimiitit

Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 2 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottolimiittejä, joka koostuu täysin Solidiumin siltarahoituksesta (erääntyy syyskuussa 2023). Lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat toistaiseksi voimassa.

Raportointipäivänä valmiusluottolimiiteistä oli täysimääräisesti käytössä 800 miljoonan euron kahdenvälinen valmiusluottolimiitti, joka erääntyy joulukuussa 2022 (sisältäen Fortumin 1 vuoden jatko-option), 3 100 miljoonan euron likviditeettivalmiusluottolimiitti, joka erääntyy kesäkuussa 2023 (sisältäen Fortumin 6+6 kuukauden jatko-optiot) ja 2 400 miljoonan euron valmiusluottolimiitti, joka erääntyy kesäkuussa 2025 (sisältäen lainanantajien 1+1 vuoden jatko-optiot).

Kesäkuussa 2022 peruttiin 3 000 miljoonan euron valmiusluottolimiitti, jonka eräpäivä oli heinäkuussa 2022 sekä maksettiin takaisin ja peruttiin 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimiitti, jonka eräpäivä oli kesäkuussa 2023.

16. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen. Fortumin konsernitaseeseen erät Osuudet ydinjätehuoltorahastoista ja Ydinvoimaan liittyvät varaukset koskevat Loviisan ydinvoimalaitosta 30.9.2022 alkaen. Vertailukauden luvut sisältävät myös Barsebäck Kraftbolag AB:n ja OKG Aktiebolag AB:n.

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiö OKG Aktiebolagissa (OKG AB). Fortum omistaa yhtiöstä 45,5 %. Fortum käsitteli OKG AB -omistusosuuden tytäryhtiönä 31.3.2020 ja 30.9.2022 välisenä aikana. Uniperin konsolidoinnin päättymisen yhteydessä 30.9.2022, OKG AB on uudelleenluokiteltu osakkuusyhtiöksi. Uniperin 100 %:n omistusosuutta Barsebäck Kraftbolag AB:ssa ei myöskään enää konsolidoida. Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimayhtiöissä, joita ovat Teollisuuden Voima Oyj (TVO) Suomessa sekä Forsmarks Kraftgrupp AB (Forsmark) Ruotsissa. Vähemmistöosuudet on luokiteltu osakkuus- ja yhteisyrityksiksi ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Yhtiöt Suomessa ja Ruotsissa toimivat omakustannusperiaatteella. Omistajat ostavat sähköä paikallisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti lasketulla tuotantokustannushinnalla.

Sekä Suomessa että Ruotsissa ydinvoimaoperaattorit ovat lakisääteisesti velvollisia huolehtimaan laitosten käytöstä poistamisesta ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta (ydinjätehuolto). Molemmissa maissa ydinvoimaoperaattorit ovat veloitettuja turvaamaan ydinjätehuollon rahoittamisen suorittamalla maksuja viranomaisten hallinnoimiin ydinjäterahastoihin. Ydinvoimaoperaattoreiden pitää myös antaa vakuuksia taatakseen riittävät varat laitosten tulevista käytöstäpoistoista ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

16.1 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat kokonaan omistetuissa ydinvoimalaitoksissa

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Taseeseen sisältyvät erät		
BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset	957	3 891
BS Fortumin osuus ydinjäterahastoista	957	3 515
Fortumin osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	1 148	3 924
Taseeseen kirjaamaton rahasto-osuus	191	408

IFRS-standardien mukainen ydinvoimaan liittyvä varaus ja rahasto-osuus

Ydinvoimaan liittyvät varaukset sisältävät käytöstä poistamista ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamista varten tehdyt varaukset. Varaukset perustuvat kustannusarvioon, jossa tulevat kustannukset diskontataan nykyarvoon. Ydinvoimavaraus 30.9.2022 on määritelty Työ- ja elinkeinoministeriön toimitettu uusi tekninen suunnitelma ja kustannusennuste huomioiden. Lainmukainen vastuu päätetään sen sijaan vuoden 2022 lopussa.

IAS 37:n mukaan lasketut ydinvoimaan liittyvät varaukset laskivat 2 934 miljoonalla eurolla vuoden 2021 lopusta ja olivat 957 miljoonaa euroa 30.9.2022. Muutos johtuu pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymisestä.

Fortumin osuus ydinjäterahastoista on IFRS:n näkökulmasta yllirahastoitu yhteensä 191 miljoonaa euroa, koska Fortumin osuus rahastoista 30.9.2022 oli 1 148 miljoonaa euroa ja rahaston käypä arvo taseella oli 957 miljoonaa euroa. Fortumin rahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllirahoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus rahoituseriin, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan rahoituseriin aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu.

Kesäkuussa 2022 tehdyillä teknisen suunnitelman ja kustannusarvion päivityksillä ei ollut olennaista vaikutusta Fortumin tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Loviisan ydinvoimalaitoksen lainmukainen vastuu

Työ- ja elinkeinoministeriön joulukuussa 2021 tekemään päätökseen perustuva lainmukainen vastuu 30.9.2022 oli yhteensä 1 148 miljoonaa euroa.

Lainmukainen vastuu perustuu vuosittain päivitettävään kustannusarvioon sekä joka kolmas vuosi päivitettävään tekniseen suunnitelmaan. Lainmukainen vastuu määritetään olettaen, että laitoksen käytöstäpoisto tapahtuisi

arviointivuotta seuraavan vuoden alussa, ja vastuuta ei diskontata nykyarvoon. Suomalaiset ydinvoimaoperaattorit ovat toimittaneet päivitetyn teknisen suunnitelman sekä kustannusarvion Työ- ja elinkeinoministeriöön kesäkuussa 2022. Ministeriö päättää uudesta teknisestä suunnitelmasta ja lainmukaisesta vastuusta loppuvuonna. Päivitetyn teknisen suunnitelman mukaan ydinjätehuollon kustannusten odotetaan nousevan.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastossa

Suomen ydinenergialain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta. Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen ydinjätehuoltorahastossa samassa yhteydessä, kun lainmukaisen vastuun määrä päätetään vuosittain. Fortum suorittaa ydinjätehuottomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Nykyinen rahastotavoite perustuu joulukuun 2021 päätökseen ja on yhteensä 1 148 miljoonaa euroa.

Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Lainat uusitaan vuosittain. Katso liitetieto 15 Korollinen nettovelka sekä liitetieto 20 Pantatut varat ja vastuut.

16.2 Ydinvoimalaitokset osakkuus- ja yhteisyrityksissä

OKG, Forsmark ja TVO ovat omakustannusperiaatteella toimivia yrityksiä, joista omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksia vastaavaan hintaan. Fortum kirjaa laskutetut kustannukset paikallisten kirjanpitosäännösten mukaisina. Laskutetun sähköntuotantokustannuksen lisäksi Fortum kirjaa IFRS-oikaisuja Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti. Oikaisu sisältävät myös Fortumin osuudet yhtiöiden ydinjäterahastoista ja ydinvoimaan liittyvistä varauksista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty yhtiöiden ydinjäterahastojen ja -varausten määrät (100 %) sekä Fortumin osuudet näistä.

Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat osakkuus- ja yhteisyrityksissä (100 %)

	30.9.2022	31.12.2021
Taseen erät Fortumin käyttämien oletusten mukaisiksi oikaistuna		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	5 744	4 347
Osuus ydinjäterahastoista	4 328	3 556
josta Fortumin nettomääräinen osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltynä	-428	-215
Fortumin osuus ydinjäterahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	1 342	1 150

TVO:n lainmukainen vastuu ja osuus rahastosta perustuvat samoihin periaatteisiin kuin yllä on kuvattu Loviisan ydinvoimalan osalta. Päivitetyllä teknisellä suunnitelmalla ja kustannusennusteilla oli pieni vaikutus Fortumin osuuteen TVO:n varoista ja veloista.

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum käyttää oikeuttaan lainata rahastolta TVO:n kautta omistusosuutensa mukaisesti. Katso lisätietoja liitetiedosta 15 Korollinen nettovelka.

Ydinvoimaoperaattorien omistama Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) huolehtii Ruotsissa kaikesta ydinjätehuollosta ydinvoimaoperaattorien puolesta. SKB:n toimintaa rahoittaa Ruotsin Valtion ydinjäterahasto, joka puolestaan on ydinvoimaoperaattoreiden rahoittama.

Ydinjätehuottomaksujen ja -vastuiden tarkistus tehdään yleensä kolmen vuoden välein viranomaispäätöksellä Ruotsin ydinturvallisuusviranomaisen (Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM) esityksestä. Esitys perustuu SKB:n ja lisenssin haltijoiden laatimaan kustannusarvioon. SKB hyväksyi ydinjätehuollon päivitetyn teknisen suunnitelman syyskuussa 2019 ja se luovutettiin SSM:lle vuoden 2019 lopulla. Joulukuussa 2020 Ruotsin hallitus päätti ydinjättemaksut ja -vastuut vuodelle 2021 ja tammikuussa 2022 vuosille 2022–2023. Ydinjättemaksut perustuvat tulevaisuuden kustannusennusteisiin olettaen, että ydinvoimalan yksiköiden käyttöikä on 50 vuotta. Maksu määräytyy tuotetun energian mukaan ja on yksi äyri tuotettua kWh:a kohden (1 äyri = 0,01 Ruotsin kruunua).

TVO:n Olkiluoto 3 -projektin tilanne Suomessa

Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3) omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3 (OL3) on koekäyttövaiheessa oleva ydinvoimalaitosyksikkö, joka on tilattu kiinteähintaisena avaimet käteen -periaatteella konsortiolta (laitostoimittaja), jonka muodostavat Areva GmbH, Areva NP SAS ja Siemens AG. Konsortioon kuuluvat yhtiöt ovat laitostoimitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista.

TVO allekirjoitti maaliskuussa 2018 kattavan OL3-projektin loppuunsaattamista ja projektin kiistoja koskevan sovintosopimuksen laitostoimittajakonsortioon kuuluvien yhtiöiden, Areva NP:n, Areva GmbH:n ja Siemens AG:n sekä Ranskan valtion sataprosenttisesti omistaman Areva-yhtiöiden emoyhtiö Areva SA:n kanssa, jota täydennettiin kesäkuussa 2021 allekirjoitetuilla sopimuksilla. Sovintosopimuksessa laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt sitoutuivat siihen, että OL3-projektin loppuunsaattamiseen tarkoitetut varat ovat riittävät ja ne kattavat myös kaikki asianmukaiset takuukaudet. Tätä varten perustettiin Areva-yhtiöiden rahoittama rahastomekanismi turvaamaan OL3-projektin loppuunsaattamisesta aiheutuvien kustannusten kattamisen. Katsauskauden aikana rahastosta, jota viimeksi täydennettiin heinäkuussa 2021, on maksettu OL3-projektin loppuunsaattamisesta Areva-yhtiöille aiheutuneita kustannuksia sovintosopimuksen mukaisesti. Kokonaissovintosopimukseen liittyvää TVO:n oikeutta laitostoimitussopimuksen purkamiseen siirrettiin 31.3.2023 saakka. Lisäksi kokonaissovintosopimuksen mukaista vuonna 2018 sovittua viivekorvauksen noin 193 miljoonan euron suuruista maksua siirrettiin OL3:n valmistumiseen, enintään 31.3.2023 saakka.

Säteilyturvakeskus (STUK) myönsi joulukuussa 2021 TVO:lle kriittisyys- ja pientehokoeluvan, jonka jälkeen OL3:n reaktori käynnistettiin. 12.3.2022 laitosyksikkö liitettiin valtakunnan sähköverkkoon ja OL3:n sähköntuotanto alkoi. Sähköntuotantotehoa nostettiin portaittain noin 850 megawatin tasolle, kunnes käyttöönottovaiheen testit keskeytyivät 26.4.2022 booripumppujen odottamattoman käynnistymisen vuoksi. Samaan aikaan havaittiin generaattorin jäähdytysjärjestelmän vuoto. Turbiinipuolen välitulistimesta löytyi toukokuussa 2022 höyryn ohjauslevyistä irronneita irto-osia, jotka vaativat tarkastus- ja korjaustoimenpiteitä. Laitosyksikön koekäyttöohjelmaa ja sähköntuotantoa jatkettiin näiden korjaustöiden jälkeen 8.8.2022.

TVO tiedotti 11.8.2022, että OL3:lla tehdään noin kahden viikon pituinen turbiinipuolen automaatiopäivitys, jolla ei ole vaikutusta koekäytön kokonaisaikatauluun. Koekäyttöä päästiin jatkamaan 28.8.2022 60 prosentin tehotason testeillä. STUK myönsi 6.9.2022 luvan OL3:n tehotason nostamiselle yli 60 prosentin tasolle ja siitä aina 100 prosentin tasolle asti. STUKin mukaan tähän asti tehdyt käyttöönottokokeet ja selvitykset ovat osoittaneet, että OL3 on toiminut turvallisesti ja laitoksen tehonnostoa voidaan jatkaa. 80 prosentin tehotason testit aloitettiin 9.9.2022. Täyden tehon eli noin 1 600 megawatin tehotason testit aloitettiin 30.9.2022. TVO tiedotti 18.10.2022, että turbiinilaitoksen syöttövesipumppujen sisäosissa on huolto- ja tarkastustöiden yhteydessä havaittu vaurioita ja vaurioiden selvitystä ja niiden vaikutusta koekäyttöohjelman jatkoon ja säännöllisen sähköntuotannon aloittamisen aikatauluun jatketaan.

Aiemmin voimassa olleen aikataulun mukaan säännöllisen sähköntuotannon oli määrä alkaa joulukuussa 2022. Aikataulu päivitetään syöttövesipumppujen vaurioiden selvitystyön valmistuttua.

17. Muut varaukset

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvät varaukset	-	2 893
Käytöstäpoistamisvaraukset	19	872
Sähköntuotantoon liittyvät varaukset	-	653
Kaasun jakeluun liittyvät varaukset	-	354
Ympäristöasioihin liittyvät varaukset	46	253
Henkilöstöön liittyvät varaukset	-	368
Muut	48	1 013
Yhteensä	113	6 406
BS Joista pitkäaikaisia varauksia	2	2 299
BS Joista lyhytaikaisia varauksia	111	4 108

Muutos joulukuuhun 2021 verrattuna johtuu pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymisestä 30.9.2022.

18. Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkevelvoitteet perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin ja oletuksiin diskonttauskorosta, tulevista palkkojen ja eläkkeiden korotuksista, inflaatiosta ja kuolleisuudesta.

Muutokset vuoden 2022 aikana liittyvät pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymiseen 30.9.2022, diskonttauskorkojen muutoksiin sekä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutoksiin.

Nettomääräinen etuuspohjainen eläkevelvoite

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Etuuspohjainen velvoite	289	4 437
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	270	3 290
Nettomääräinen velvoite	19	1 146
Josta Saksa	-	1 051
Esitetty taseessa seuraavasti:		
BS Eläkevelvoitteet, netto	20	1 190
Etuuspohjainen omaisuuserä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa	1	44

Diskonttauskorko

Alla olevassa taulukossa on esitetty diskonttauskorot, joita on käytetty etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden nykyarvon laskemiseen:

%	30.9.2022	31.12.2021
Saksa	-	1,2
Iso-Britannia	-	2,0
Suomi	3,9	1,0

19. Investointi- ja muut sitoumukset

Investointi- ja muut sitoumukset ovat sopimukseen perustuvia tai sääntelystä johtuvia sitoumuksia, joita ei ole kirjattu taseeseen eikä esitetty liitetiedoissa ehdollisina velkoina.

Investointisitoumukset

mrd. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Aineelliset käyttöomaisuus- ja aineettomat hyödykkeet	0,5	1,0

Muutos joulukuuhun 2021 verrattuna johtuu pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymisestä 30.9.2022.

Muut sitoumukset

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa on rahoitettu ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Fortumin osakassaaminen liittyen Olkiluoto 3 -ydinvoimalan rakentamiseen oli 30.9.2022 232 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 232). Tämän lisäksi Fortum on sitoutunut antamaan projektille korkeintaan 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta. TVO:n osakaslaina on luokiteltu osuudeksi yhteisyrityksissä. Katso lisätietoja liitetiedosta 16 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Katso lisätietoja muista sitoumuksista vuoden 2021 tilinpäätöksen liitetiedossa 35 Investointi- ja muut sitoumukset.

20. Pantatut varat ja vastuut

Fortum on sekä omasta että osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta antanut välittömiä ja välillisiä vakuuksia ja takauksia, joista Fortumille voi joissain tapauksissa koitua kuluja. Ruotsin ydinvoimayhtiöille on annettu kahdenlaisia takauksia. Rahoitusmäärä (Finansieringsbelopp) annetaan ydinjätehuoltorahaston tarkasteluhetken mukaisen kattamattoman osuuden kattamiseksi olettaen, että tuotanto ei jatku eikä rahastoon suoriteta lisämaksuja. Kattamaton määrä lasketaan viranomaisten toimesta ja se perustuu ennakoitujen kulujen sekä veloitteen kattamiseksi tarkoitettujen varojen erotukseen laskentahetkellä. Lisämäärä (Kompletteringsbelopp) annetaan sellaisen alijäämän kattamiseksi, joka voi muodostua ennakoimattomien tapahtumien seurauksena.

Teollisuuden Voima Oyj:n puolesta valtion ydinjätehuoltorahastolle annettu takaus on 136 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 122). Takaus kattaa ydinjätehuoltomaksujen jaksotuksesta aiheutuvan lainmukaisen vastuun maksamattoman osuuden sekä ennakoimattomien kulujen riskin. Katso lisätietoja liitetiedosta 16 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Fortum on lisäksi sekä omasta että muiden puolesta pantannut varoja lainojen ja muiden sitoumuksien vakuudeksi. Pantatut varat sisältävät 269 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 269) Kemijoki Oy:n osakkeita, jotka ovat vakuutena Valtion ydinjätehuoltorahaston lainaa varten ja 126 miljoonaa euroa (vuoden 2021 lopussa: 81) kiinteistökiinnityksiä ydinjätehuoltorahaston vakuutena.

Vuonna 2021 Fortum allekirjoitti Uniperin kanssa 8 miljardin euron rahoitusjärjestelysopimuksen, joka koostuu osakslainasta ja emoyhtiön takauksesta. Osana konsernin sisäistä rahoitusjärjestelyä Fortum Oyj antoi Uniperille 4 miljardin euron takauslimiitin, josta 30.9.2022 oli käytössä 3,5 miljardin euron emoyhtiötakaus. Fortum, Saksan hallitus ja Uniper allekirjoittivat 21.9.2022 periaatesopimuksen, joka mahdollistaa Saksan valtiolle Uniperin haltuunoton. Osana sopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakslaina maksetaan takaisin ja Fortumin 4 miljardin euron emoyhtiötakaus vapautuu. Sovitun järjestelyn toteutuminen edellyttää vielä viranomaishyväksyntöjä ja Uniperin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen. Tällä hetkellä suunnitellun järjestelyn odotetaan toteutuvan tämän vuoden loppuun mennessä.

S&P asetti 14.3.2022 Fortumin ja Uniperin luottoluokituksen BBB pitkän aikavälin CreditWatch Negative -tarkkailuun. S&P päätti CreditWatch-tarkkailun ja vahvisti Fortumin luottoluokituksen tasolle BBB negatiivisin näkymin 16.5.2022. Uniperin pitkän aikavälin luottoluokitusta kuitenkin laskettiin tasolta BBB tasolle BBB- negatiivisin näkymin. S&P asetti 5.7.2022 Fortumin ja Uniperin luottoluokitukset jälleen CreditWatch Negative -tarkkailuun. S&P sai 29.7.2022 päätökseen Uniperin luottoluokituksen tarkastelun ja vahvisti luottoluokituksen pysyvän tasolla BBB- negatiivisin näkymin. Luottoluokittaja teki päätöksensä sen jälkeen, kun Fortum ja Uniper olivat ilmoittaneet sopineensa Saksan hallituksen kanssa vakautuspaketista Uniperille. S&P vahvisti 3.8.2022 Fortumin pitkän aikavälin luottoluokituksen pysyvän tasolla BBB negatiivisin näkymin. Fortum ilmoitti syyskuussa myyvänsä Uniperin kokonaan Saksan valtiolle. Sen jälkeen luottoluokituslaitokset ovat kommentoineet pitävänsä Uniperin myyntiä Fortumin kannalta luottopositiivisena, koska se parantaa yhtiön taloudellista ja riskiprofiilia. Luottoluokituslaitokset ovat kuitenkin todenneet, että on ennen aikaista määrittää Uniperin myynnin koko vaikutusta Fortumin luokitukseen. Luokituslaitosten odotetaan päivittävän luokituksensa sen jälkeen, kun myynti on saatu päätökseen ja Fortum julkaisee uuden strategiansa. Luottoluokitusten laskeminen etenkin investment grade -tason alle voisi aktivoida vastapuolten oikeudet vaatia lisää käteisvakuuksia tai muita kuin käteisvakuuksia. Katso myös Pääomarikien hallinta -osio.

Katso lisätietoja vuoden 2021 tilinpäätöksen liitetiedossa 36 Pantatut varat ja vastuut.

21. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Monia rutiinimaisia oikeudellisia toimia, väliesmenettelyitä, vero- ja viranomaisratkaisuja on meneillään konserniyhtiöitä vastaan. Lisää oikeudenkäyntejä ja vaateita saatetaan laittaa vireille tulevaisuudessa.

Verovaateet Belgiassa

Antwerpenin ensimmäisen asteen tuomioistuin antoi 29.6.2022 myönteisen päätöksen koskien Fortumin tuloverotusta Belgiassa vuosina 2009–2012. Päätös koski belgialaisen rahoitusyhtiö Fortum EIF NV:n saman konsernin ruotsalaisyhtiölle myöntämiä lainoja, joilla rahoitettiin Venäjällä vuonna 2008 tehty yritysosto. Yhtiö toimii nykyisin

nimellä PAO Fortum. Veroviranomaisen mukaan Fortum EIF ei olisi saanut hyötyä Belgian lakien sallimasta oman pääoman laskennallisesta korkovähennyksestä.

Päätöksen mukaisesti Fortumille on maksettu vuoden 2022 kolmannella vuosineljänneksellä 78 miljoonan euron veronpalautus. Nämä verot oli kirjattu aiemmin verosaatavaksi. Belgian veroviranomainen tulee maksamaan Fortumille myös palautuskorkoa noin 27 miljoonaa euroa. Palautuskorko on kirjattu tuloksi vuoden 2022 kolmannella vuosineljänneksellä.

Fortumin vuoden 2008 tuloverotusta koskien, Gentin valitustuomioistuimien Belgiassa antoi 16.6.2020 Fortumille myönteisen päätöksen. Syyskuussa 2020 Belgian veroviranomainen valitti päätöksestä korkeimpaan oikeuteen. Vaadittujen jälkiverojen määrä on vuoden 2008 osalta 36 miljoonaa euroa ja ne on kirjattu tuloverosaatavaksi.

22. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2021 konsernitilinpäätöksessä. Uniper on luokiteltu vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä lopetetuiksi toiminnoiksi. Vuoden 2022 kahden ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2021 vertailutiedot on oikaistu. Tämä tarkoittaa, että Uniper SE:n liiketoimet lähipiirin kanssa eivät ole mukana alla olevassa taulukossa. Fortum ja Uniper eivät ole enää lähipiiriyrityksiä. Katso myös liitetieto 1 Merkittävät laadintaperiaatteet ja liitetieto 6 Yrityshankinnat ja -myynnit, myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muun lähipiirin kanssa

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Myynnit	38	3	51	20	20	51
Ostot	102	116	328	354	379	353
Muut tuotot	2	-	2	19	20	3
Korkotuotot lainasaamisista	3	4	9	10	13	12

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muun lähipiirin kanssa

milj. euroa	30.9.2022	31.12.2021
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	695	1 138
Myynti- ja muut saamiset	79	110
Pitkäaikaiset velat	229	228
Lyhytaikaiset velat	-	131
Osto- ja muut velat	22	114

Muu lähipiiri koostuu yhtiöistä, joita ei epäolennaisuuden vuoksi ole yhdistelty Fortum-konserniin. Katso lisätietoja vuoden 2021 tilinpäätöksen liitetiedoissa 1 Merkittävät laadintaperiaatteet. Muutokset avoimissa saldoissa osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muun lähipiirin kanssa verrattuna joulukuuhun 2021 johtuvat pääasiassa Uniperin konsolidoinnin päättymisestä 30.9.2022.

Muut liiketoimet lähipiirin kanssa

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2021 lopussa oli 50,76 %. Fortum ilmoitti 6.9.2022 sopineensa Suomen valtion kanssa 2,35 miljardin euron siltarahoituksesta. Fortum nosti ensimmäisen 350 miljoonan euron erän 26.9.2022. Ensimmäisen erän noston ehtona on, että Suomen valtion kokonaan omistamalla Solidium-sijoitusyhtiöllä on oikeus merkitä maksutta enintään 8,97 miljoonaa Fortumin uutta osaketta suunnatussa osakeannissa. Näin ollen Suomen valtion määräysvallassa olevan omistuksen osuus nousee 50,76 %:sta 51,26 %:iin. Suunnattu osakeanti edellyttää Fortumin ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään 23.11.2022.

Fortum ilmoitti 18.1.2022, että 1,3 GW:n tuulivoimahankkeet siirretään uudelle yhteisyritykselle. Fortum tutkii mahdollisuuksia rakenteen uudistamiseen nykyisen geopoliittisen tilanteen ja hallitun Venäjältä poistumisen valmistelun seurauksena toukokuussa 2022 ilmoitetun mukaisesti. Fortumin omistusosuus 1,3 GW:n tuulivoimahankkeista on esitetty muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa ja korollisissa vieraassa pääomassa.

Kesäkuussa 2021 Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto myi Kalmykian 200 megawatin tuulipuistot Fortumin ja Russian Direct Investment Fundin (RDIF-rahaston) yhteisyritykselle. Fortum kirjasi siirtoon liittyen 11 miljoonan euron tuoton osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksien tuloksesta.

Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö oli päättänyt rakentaa Venäjän suurimman aurinkovoimalan RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta. Voimala perustuu Fortumin CSA-huutokaupoissa vuosina 2018 ja 2019 voittamiin kapasiteetteihin. Maaliskuussa 2021 Fortum myi CSA-tuetun aurinkovoimahankkeen RDIF-rahaston kanssa perustetulle yhteisyritykselle.

23. Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

24. Tunnuslukujen laskentakaavat ja täsmätykset

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liikevoitto + poistot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) edustaa koko konsernin ja segmenttien tuottamaa kassavirtaa. Käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA).	Tunnusluvut rahavirtalaskelman jälkeen.
Vertailukelpoinen liikevoitto	Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoista liikevoittoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Tuloslaskelma
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Arvonalentumiset ja peruutukset + myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät + tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset + muut	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Arvonalentumiset ja peruutukset	Arvonalentumiset ja niihin liittyvät varaukset (pääasiassa käytöstäpoistoon liittyvät), sekä aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset. Arvonalentumiset on oikaistu poistoista ja peruutukset muista tuotoista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	Myyntivoitot ja hankintojen transaktiokulut, jotka on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista ja liiketoiminnan muista kuluista. Voitot raportoidaan vertailukelpoisessa liikevoitossa silloin, kun tämä esitystapa kuvastaa alla olevaa liiketoimintamallia.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat johdannaisinstrumentit, joihin ei voida soveltaa suojauslaskentaa tai oman käytön poikkeusta IFRS 9:n mukaisesti ja joiden käyvän arvon muutos on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista tai kuluista liikevaihtoon ja materiaaleihin ja palveluihin, kun lasketaan Fortumin vaihtoehtoisia tunnuslukuja.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Muut	Uudelleenjärjestely- ja kulujenhallinta- kulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset erät, jotka on oikaistu pääasiassa materiaaleista ja palveluista tai henkilöstökuluista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma

Liiketoimintojen tulos Määritelmä		Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- merkittävät oikaisut osuuteen pääasiallisten osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton ja vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmissa	Liitetieto 4 Vertailukelpoisen liikevoitto ja vertailukelpoisen kauden voitto
Vertailukelpoiset rahoituskulut – netto	Rahoituskulut – netto +/- ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjäterahastoon liittyvä oikaisu ja ydinvoimaan liittyvien varausten diskonttauksen purkaminen +/- rahoituserien käypien arvojen muutokset +/- rahoituserien arvonalentumiset ja aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoisen liikevoitto ja vertailukelpoisen kauden voitto
Vertailukelpoisen voitto ennen tuloveroja	Vertailukelpoisen liikevoitto +/- vertailukelpoisen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoiset rahoituskulut – netto	Välisumma vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoisen liikevoitto ja vertailukelpoisen kauden voitto
Vertailukelpoiset tuloverot	Tuloverot +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien, rahoituskuluihin – netto liittyvät oikaisut, verokannan muutosten ja muiden kertaluonteisten oikaisujen verovaikutukset	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen kauden voiton laskelmassa	Liitetieto 4 Vertailukelpoisen liikevoitto ja vertailukelpoisen kauden voitto
Vertailukelpoisen kauden voitto	Vertailukelpoisen liikevoitto +/- vertailukelpoisen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoiset rahoituskulut – netto +/- vertailukelpoisen määräysvallattomat omistajat	Vertailukelpoista kauden voittoa käytetään vaihtoehtoisena taloudellisen suorituskyvyn mittarina, jonka avulla voidaan paremmin vertailla nettokannattavuutta eri kausien välillä. Vertailukelpoista sidotun pääoman tuottoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Liitetieto 4 Vertailukelpoisen liikevoitto ja vertailukelpoisen kauden voitto
Vertailukelpoisen sidotun pääoman tuotto, %	$\frac{\text{Vertailukelpoisen liikevoitto} + \text{vertailukelpoisen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta}}{\text{Vertailukelpoisen sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$		Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Oikaisu liittyen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Merkittävien vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien oikaisu	Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sisältyy voittokomponenttiin vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa ja oikaisu tehdään perustuen vastaaviin komponentteihin kuin vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Vertailukelpoisen sidottu pääoma	Korottomat varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta)	Vertailukelpoisen sidottu pääoma on osatekijä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa, jossa mitataan suoraan liiketoimintoihin sijoitetun pääoman tuottoa.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin

Pääomarakenne	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	<u>Rahoitusnettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhde on Fortumin pääomarakennetta mittaava pitkän aikavälin taloudellinen tavoite.	Tunnuslukujen laskentakaavat rahavirtalaskelman jälkeen
Rahoitusnettovelka	Korollinen vieras pääoma - Likvidit varat - Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit +/- Nettovakuusvelka/-saaminen	Fortum käyttää rahoitusnettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa, ja se on komponentti pääomarakennetta mittaavassa rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhteen tavoitteessa.	Liitetieto 15 Korollinen nettovelka
Oikaistu nettovelka	Rahoitusnettovelka + alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuolto-rahastojen varoista.	Fortum käyttää oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.	Liitetieto 15 Korollinen nettovelka
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot	<u>Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta</u> Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA), jatkuvat toiminnot	Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhde on Fortumin pääomarakennetta mittaava pitkän aikavälin taloudellinen tavoite. Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate, jatkuvat toiminnot - tunnusluku sisältää vaikutuksen 4 miljardin euron osakaslainasaamisesta Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa.	Tunnuslukujen laskentakaavat rahavirtalaskelman jälkeen
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta	Korollinen vieras pääoma - Likvidit varat - Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit +/- Nettovakuusvelka/-saaminen - Osakaslainasaaminen Uniperilta	Fortum käyttää rahoitusnettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa, ja se on komponentti pääomarakennetta mittaavassa rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) suhteen tavoitteessa. Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta sisältää vaikutuksen 4 miljardin euron osakaslainasaamisesta Uniperilta, mikä maksetaan takaisin Uniper-järjestelyn toteutuessa Saksan valtion kanssa.	Liitetieto 15 Korollinen nettovelka

Muut tunnusluvut

Osakeperusteiset tunnusluvut

Tulos/osake (EPS)	<u>Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat</u> Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana
Vertailukelpoinen tulos/osake	<u>Vertailukelpoinen kauden voitto</u> Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana
Oma pääoma/osake	<u>Oma pääoma</u> Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa

Muut tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassa olevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassa olevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassa olevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuus- ja yhteisyritysosakkeisiin ja muihin sijoituksiin. Tytäryhtiöosakeinvestoinneista on vähennetty hankitun yhtiön kassa ja lisätty hankittavan yhtiön korolliset lainat ja muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät.
Edelliset 12 kk	Raportointihetkeä edeltävät 12 kuukautta

Verotuksen tunnusluvut

Efektiivinen tuloverokanta, %	<u>Tuloverot</u> Voitto ennen veroja	x 100
Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta, %	<u>Vertailukelpoiset tuloverot</u> Vertailukelpoinen kauden voitto ennen veroja, pois lukien vertailukelpoinen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	x 100

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytykset

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
IS Liikevoitto		917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
+ IS Poistot		140	143	415	433	587	569
Käyttökate (EBITDA)		1 057	3 143	2 345	4 212	4 913	3 046
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-496	-2 757	-804	-2 869	-2 897	-832
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)		561	386	1 541	1 343	2 016	2 214

Vertailukelpoinen liikevoitto

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
IS Liikevoitto		917	3 000	1 930	3 778	4 325	2 478
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-496	-2 757	-804	-2 869	-2 897	-832
IS Vertailukelpoinen liikevoitto	4	421	243	1 126	909	1 429	1 646

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Arvon alentumiset ja peruutukset		-35	-1	-356	-30	-35	-361
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	138	2 612	780	2 674	2 673	779
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		396	146	415	225	264	454
Muut		-3	-	-35	-	-6	-41
IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	496	2 757	804	2 869	2 897	832

Vertailukelpoinen kauden voitto

milj. euroa	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
IS Kauden voitto		600	2 888	1 623	3 580	4 008	2 050
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	4	-496	-2 757	-804	-2 869	-2 897	-832
- Oikaisut osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	46	-2	375	-39	-65	350
- Rahoituskuluihin - netto liittyvät oikaisut	7	66	13	147	39	34	141
- Tuloveroihin liittyvät oikaisut		60	25	8	29	34	13
IS Määräysvallattomat omistajat		1	4	-4	-12	-23	-15
Määräysvallattomiin omistajiin liittyvät oikaisut		-2	0	-12	1	-1	-14
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen kauden voitto	4	276	171	1 333	730	1 091	1 694
Lopetettujen toimintojen vertailukelpoinen kauden voitto		-2 266	0	-2 538	355	687	-2 206
Vertailukelpoinen kauden voitto, Fortum yhteensä		-1 990	171	-1 204	1 086	1 778	-512

Vertailukelpoinen tulos/osake

	Liite	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen kauden voitto, milj. euroa	4	276	171	1 333	730	1 091	1 694
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta		888 294	888 294	888 294	888 294	888 294	888 294
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen tulos/osake, euroa		0,31	0,19	1,50	0,82	1,23	1,91
Vertailukelpoinen kauden voitto, milj. euroa	4	-2 266	0	-2 538	355	687	-2 206
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta		888 294	888 294	888 294	888 294	888 294	888 294
Lopettettujen toimintojen vertailukelpoinen tulos/osake, euroa		-2,56	0,00	-2,86	0,40	0,77	-2,48
Vertailukelpoinen kauden voitto, milj. euroa	4	-1 990	171	-1 204	1 086	1 778	-512
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta		888 294	888 294	888 294	888 294	888 294	888 294
Vertailukelpoinen tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa		-2,25	0,19	-1,36	1,22	2,00	-0,58

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	Liite	30.9.2022	31.12.2021
+ Korollinen vieras pääoma		12 987	17 220
- BS Likvidit varat		3 638	7 592
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		-	111
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		541	549
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		541	660
- BS Vakuussaaminen		3 694	9 163
+ BS Vakuusvelka		748	985
+/- Nettovakuusvelka/-saaminen		-2 946	-8 179
Rahoitusnettovelka	15	5 863	789
+ BS Eläkevelvoitteet		20	1 190
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset		19	872
- BS Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuolto-rahastoista		957	3 515
+ BS Ydinvoimaan liittyvät varaukset		957	3 891
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjätehuolto-rahastoissa		0	375
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuolto-rahastoissa		39	2 438
Oikaistu nettovelka		5 902	3 227
milj. euroa		30.9.2022	
Rahoitusnettovelka		5 863	
Uniper saaminen ¹⁾		-4 000	
Rahoitusnettovelka muokattuna Uniper saamisella		1 863	

1) Osana periaatesopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin. Laina sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Katso liitetieto 15 Korollinen nettovelka.

Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)

milj. euroa	Liite	Fortum	Jatkuvat
		yhteensä ¹⁾ 2021	toiminnot ²⁾ Edell. 12kk
+ Korollinen vieras pääoma		17 220	12 987
- BS Likvidit varat		7 592	3 638
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		111	-
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		549	541
- Korollisiin saamiin sisältyvät arvopaperit		660	541
- BS Vakuussaaminen		9 163	3 694
+ BS Vakuusvelka		985	748
+/- Nettovakuusvelka/-saaminen		-8 179	-2 946
Rahoitusnettovelka	15	789	5 863
IS Liikevoitto		-588	2 478
+ IS Poistot		1 281	569
Käyttökate		693	3 046
- IS Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		3 124	-832
Vertailukelpoinen käyttökate		3 817	2 214
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		0,2	2,6

1) Vuoden 2021 luvut perustuvat jatkuviin ja lopetettuihin toimintoihin (yhteensä).

2) Edelliset 12 kk perustuu jatkuvien toimintojen edelliseen 12 kk:een.

Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate

milj. euroa	Jatkuvat toiminnot
	Edell. 12kk
Rahoitusnettovelka	5 863
Saaminen Uniperilta ¹⁾	-4 000
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta	1 863
Vertailukelpoinen käyttökate	2 214
Rahoitusnettovelka oikaistuna saamisella Uniperilta/vertailukelpoinen käyttökate	0,8

1) Osana periaatesopimusta Fortumin Uniperille myöntämä 4 miljardin euron osakaslaina maksetaan takaisin. Laina sisältyy taseen lyhytaikaiset korolliset saamiset -erään.

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus

TWh	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Pohjoismaat	81	83	282	293	404	393
Keskinen Länsi-Eurooppa	305	305	985	998	1 359	1 346
Keskisen Länsi-Euroopan kaasun kysyntä	264	305	1 326	1 547	2 196	1 975
Venäjä	252	248	808	792	1 090	1 106
Tjumen	22	21	68	65	90	92
Tšeljabinsk	8	9	27	27	37	37
Venäjän Uralin alue	60	59	190	187	256	260
Venäjän Siperian alue	52	49	163	158	217	222

Keskimääräiset hinnat

	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	176,0	68,3	136,0	50,9	62,3	125,9
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	220,3	78,6	143,7	58,0	72,3	136,4
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma euroa/MWh	168,0	71,1	123,3	51,9	66,0	119,4
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall euroa/MWh	54,5	54,9	43,8	41,9	42,6	44,0
Sähkön spot-hinta Venäjän ensimmäisellä hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	1 518	1 541	1 440	1 405	1 405	1 432
Sähkön spot-hinta Venäjän toisella hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	1 167	914	1 125	911	935	1 095
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	465	531	486	564	584	526
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	375,8	97,1	249,8	69,2	96,8	231,9
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	4 344	4 137	4 206	4 056	4 077	4 189
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	189	161	194	167	170	190
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	1 030	1 079	1 084	1 143	1 174	1 139
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	1 396	1 304	1 305	1 206	1 221	1 296
CO ₂ , (ETS EUA seuraava Dec tuote), euroa/tonni CO ₂	80	57	82	48	54	79
Hiili (ICE Rotterdam front month), USD/tonni	347	148	293	102	117	259
Öljy (Brent front month), USD/bbl	98	73	102	68	71	97
Kaasu (TTF front month), euroa/MWh	205	48	137	31	47	126

1) Ilman kapasiteettitariffia.

2) Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännelty tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

3) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

Vesivarastot ja kaasun varastotasot

TWh	30.9.2022	31.12.2021
Pohjoismaiset vesivarastot	89	73
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	101	84
Keskisen Länsi-Euroopan kaasun varastotasot	564	296

Vienti / tuonti

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-8	-7	-27	-18	-29	-38
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	0	2	4	6	9	6
Vienti / tuonti Pohjoismaat, Yhteensä	-8	-5	-23	-12	-20	-31

Venäjän sähköreformi

%	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Osuus sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	78	78	78	79	79	79

Saavutetut sähkön myyntihinnat

	III/2022	III/2021	I-III/2022	I-III/2021	2021	Edelliset 12kk
Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh	63,9	43,7	52,8	39,5	42,8	52,6
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 062	2 064	1 954	1 980	2 018	2 000
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh ¹⁾	32,6	23,9	25,5	22,4	23,2	25,5

1) Muunnettu käyttäen keskiarvoa.

Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit

Sähkötuotanto

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Sähkötuotanto Pohjoismaissa	9,7	10,7	32,0	35,3	47,9	44,5
Sähkötuotanto muissa Euroopan maissa	0,2	0,1	0,5	0,8	1,1	0,8
Sähkötuotanto Venäjällä	6,3	6,4	21,0	21,0	28,6	28,7
Sähkötuotanto muissa maissa	-	0,1	-	0,4	0,5	0,1
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	16,2	17,3	53,5	57,5	78,0	74,1

Lämmöntuotanto

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Lämmöntuotanto Pohjoismaissa	0,4	0,6	3,1	3,6	5,5	5,0
Lämmöntuotanto muissa Euroopan maissa	0,1	0,2	0,8	2,0	2,3	1,1
Lämmöntuotanto Venäjällä	1,5	1,7	9,8	11,6	17,1	15,2
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	1,9	2,5	13,6	17,2	24,9	21,3

Sähkötuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	30.9.2022	31.12.2021
Generation	8 041	8 041
Russia	4 672	4 672
City Solutions	535	559
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	13 248	13 272

Lämmöntuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	30.9.2022	31.12.2021
Russia	7 613	7 613
City Solutions	2 085	3 026
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	9 698	10 639

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vesivoima	4,2	5,0	14,3	17,2	23,3	20,4
Ydinvoima	5,5	5,5	17,3	17,2	23,5	23,7
Lämpövoima	0,0	0,2	0,4	0,9	1,0	0,5
Jatkuva toiminnot, yhteensä	9,7	10,7	32,0	35,3	47,9	44,5

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

%	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Vesivoima	43	47	45	49	49	46
Ydinvoima	57	51	54	49	49	53
Lämpövoima	0	2	1	2	2	1
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkötuotanto lähteittäin muissa Euroopan maissa

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Lämpövoima	0,2	0,1	0,5	0,8	1,1	0,8
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	0,2	0,1	0,5	0,8	1,1	0,8

Sähkötuotanto lähteittäin muissa Euroopan maissa

%	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Lämpövoima	100	100	100	100	100	100
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkönmyynti

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Sähkönmyynti Pohjoismaissa	1 349	746	3 616	2 320	3 602	4 898
Sähkönmyynti muissa Euroopan maissa	194	73	504	227	325	602
Sähkönmyynti Venäjällä	231	175	600	543	761	819
Sähkönmyynti muissa maissa	2	8	2	22	24	4
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	1 776	1 002	4 723	3 111	4 712	6 324

Lämmönmyynti

milj. euroa	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Lämmönmyynti Pohjoismaissa	27	38	257	240	403	420
Lämmönmyynti muissa Euroopan maissa	26	24	136	173	240	203
Lämmönmyynti Venäjällä	23	16	91	92	137	135
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	77	79	483	505	780	758

Sähkönmyynti alueittain

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Suomi	4,6	4,7	15,9	16,8	23,0	22,0
Ruotsi	6,3	7,2	20,5	23,7	32,1	28,9
Venäjä	7,1	7,3	23,6	23,8	32,5	32,2
Norja	1,9	2,2	8,1	10,0	13,7	11,8
Muut maat	1,1	1,1	3,4	3,4	4,2	4,3
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	21,1	22,5	71,4	77,7	105,5	99,2

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsermitasolla.

Lämmönmyynti alueittain

TWh	III/2022	III/2021 oikaistu	I-III/2022	I-III/2021 oikaistu	2021 oikaistu	Edelliset 12kk
Venäjä	1,5	1,7	9,7	11,6	17,0	15,2
Suomi	0,3	0,3	1,9	2,1	3,1	2,9
Norja	-	0,1	0,8	1,2	1,8	1,4
Puola	0,3	0,2	2,3	2,5	3,8	3,7
Muut maat	0,1	0,1	0,3	1,2	1,3	0,4
Jatkuvat toiminnot, yhteensä	2,1	2,5	15,1	18,5	27,0	23,6